

Brüssel, 17. november 2017
(OR. en)

Institutsioonidevaheline
dokument:
2016/0375 (COD)

7204/4/17
REV 4

ENER 109
CLIMA 61
CODEC 365

MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Alaliste esindajate komitee
Komisjoni dok nr:	15090/17 ENER 412 CLIMA 167 IA 123 CODEC 1788 REV 1
Teema:	Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, milles käsitletakse energialiidu juhtimist ja millega muudetakse direktiive 94/22/EÜ, 98/70/EÜ ja 2009/31/EÜ, määrusi (EÜ) nr 663/2009 ja (EÜ) nr 715/2009, direktiivi 2009/73/EÜ, nõukogu direktiivi 2009/119/EÜ, direktiive 2010/31/EL, 2012/27/EL ja 2013/30/EL ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/652 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 525/2013 - Üldine lähenemisviis

1. Eesistujariigi eesmärk on saavutada transpordi, telekommunikatsiooni ja energeetika nõukogu (energeetika) 18. detsembri istungil selle ettepaneku suhtes üldine lähenemisviis. Pärast seda, kui COREPER arutas 27. oktoobril¹ taastuvenergiaga seotud aspekte, palutakse nüüd COREPERil käsitleda kogu direktiivi eelnõud, mis on esitatud lisas, et saavutada selle suhtes kokkulepe ja edastada see nõukogule (transport, telekommunikatsioon ja energeetika) üldise lähenemisviisina heakskiitmiseks.

¹ Vt dok 7204/217 REV 2, mis sisaldab ülevaadet aruandluse / järkjärgulise protsessi kohta ning taastuvenergia allikate soovituslikku trajektoori.

Kõige olulisemates küsimustes on kas saavutatud seisukohtade ulatuslik ühitamine (näiteks piirkondlik koostöö, järkjärguline protsess, sealhulgas aruannete esitamise kuupäevad, ning energialiidu ja kliimamuutuste komiteed) või on tehtud tasakaalustatud kompromiss (näiteks taastuvate energiaallikate trajektoor ja puudujääkide täitmise mehhanism). Muude küsimuste, mida delegatsioonid võivad soovida tõstatada, üle peetava arutelu hõlbustamiseks on allpool kirjeldatud peamisi küsimusi nende seadusandlikus tekstis esinemise järjekorras.

2. *Peamised küsimused*

a) Varajased jõupingutused

Artikli 2 esimese lõigu punktis 19 esitatud mõiste „varajased jõupingutused“ määratlust (liikmesriik ületab 2020. või 2030. aastaks seatud eesmärged) kasutatakse seoses liikmesriikide jõupingutustega taastuvenergia valdkonnas: varajasi jõupingutusi võib kaaluda juhul, kui

- liikmesriik kehtestab oma riikliku panuse (artikli 5 lõike 1 punkti d alapunkt v);
- komisjon reageerib riiklikele energia- ja kliimakavade projektidele (artikli 9 lõike 2 punkt a); ning
- komisjon vastab nende kavade ebapiisavale ambitsioonikusele (artikli 27 lõiked 1 ja 2) ja ebapiisavale saavutamisele (artikli 27 lõige 4).

Eesistujariigi viimases kompromissis on täpsustatud, et hõlmatud on ka liikmesriigi 2020. aasta eesmärgi varajane saavutamine (2020. aastal või enne seda).

b) Taastuvenergia ja ambitsioon + puudujäägid ülesannete täitmisel

Tulenevalt 27. oktoobril COREPERis peetud arutelust kehtestati liikmesriigi/liidu soovituslikule trajektooriga kahe piirväärtuse tasemed 2023. ja 2025. aastaks (artikli 4a lõike 2 punkt i ja artikli 25 lõige 2), kusjuures mõned liikmesriigid pooldasid kõrgemaid või madalamaid protsendimäärasid. Kui liidu trajektoor jääb alla nimetatud piirväärtustele, toob see kaasa täiendavate meetmete võtmise kohustuse nende liikmesriikide jaoks, kelle ambitsioonikus oli ebapiisav või kes oma piirväärtust (piirväärtuseid) ei saavutanud (artikli 27 lõige 4).

Liikmesriik peab võtma samad täiendavad meetmed juhul, kui ta langeb alla 2020. aasta riikliku eesmärgi lähteosakaalu (artikli 27 lõige 4a)². Üks täiendavatest meetmetest, mille hulgast liikmesriik võib valida, on rahastamismehhanism (artikli 27 lõiked 4, 4a ja 4b), mille komisjon peaks rakendusaktidega kehtestama.

Liikmesriik võib oma taastuenergiasse antava riikliku panuse kavandamisel kasutada asjakohaste asjaolude mittepiirava iseloomuga loetelu (artikli 5 lõike 1 punkt d) ja komisjon võib hiljem kasutada samu elemente objektiivsete kriteeriumite piirava loetelu koostamiseks, et hinnata üksiku liikmesriigi eesmärgi taset seoses nii riiklike energia- ja kliimakavade *projektidega* (artikli 9 lõike 2 punkt a) kui ka lõplike riiklike energia- ja kliimakavadega (artikli 27 lõige 1) ning samuti seoses liidu trajektoori puudujäägiga (artikli 27 lõige 4); seejärel võib komisjon selle hinnangu põhjal käsitleda asjaomasele liikmesriigile (asjaomastele liikmesriikidele) esitatud mittekvantitatiivset soovitusi. Mõned liikmesriigid on palunud selgitada meetodit, mida komisjon kasutab nende objektiivsete kriteeriumite alusel hindamiseks.

c) Aruandlus

Peamised eesmärgid, mis peavad liikmesriikide riiklikes energia- ja kliimakavades sisalduma, on esitatud artiklis 4, kusjuures üksikasjalikud sätted on esitatud I lisas. Energialiidu viie mõõtme poliitilise nähtavuse ja tasakaalu tõttu ning kuna mitu delegatsiooni palusid lisada artiklisse 4 ja I lisasse rohkem topeltsätteid, sisaldab artikkel 4 olulisi sätteid kõigi nende mõõtmete kohta, mille kohta tuleb aru anda.

Tuletatakse meelde, et ka iga kahe aasta tagant esitatavad eduaruanded (artiklid 15–22) sisaldavad sätteid, mis sarnanevad artiklis 4 ja I lisas juba esitatud aruandlussätetega; seega tuleks nendes artiklites nõuetekohaselt kajastada kõiki artiklis 4 ja/või I lisas tehtavaid asjaomaseid muudatusi.

Mitu liikmesriiki esitas taotluse kehtestada vähem aruandlusnõudeid, mõned soovivad neid rohkem.

² Märkus: see lähteosakaal on seotud taastuenergia direktiivi eelnõu artikli 3 lõikega 3 ja – selle artikli kaudu – selle I lisaga, mis sisaldab liikmesriikide 2020. aasta siduvaid eesmärke; energialiidu juhtimist käsitleva määruse ja taastuenergia direktiivi kavandamisel tuleks tagada, et liikmesriikide suhtes ei kohaldata kahekordset karistamist. Vt ka põhjendused 35a ja 35b.

d) Energiaühendused

Mõned liikmesriigid on taotlenud artikli 4 esimese lõigu punktis d osutatud 2030. aasta elektrivõrkude vähemalt 15%lise omavahelise ühendatuse eesmärgi tähtsuse suurendamist, tehes ettepaneku luua kõnealuse eesmärgi saavutamist tagav mehhanism, ning soovivad seostada liikmesriigi ühendatuse taseme tema kohustustega taastuvenergia valdkonnas. Sellele olid siiski tugevalt vastu mõned teised liikmesriigid, kes nõudsid selle sätte väljajätmist või olulist muutmist komisjoni poolt kavandatuga võrreldes. Selle tulemusena ei näe eesistujariik muud tasakaalustatud kompromissi võimalust kui jääda komisjoni ettepaneku teksti juurde.

3. COREPERil palutakse arutada kõiki delegatsioonide tõstatatud lahendamata küsimusi ja jõuda nendes kokkuleppele, et valmistada ette eelolev üldises lähenemisviisis kokkuleppimine nõukogus.

Täidetakse hiljem Muudatused võrreldes eelmise dokumendiga (7204/3/17 REV 3) on esitatud **paksus allajoonitud** kirjas. Välja jäetud tekst on asendatud järgmiste sümbolitega: [] või [...].

Muudatused võrreldes komisjoni ettepanekuga on jätkuvalt märgitud **paksus kirjas** teksti ja sümboliga [].

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

milles käsitletakse energialiidu ja kliimameetmete

juhtimist ja millega muudetakse direktiive 94/22/EÜ, 98/70/EÜ ja 2009/31/EÜ, määrusi (EÜ) nr 663/2009 ja (EÜ) nr 715/2009, direktiivi 2009/73/EÜ, nõukogu direktiivi 2009/119/EÜ, direktiive 2010/31/EL, 2012/27/EL ja 2013/30/EL ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/652 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 525/2013

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 192 lõiget 1 ja artikli 194 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

[võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust³],

[võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust⁴],

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

³ ELT C ..., ..., lk ...

⁴ ELT C ..., ..., lk ...

- (1) Käesoleva määrusega on ette nähtud selliseks usaldusväärseks ja läbipaistvaks juhtimiseks vajalik õiguslik alus, millega tagatakse energialiidu eesmärkide saavutamine liidu ja liikmesriikide üksteist täiendava, sidusa ja ulatusliku tegevusega ning millega edendatakse samal ajal liidu parema õigusloome põhimõtteid.
- (2) Euroopa energialiit peaks hõlmama viit tähtsat mõõdet: energiapoliitika; energia siseturg; energiatõhusus; heite vähendamine ning teadusuuringud, innovatsioon ja konkurentsivõime.
- (3) Ulatuslikul kliimapoliitikal põhineva vastupanuvõimelise energialiidu eesmärk on tagada liidu tarbijatele (nii majapidamistele kui ka ettevõtjatele) kindel, säästev, konkurentsivõimeline ja taskukohane energia, mis eeldab Euroopa energiasüsteemi põhjalikku ümberkujundamist. **Energiasüsteemi ümberkujundamine on samuti tihedalt seotud ka vajadusega säilitada, kaitsta ja parandada keskkonna kvaliteeti ning edendada loodusvarade mõistlikku ja ratsionaalset kasutamist, eelkõige energiatõhususe ja energiasäästu edendamise ning uute ja taastuvate energiaallikate väljaarendamise kaudu.** See **eesmärk [...]** on saavutatav üksnes siis, kui seadusandlikku ja mitteseadusandlikku tegevust kooskõlastatakse nii liidu kui ka liikmesriikide tasandil.
- (4) Komisjoni ettepanek töötati välja energiapoliitika mitme valdkondliku algatusega, eelkõige taastuvenergia, energiatõhususe ja turukorralduse algatusega paralleelselt ning need võetakse koos vastu. Need algatused moodustavad paketi, mille üldteema on energiatõhusus ennekoiki, liit kui taastuvenergia valdkonna liider ja õiglased tingimused energiatarbijatele.
- (5) Euroopa Ülemkogu leppis 24. oktoobril 2014 kokku liidu kliima- ja energiaraamistiku 2030. aastaks, mis tugineb neljale **ELi tasandi** põhieesmärgile: vähendada kõigis majandusharudes kasvuhoonegaaside heidet vähemalt 40 %, suurendada energiatõhusust **soovitusliku eemärgina** vähemalt 27% (**eesmärk vaadatakse 2020. aastaks läbi**), pidades silmas 30% eesmärki, saavutada eesmärk, et taastuvenergia osakaal liidus tarbitavas energias on vähemalt 27%, ning samuti eesmärk tagada elektrivõrkude vähemalt 15%line omavaheline ühendatus. Raamistikus on märgitud, et taastuvenergiaeesmärk on liidu tasandil siduv ning et see saavutatakse liikmesriikide panusega, mis lähtub vajadusest saavutada liidu eesmärk ühiselt.

- (6) Siduv eesmärk vähendada liidus 2030. aastaks kõigis majandusharudes kasvuhoonegaaside heidet vähemalt 40 % võrreldes 1990. aastaga kiideti ametlikult heaks liidu ja selle liikmesriikide kavatsetava riiklikult kindlaksmääratud panusena Pariisi kokkuleppe raames keskkonna nõukogus 6. märtsil 2015. Liit ratifitseeris Pariisi kokkuleppe 5. oktoobril 2016⁵ ja see jõustus 4. novembril 2016. See kokkulepe asendab 1997. aasta Kyoto protokolliga kasutusele võetud lähenemisviisi, mida pärast 2020. aastat ei jätkata. Seda arvestades tuleks ajakohastada liidus kasutatavat heite ja selle sidumise seire ja aruandluse süsteemi.
- (7) Samuti järeldas Euroopa Ülemkogu 24. oktoobril 2014,⁶ et on vaja välja töötada ilma liigse halduskoormuseta usaldusväärne ja läbipaistev juhtimissüsteem, mille eesmärk on aidata tagada, et liit saavutab oma energiapoliitika eesmärgid, kusjuures liikmesriikidele tuleks tagada vajalik paindlikkus ning tuleks täiel määral arvesse võtta nende vabadust määrata kindlaks oma energiaallikate jaotus. Rõhutati, et selline juhtimissüsteem peaks tuginema olemasolevatele elementidele, nagu riiklikud kliimaprogrammid ning riiklikud taastuvenergia ja energiatõhususe kavad, ning et eri kavandamise ja aruandlusega seotud tegevussuundi tuleks ühtlustada ja koondada. Samuti lepidi kokku, et edendatakse tarbijate rolli ja õigusi ning investorite jaoks läbipaistvust ja prognoositavust, muu hulgas taskukohase, ohutu, konkurentsivõimelise, kindla ja säästva energiasüsteemi põhinäitajate süstemaatilise seire abil, ning soodustatakse liikmesriikidevahelist piirkondlikku koostööd.
- (8) Komisjoni 25. veebruari 2015. aasta energialiidu strateegias on osutatud lõimitud juhtimise vajadusele, et tagada nii liidu, piirkondlikul, riiklikul kui ka kohalikul tasandil võetud energiameetmete panus energialiidu eesmärkide saavutamisse, laiendades seega juhtimise reguleerimisala kliima- ja energiapoliitika raamistikust 2030 kaugemale ehk kõigile energialiidu viiele tähtsale mõõtmele.

⁵ Nõukogu 5. oktoobri 2016. aasta otsus (EL) 2016/1841 Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonventsiooni alusel vastu võetud Pariisi kokkuleppe Euroopa Liidu nimel allakirjutamise kohta (ELT L 282, 19.10.2016, lk 1).

⁶ Euroopa Ülemkogu 23.–24. oktoobri 2014. aasta järeldused (EUCO 169/14).

- (9) 18. novembri 2015. aasta teatises energialiidu olukorra kohta⁷ märkis komisjon, et lõimitud riiklikud energia- ja kliimakavad, milles käsitletakse energialiidu kõiki tähtsat viit mõõdet, on senisest strateegilisema energia- ja kliimapoliitika kujundamise vajalikud vahendid. Energialiidu olukorda käsitleva teatise kohastes komisjoni suunistes liikmesriikidele lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade kohta loodi alus, millest lähtuvalt saavad liikmesriigid hakata ajavahemikuks 2021–2030 välja töötama riiklike kavasad, ning esitati juhtimisprotsessi peamised sambad. Samuti märgiti energiaolukorda käsitlevas teatises, et juhtimine peaks rajanema õigusaktidel.
- (10) Nõukogu 26. novembri 2015. aasta järeldustes⁸ tunnistati, et energialiidu juhtimine on oluline vahend energialiidu tõhusaks ja tulemuslikuks ülesehitamiseks ja selle eesmärkide saavutamiseks. Nendes rõhutati, et juhtimissüsteem peaks põhinema energia- ja kliimapoliitika rakendamise strateegilise kavandamise ja rakendamist käsitleva aruandluse lõimimise põhimõttel ning liidu, piirkondlikul ja riiklikul tasandil energia- ja kliimapoliitikat kujundavate osalejate tegevuse kooskõlastamisel. Samuti rõhutati nendes, et juhtimisega tuleks tagada 2030. aasta kokkulepitud energia- ja kliimaeesmärkide saavutamine ning et juhtimise abil jälgitakse liidu ühist edu poliitikaeesmärkide saavutamisel energialiidu kõigis viies mõõtmes.
- (11) Euroopa Parlamendi 15. detsembri 2015. aasta resolutsioonis „Euroopa energialiidu suunas“⁹ märgiti, et energialiidu juhtimise raamistik peaks olema ambitsioonikas, usaldusväärne, läbipaistev, demokraatlik ja Euroopa Parlamenti täielikult kaasav ning tagama 2030. aasta kliima- ja energiaeesmärkide saavutamise.

⁷ 18. novembri 2015. aasta teatis „Energialiidu olukord aastal 2015“, COM(2015)572 final.

⁸ Euroopa Ülemkogu 26. novembri 2015. aasta järeldused (14459/15).

⁹ Euroopa Parlamendi 15. detsembri 2015. aasta resolutsioon „Euroopa energialiidu suunas“ (2015/2113(INI)).

- (12) Seepärast peaks energialiidu juhtimise peamine eesmärk olema energialiidu ning eelkõige 2030. aasta kliima- ja energiaraamistiku eesmärkide saavutamise võimaldamine. **Need eesmärgid tulenevad liidu energiapoliitikast ja vajadusest säilitada, kaitsta ja parandada keskkonna kvaliteeti ning edendada loodusvarade mõistlikku ja arukat kasutamist, nagu on ette nähtud ELi aluslepingutes. Ühtegi neist omavahel lahutamatu seotud eesmärkidest ei saa käsitada teiste suhtes teisejärgulisena.**

Käesolev määrus on seepärast seotud valdkondlike õigusaktidega, millega rakendatakse 2030. aasta energia- ja kliimaeesmärgi. Kuigi liikmesriikidel on vaja paindlikkust enda energiaallikate jaotuse ja eelistustega kõige paremini sobivate poliitikameetmete valimiseks, peaks selline paindlikkus olema kooskõlas turgude suurema lõimimise ja konkurentsile avamisega, kliima- ja energiaeesmärkide saavutamise ning vähese CO₂-heitega majandusele järkjärgulise üleminekuga.

- (13) Vähese CO₂-heitega majandusele üleminekuks on vaja muuta investimiskäitumist ja -stiimuleid kõigis poliitikavaldkondades. Kasvuhoonegaaside heite vähendamiseks on vaja Euroopa majandust tõhustada ja seda innovaatilisemaks muuta ning see peaks eelkõige aitama parandada õhukvaliteeti.

- (14) Kasvuhoonegaasid ja õhusaasteained pärinevad üldiselt ühistest allikatest ning kasvuhoonegaaside vähendamise poliitika võib seega mõjuda positiivselt õhukvaliteedile ja tasakaalustada kasvuhoonegaaside mõju leevendamise meetmete lühiajalised kulud osaliselt või täies ulatuses. Kuna Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2001/81/EÜ¹⁰ kohaselt esitatavad andmed on oluline sisend kasvuhoonegaaside inventuuri ja riiklike kavade koostamisel, tuleks tunnustada seda, kui oluline on, et direktiivi 2001/81/EÜ ja kasvuhoonegaaside inventuuri kohaseid andmeid koostatakse ja esitatakse järjepidevalt.

¹⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2001/81/EÜ teatavate õhusaasteainete siseriiklike ülemmäärade kohta (ELT L 309, 27.11.2001, lk 22).

- (15) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 525/2013¹¹ rakendamisel saadud kogemused on näidanud, et on vaja tagada sünergia ja sidusus muude õiguslike vahendite kohase aruandlusega, eriti käib see Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ¹² ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruste (EÜ) nr 166/2006,¹³ (EÜ) nr 1099/2008¹⁴ ja (EÜ) nr 517/2014¹⁵ kohta. Kasvuhoonegaaside heite kohta aruannete esitamisel on oluline kasutada järjepidevaid andmeid, et tagada heiteid käsitlevate aruannete kvaliteet.
- (16) Kooskõlas komisjoni kindla kohustusega tagada parem õigusloome peaks energialiidu juhtimine võimaldama oluliselt vähendada liikmesriikide, komisjoni ja liidu muude institutsioonide halduskoormust ning aitama tagada poliitikate ja meetmete sidususe ja asjakohasuse liidu ja liikmesriikide tasandil, pidades silmas energiasüsteemi ümberkujundamist vähese CO₂-heitega majandusele üleminekuks.

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2013. aasta määrus (EL) nr 525/2013 kasvuhoonegaaside heite seire- ja aruandlusmehhanismi ning kliimamuutusi käsitleva muu olulise siseriikliku ja liidu teabe esitamise kohta ning otsuse nr 280/2004/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 165, 18.6.2013, lk 13).

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 2003. aasta direktiiv 2003/87/EÜ, millega luuakse ühenduses kasvuhoonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteem (ELT L 275, 25.10.2003, lk 32).

¹³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. jaanuari 2006. aasta määrus (EÜ) nr 166/2006, mis käsitleb Euroopa saasteainete heite- ja ülekanderegistri loomist (ELT L 33, 4.2.2006, lk 1).

¹⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1099/2008 energiastatistika kohta (ELT L 304, 14.11.2008, lk 1).

¹⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta määrus (EL) nr 517/2014 fluoritud kasvuhoonegaaside kohta ja määruse (EÜ) nr 842/2006 kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 150 20.5.2014, lk 195).

- (17) Energialiidu eesmärkide saavutamine tuleks tagada liidu algatuste ja liikmesriikide sidusa poliitikaga, mis on ette nähtud lõimitud riiklike energia- ja kliimakavadega. Liidu energia- ja kliimaalastes valdkondlikes õigusaktides on sätestatud kavandamisnõuded, millest on olnud kasu liikmesriikide tasandi muutuste toetamisel. Tulenevalt nende õigusaktide kehtestamise eri ajast esineb neis kattuvusi ning neis ei ole piisavalt arvesse võetud poliitikavaldkondade vahelist sünergiat ja vastasmõju. Seega tuleks võimalikult suures ulatuses seostada ja lõimida praegused kliima- ja energiavaldkonna eri kavandamis-, aruandlus- ja seirekohustused.
- (18) Lõimitud riiklikud energia- ja kliimakavad peaksid hõlmama kümneaastaseid ajavahemikke ning andma ülevaate energiasüsteemi ja poliitika hetkeolukorrast. Nendega tuleks ette näha riiklikud eesmärgid energialiidu iga viie tähtsa mõõtme jaoks ning vastavad poliitika ja meetmed nende eesmärkide saavutamiseks ning neil peaks olema analüütiline alus. Esimest ajavahemikku (2021–2030) hõlmavates riiklikes kavades tuleks eelkõige keskenduda 2030. aasta eesmärkidele kasvuhoonegaaside heite vähendamise, taastuvenergia, energiatõhususe ja elektrivõrkude ühendatuse valdkonnas. Liikmesriigid peaksid tagama, et riiklikud kavad oleksid kooskõlas säästva arengu eesmärkidega ja aitaksid neid saavutada. **Oma riiklike kavade koostamisel võivad liikmesriigid toetuda olemasolevatele riiklikele strateegiatele või kavadele. Esimese riikliku kava projekti ja riikliku projekti koostamiseks on antud erinev tähtaeg kui järgnevate kavade puhul, et liikmesriikidel oleks piisavalt ettevalmistusaega oma esimeste kavade ettevalmistamiseks pärast käesoleva määruse vastuvõtmist. Siiski ergutatakse liikmesriike esitama oma esimeste riiklike kavade projektid 2018. aastal võimalikult varakult, et võimaldada teha nõuetekohased ettevalmistused, eelkõige 2018. aastal Pariisi kokkuleppe kohaselt kokku tuleva soodustava dialoogi tarbeks.**
- (19) Tuleks kehtestada riiklike kavade kohustuslik vorm, millega tagatakse kõikide riiklike kavade piisav põhjalikkus ja nende võrreldavus ning koondatavus, võimaldades samal ajal liikmesriikidele piisavat paindlikkust riikide eelistusi ja eripärasid kajastavate riiklike kavade üksikasjade osas.

- (20) Energia- ja kliimavaldkonna poliitikate ja meetmete rakendamine mõjutab keskkonda. Seepärast peaksid liikmesriigid tagama, et üldsusel võimaldatakse vara ja tõhusalt osaleda lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade koostamises ning esitada oma arvamus vajaduse korral kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2001/42/EÜ ning ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni 25. juuni 1998. aasta konventsiooniga¹⁶ keskkonnateabe kättesaadavuse, üldsuse keskkonnaküsimuste otsustamisse kaasamise ning keskkonnaasjades kohtumenetluste algatamise kohta (Århusi konventsioon). Samuti peaksid liikmesriigid tagama sotsiaalpartnerite kaasatuse lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade koostamisse.
- (21) Piirkondlik koostöö on energialiidu eesmärkide saavutamise tagamise võti. Liikmesriikidel peaks olema võimalus esitada märkusi teiste liikmesriikide kavade kohta enne nende viimistlemist, et vältida ebajärjepidevust ja võimalikku negatiivset mõju teistele liikmesriikidele ning tagada ühiste eesmärkide saavutamine. Piirkondlik koostöö riiklike kavade koostamisel ja viimistlemisel ning nende edasisel rakendamisel peaks olema kesksel kohal, et tõhustada meetmeid ja soodustada turgude lõimimist ja energiajulgeolekut.
- (22) Riiklikud kavad peaksid olema stabiilsed, et tagada riiklike poliitikate ja meetmete läbipaistvus ja prognoositavus ning seega kindlus investorite jaoks. Tuleks ette näha riiklike kavade ajakohastamine kord kümneaastase ajavahemiku jooksul, et liikmesriikidel oleks võimalik kohaneda olukorra märkimisväärse muutumisega. Ajavahemikku 2021–2030 hõlmavaid kavasid peaksid liikmesriigid saama ajakohastada **30. juuniks []2024**. Eesmärgi ja panust tuleks muuta üksnes selleks, et kajastada suurenenud üldist eesmärki, eriti seoses 2030. aasta energia- ja kliimaeesmärkidega. Ajakohastamise osana peaksid liikmesriigid tegema jõupingutusi, et leevendada negatiivset keskkonnamõju, mis ilmneb lõimitud aruandluse käigus.

¹⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. juuni 2001. aasta direktiiv 2001/42/EÜ teatavate kavade ja programmide keskkonnamõju hindamise kohta (EÜT L 197, 21.7.2001, lk 30).

- (23) Stabiilsetel pikaajalistel vähese heite strateegiatel on keskne koht majanduse ümberkujundamisel, töökohtade loomisel, majanduskasvu soodustamisel ning laiemate säästva arengu eesmärkide saavutamisel ning Pariisi kokkuleppes sätestatud pikaajalise eesmärgi suunas õiglasel ja kulutõhusal viisil liikumisel. Peale selle on Pariisi kokkuleppe osalistel palutud esitada 2020. aastaks oma pikaajalised arengustrateegiad, mille eesmärk on saavutada sajandi keskpaigaks kasvuhoonegaaside heite madal tase.
- (24) Kavandamiseks on liidu energia- ja kliimaalastes valdkondlikes õigusaktides sätestatud aruandlusnõuded, millest on olnud kasu liikmesriigi tasandil muutuste edendamisel, kuid need nõuded on kehtestatud eri ajal, mistõttu esineb neis kattuvusi ning neis ei ole piisavalt arvesse võetud poliitikavaldkondade vahelist sünergiat ja vastasmõju sellistes valdkondades nagu kasvuhoonegaaside mõju leevendamine, taastuvenergia, energiatõhusus ja turgude lõimimine. Selleks et vajadus võtta riiklike kavade rakendamisel nõuetekohaseid järelmeetmeid ja vajadus vähendada halduskoormust oleksid õiges tasakaalus, peaksid liikmesriigid koostama iga kahe aasta tagant esitatavad eduaruanded kavade rakendamise ja energiasüsteemi muu arengu kohta. Teatavaid andmeid ja eriti Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonventsiooni ja liidu määrustega nõutud kliimavaldkonna andmeid tuleks ikkagi esitada igal aastal.
- (25) Liikmesriikide lõimitud eduaruanded peaksid kajastama riikliku kava vormis esitatud elemente. Liikmesriikide lõimitud eduaruannete üksikasjad tuleks ette näha järgneva(te) rakendusakti(de)ga, arvestades nende tehnilist olemust ja seda, et esimesed eduaruanded tuleb esitada 2023. aastaks. Eduaruanded tuleks koostada selleks, et tagada läbipaistvus liidu, teiste liikmesriikide ja turuosaliste, sh tarbijate jaoks. Aruanded peaksid olema energialiidu viie mõõtme lõikes sidusad ning esimesel ajavahemikul tuleks samal ajal rõhku panna kliima- ja energiaraamistiku 2030. aasta eesmärkidega seotud valdkondadele.

- (26) ÜRO kliimamuutuste raamkonventsioon kohustab liitu ja selle liikmesriike koostama, korrapäraselt ajakohastama, avaldama trükis ja esitama konventsiooniosaliste konverentsile riiklikud inventuurid kõigi kasvuhoonegaaside inimtekkelistest allikatest pärineva heite ja nende sidujates sidumise kohta, kasutades konventsiooniosaliste konverentsil kokku lepitud võrreldavaid meetodeid. Kasvuhoonegaaside inventuurid on olulised selleks, et mõõta edu, mida on saavutatud vähest CO₂-heidet käsitleva mõõtmise ellurakendamisel ja eelkõige järgmiste kliimaalaste õigusaktide nõuete järgimise hindamisel: määrus [OP: act number XXX on binding annual greenhouse gas emission reductions by Member States from 2021 to 2030 for a resilient Energy Union and to meet commitments under the Paris Agreement and amending Regulation (EU) No 525/2013 of the European Parliament and the Council on a mechanism for monitoring and reporting greenhouse gas emissions and other information relevant to climate change]¹⁷ („määrus [] [ESR]“) ja määrus [OP: act number XXX on the inclusion of greenhouse gas emissions and removals from land use, land use change and forestry into the 2030 climate and energy framework and amending Regulation (EU) No 525/2013 of the European Parliament and the Council on a mechanism for monitoring and reporting greenhouse gas emissions and other information relevant to climate change] („määrus [] [LULUCF]“) ¹⁸.
- (27) ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi otsuse 1/CP.16 kohaselt tuleb kehtestada riiklik kord, mis võimaldab hinnata kõigi kasvuhoonegaaside inimtekkelistest allikatest pärinevat heidet ja nende sidujates sidumist. Käesoleva määrusega tuleks võimaldada kõnealuse korra kehtestamine.

¹⁷ ELT L [...], [...], lk [...].

¹⁸ ELT L [...], [...], lk [...].

- (28) Määruse (EL) nr 525/2013 rakendamisel saadud kogemused on näidanud, kui oluline on teabe puhul läbipaistvus, täpsus, järjepidevus, täielikkus ja võrreldavus. Nendele kogemustele tuginedes tuleks käesoleva määrusega tagada, et liikmesriikide esitatavad aruanded poliitika ja meetmete ning prognooside kohta on eduaruannetes kesksel kohal. Neis aruannetes sisalduv teave peaks võimaldama näidata määruse [] [ESR] alusel võetud kohustuste täitmise õigeaegsust. Liidu ja liikmesriigi tasandi toimivad ja pidevalt täiustatavad süsteemid koos paremate aruandlussuunistega peaksid aitama jätkuvalt parandada teavet, mida on vaja CO₂-heite vähendamise mõõtmes tehtud edusammude jälgimiseks.
- (29) Käesoleva määrusega tuleks tagada, et liikmesriigid esitaksid aruandeid kliimamuutustega kohanemise ning arenguriikidele antava rahalise, tehnoloogiaalase ja suutlikkuse suurendamisega seotud abi kohta, hõlbustades nii ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni ja Pariisi kokkuleppe kohaste liidu kohustuste täitmist. Riikide kohanemismeetmeid ja nende antavat abi käsitlev teave on lisaks oluline ka lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade raames, eriti mis puudutab kliimamuutuste sellise negatiivse mõjuga kohanemist, mis on seotud liidu energiavarustuse kindluse tagamisega (nt tuumajaamade jaoks vajaliku jahutusvee ja energia tootmiseks vajaliku biomassi kättesaadavus), ning energialiidu välismõõtmega seotud toetusi käsitlevat teavet.
- (30) Selleks et piirata liikmesriikide ja komisjoni halduskoormust, peaks komisjon kehtestama veebipõhise aruandlusplatvormi, et hõlbustada teabevahetust ja soodustada koostööd. See peaks **soodustama** [] aruannete õigeaegset esitamist **ja** [] muutma liikmesriikide aruandluse läbipaistvamaks. E-aruandluse platvormi puhul tuleks aluseks võtta ja ära kasutada praegune aruandlusprotsess ning sellised olemasolevad andmebaasid ja e-vahendid, mida kasutavad Euroopa Keskkonnaamet, Eurostat ja Teadusuuringute Ühiskeskus, samuti kogemused, mis on saadud liidu keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteemi rakendamisel, ning see platvorm peaks neid täiendama.

- (31) Komisjonile riiklike kavandamis- ja aruandlusmeetmete raames esitada tulevate andmete puhul tuleks jälgida, et liikmesriikide esitatava teabega ei dubleerita andmeid ega statistikat, mis Eurostat on juba kättesaadavaks teinud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 223/2009¹⁹ raames samas vormis nagu on ette nähtud käesoleva määruse kohaste kavandamis- ja aruandluskohustustega ning mis on endiselt Eurostatis kättesaadavad samade väärtustega. Kättesaadavuse korral ja kui ajakava seda võimaldab, peaksid riiklikes energia- ja kliimakavades esitatavad andmed ja prognoosid tuginema määruse (EÜ) nr 223/2009 kohastele Euroopa statistika esitamiseks kasutatavatele Eurostati andmetele ja metoodikale ning olema nendega kooskõlas.
- (32) Energialiidu strateegia eesmärkide ühiseks saavutamiseks on tähtis, et komisjon hindab riiklike kavaside ja eduaruannete põhjal nende kavade rakendamist. Esimese kümneaastase ajavahemiku puhul puudutab see eelkõige liidu tasandi 2030. aasta energia- ja kliimaeesmärkide saavutamist ning liikmesriikide panust nende eesmärkide saavutamisse. Kõnealune hindamine peaks toimuma iga kahe aasta tagant ja iga aasta tagant üksnes vajaduse korral ning selle konsolideerimiseks tuleks kasutada komisjoni aruandeid, milles käsitletakse energialiidu olukorda.
- (33) Lennundus mõjutab ülemaailmset kliimat õhkupaisatava CO₂-heite tõttu, aga ka muude heidete (nt lämmastikoksiidide heide) ja mehhanismidega (nt kiudpilvkatte tihenemine). Arvestades asjaolu, et selle mõju kohta on üha rohkem teadusandmeid, on määrusega (EL) nr 525/2013 juba ette nähtud ajakohastatud hindamine, mis käsitleb lennundusest tulenevat muud kui CO₂-heidetega seotud mõju ülemaailmsele kliimale. Sel puhul kasutatavaid mudeleid tuleks kohandada vastavalt teaduse arengule. Komisjon võiks kaaluda asjaomaseid poliitikavalikuid sellise mõju käsitlemiseks, võttes aluseks selle mõju kohta antud hinnangud.

¹⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2009. aasta määrus (EÜ) nr 223/2009 Euroopa statistika kohta ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ, Euratom) nr 1101/2008 (konfidentsiaalsete statistiliste andmete Euroopa Ühenduste Statistikaametile edastamise kohta), nõukogu määruse (EÜ) nr 322/97 (ühenduse statistika kohta) ja nõukogu otsuse 89/382/EMÜ, Euratom (millega luuakse Euroopa ühenduste statistikaprogrammi komitee) kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 87, 31.3.2009, lk 164).

(34) Selleks et aidata tagada liikmesriikide ja liidu poliitika ning energialiidu eesmärkide sidusus, oleks vaja pidevat dialoogi komisjoni ja liikmesriikide vahel. Kui see on asjakohane, peaks komisjon andma liikmesriikidele soovitusi, sh riiklike kavade projektide eesmärkide ulatuse kohta, teatatud riiklikes kavades esitatud poliitikate ja meetmete edaspidise rakendamise ning energialiidu elluviimise seisukohast muude asjakohaste riiklike poliitikate ja meetmete kohta. **Kuigi soovitus ei ole siduv, nagu on sätestatud ELTLi artiklis 288, peaksid liikmesriigid neid soovitusi siiski nõuetekohaselt [] arvesse võtma ja selgitama järgnevatel eduaruannetes, kuidas seda on tehtud [].** **Seoses taastuvate energiaallikatega peab komisjoni hinnang põhinema objektiivsetel kriteeriumidel, komisjoni soovitus ei peaks jätkuvalt olema olemuselt mittekvalitatiivsed ning need ei tohiks sisaldada 2030. aasta riikliku eesmärgi kvantitatiivseid tasemeid.** Kui komisjon annab soovitusi liikmesriigi riikliku kava projekti kohta, peaks ta seda tegema võimalikult kiiresti, võttes arvesse ühelt poolt komisjoni vajadust liita kõigi liikmesriikide teatavad kvantitatiivsed kavandatud panused, et hinnata eesmärki liidu tasandil, ning teiselt poolt vajadust anda asjaomastele liikmesriikidele piisavalt aega võtta nõuetekohaselt arvesse komisjoni soovitusi enne oma riikliku kava viimistlemist ning vältida liikmesriigi riikliku kava viibimise ohtu.

(34a) Objektiivsete kriteeriumite hindamise oluline ja peamine parameeter on taastuvenergia kulutõhus kasutuselevõtt. Taastuvenergia kasutuselevõtu kulustruktuur on keeruline ja liikmesriigiti väga erinev. See hõlmab mitte ainult lihtsalt toetuskavade kulu, vaid muu hulgas ka paigaldiste ühendamise kulu, süsteemide varulahendusi, süsteemide turvalisuse tagamise ja keskkonnanalaste piirangute järgimisega seotud kulu. Seega tuleks liikmesriikide selle kriteeriumi alusel võrdlemisel võtta arvesse kõiki kasutuselevõtuga seotud kulusid, olenemata sellest, kas need kannab liikmesriik, lõpptarbija või projekti arendaja.

- (35) Kui lõimitud riiklikud energia- ja kliimakavade või nende ajakohastatud versioonide eesmärgid ei ole piisavalt ulatuslikud energialiidu eesmärkide ühiseks saavutamiseks ja esimesel ajavahemikul selleks, et saavutada eelkõige 2030. aasta eesmärgid taastuvenergia ja energiatõhususe valdkonnas, peaks komisjon võtma liidu tasandil meetmeid, et tagada nende eesmärkide ühine saavutamine (kõrvaldades seega puudujäägid eesmärkide ulatuslikkuse osas). Kui liidu edu nende eesmärkide saavutamisel ei ole piisav, peaks komisjon lisaks soovitude andmisele [] **pakkuma välja** meetmeid liidu tasandil **ja kasutama asjaomaseid liidu tasandi volitusi, või siis** peaksid liikmesriigid võtma lisameetmeid, et tagada nende eesmärkide saavutamine (kõrvaldades seega puudujäägid eesmärkide saavutamise osas). Nende meetmete puhul tuleks arvesse võtta varajast ulatuslikku panust, mille liikmesriigid on andnud 2030. aasta eesmärkide [] saavutamisse [] energiatõhususe valdkonnas eesmärkide ühise saavutamise jagamisel. **Sellised meetmed peaksid samuti võtma arvesse liikmesriikide poolt 2030. aasta taastuvenergia eesmärgi saavutamiseks juba tehtud jõupingutusi, saavutades 2020. aastal taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaalu, mis on suurem liikmesriigi siduvast eesmärgist, või tehes varajasi edusamme seoses oma panusega liidu siduvasse eesmärki saavutada 2030. aastal taastuvenergia osakaal vähemalt 27%.** Taastuvenergia valdkonnas võivad sellised meetmed hõlmata ka liikmesriikide **vabatahtlikke** rahalisi panuseid komisjoni hallatavasse rahastamisplatvormi, mida kasutatakse kõige **kulutõhusamate** taastuvenergiaprojektide toetamiseks kogu liidus, **andes sellega liikmesriigile võimaluse aidata kaasa ELi eesmärgi saavutamisele võimalikult väikeste kuludega.** []²⁰ Energiatõhususe valdkonnas võivad lisameetmed olla suunatud eelkõige toodete, hoonete ja transpordi energiatõhusamaks muutmisele.

²⁰ Märkus: lause on üle viidud uude põhjendusse 35a.

- (35a)** Liikmesriikide riiklikud taastuenergia eesmärgid 2020. aastaks peaksid olema **nende riikliku soovitusliku trajektoori lähtepunktiks aastateks 2021–2030. Peale selle peaksid need moodustama selleks perioodiks kohustusliku lähteosakaalu, mis on ühtlasi osa [ettepanekuga COM(2016) 767 uuesti sõnastatud direktiivist 2009/28/EÜ]. Sellest tulenevalt ei tohiks sel ajavahemikul taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaal iga liikmesriigi summaarses energia lõpptarbimises olla väiksem tema lähteosakaalust.**
- (35c)** Kui liikmesriik ei järgi oma ühe aasta põhjal arvestatud lähteosakaalu, peaks ta ühe aasta jooksul võtma täiendavaid meetmeid oma lähtestsenaariumi suhtes esineva puudujäägi katmiseks. Kui liikmesriik on need vajalikud meetmed tulemuslikult võtnud ja täitnud oma kohustuse puudujääk katta, tuleks seda käsitada tema lähtestsenaariumi kohustuslike nõuete täitmisena alates hetkest, mil vastav puudujääk tekkis, ning seda nii käesoleva määruse kui ka [ettepanekuga COM(2016) 767 uuesti sõnastatud direktiivi 2009/28/EÜ] kohaselt.
- (35c)** Selleks et võimaldada liikmesriikidel ja komisjonil teha piisavat järelevalvet ja võtta varajasi parandusmeetmeid ning selleks, et vältida „teiste ärakasutamise“ efekti, peaks kõigi liikmesriikide soovituslikud trajektoorid (ja seega ka liidu soovituslik trajektoor) jõudma 2023. ja 2025. aastaks vähemalt teatava minimaalse protsendimäärani 2030. aastaks ette nähtud taastuenergia kogukasvust, nagu on sätestatud käesolevas määruses. Komisjon hindab nende 2023. ja 2025. aasta „piirväärtuste“ saavutamist, tuginedes muu hulgas liikmesriikide lõimitud riiklikele energia- ja kliimaalastele eduaruannetele, mille liikmesriigid peaksid esitama vastavalt 2025. ja 2027. aastal.

- (36) Liit ja liikmesriigid peaksid võtma eesmärgiks esitada võimalikult ajakohane teave nende kasvuhoonegaaside heite ja nende sidumise kohta. Käesolev määrus peaks võimaldama koostada selliseid hinnanguid statistilise ja muu teabe (näiteks asjakohasel juhul ülemaailmse keskkonna- ja turvaseire programmi ja muude satelliitsüsteemide kaudu saadud andmed) alusel võimalikult lühikese aja jooksul.
- (37) Määruse [] [ESR] raames tuleks jätkata Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuse 406/2009/EÜ²¹ kohast aastast kohustustetsükli. Selleks on vajalik liikmesriikide kasvuhoonegaaside inventuuri põhjalik ülevaatamine, et võimaldada nõuete järgimise hindamist ja vajaduse korral parandusmeetmete võtmist. Liikmesriikide kasvuhoonegaaside inventuuride ülevaatamine liidu tasandil on vajalik, et määruse [] [ESR] täitmist saaks hinnata usaldusväärselt, järjepidevalt, läbipaistvalt ja õigeaegselt.
- (38) Liikmesriigid ja komisjon peaksid tegema tihedat koostööd kõigis küsimustes, mis on seotud energialiidu [] elluviimisega, **kaasates suurel määral Euroopa Parlamendi** käesoleva määrusega **seotud küsimustes**. Komisjon peaks vajaduse korral abistama liikmesriike käesoleva määruse rakendamisel, eriti riiklike kavade koostamisel ja sellega seotud suutlikkuse arendamisel.
- (39) Liikmesriigid peaksid tagama, et lõimitud riiklikes energia- ja kliimakavades võetakse arvesse värskemaid riigipõhiseid soovitusi, mida antakse Euroopa poolaasta raames.

²¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta otsus nr 406/2009/EÜ, milles käsitletakse liikmesriikide jõupingutusi kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamiseks, et täita ühenduse kohustust vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid aastaks 2020 (ELT L 140, 5.6.2009, lk 136).

- (40) Kui see on asjakohane, peaks Euroopa Keskkonnaamet komisjoni abistama hindamisel, seirel ja aruandlusel kooskõlas oma iga-aastase tööprogrammiga.
- (41) Komisjonile tuleks delegeerida õigus võtta Euroopa liidu toimimise lepingu (ELTL) artikli 290 kohaselt vastu õigusakte, et muuta lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade üldist raamistikku (vorm), **et kohandada see liidu kliima- ja energiapoliitika raamistiku muudatustega, mis on otseselt ja konkreetselt seotud UNFCCC ja Pariisi kokkuleppe kohaste liidu panustega** [], võtta arvesse globaalse soojendamise potentsiaali ja rahvusvaheliselt kokku lepitud inventuurisuuniste muudatusi, sätestada olulised nõuded liidu inventuurisüsteemi jaoks ning luua artikli 33 kohased registrid. On eriti oluline, et komisjon korraldaks ettevalmistava töö käigus asjakohased konsultatsioonid, sh ekspertide tasandil, ning et need konsultatsioonid toimuksid vastavalt põhimõtetele, mis on sätestatud 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises kokkuleppes parema õigusloome kohta. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, peaksid Euroopa Parlament ja nõukogu saama kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel peaks olema pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist. Seejuures tuleks vajaduse korral arvesse võtta ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni ja Pariisi kokkuleppe alusel vastu võetud otsuseid.
- (42) Käesoleva määruse artikli 15 lõike 3, artikli 17 lõike 4, artikli 23 lõike 6, **artikli 30 lõike 6**, artikli 31 lõigete 3 ja 4 ning artikli 32 lõike 3 rakendamise ühetaoliste tingimuste tagamiseks tuleks komisjonile anda rakendusvolitused. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas määrusega (EL) nr 182/2011.²²

²² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

- (43) Komisjoni peaks käesoleva määruse kohaste ülesannete täitmisel abistama energialiidu komitee **ja kliimamuutuste komitee**, et valmistada ette rakendusaktid.

[]

- (44) Komisjon peaks käesoleva määruse rakendamise üle vaatama 2026. aastal ja tegema muudatusettepanekuid, kui see on asjakohane, et tagada määruse nõuetekohane rakendamine ja selle eesmärkide saavutamine. Läbivaatamisel tuleks arvesse võtta kujunenud olukorda ja Pariisi kokkulepet käsitleva üleilmse ülevaate tulemusi, kui see on vajalik.

- (45) Käesoleva määrusega tuleks lõimida, muuta, asendada ja tunnistada kehtetuks teatavad kavandamis-, aruandlus- ja seirekohustused, mis on praegu ette nähtud liidu energia- ja kliimaalaste valdkondlike õigusaktidega, et tagada seostatud ja lõimitud lähenemisviisi kasutamine peamiste kavandamise, aruandluse ja seirega seotud tegevussuundade puhul. Seetõttu tuleks vastavalt muuta järgmisi õigusakte:

- Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 1994. aasta direktiiv 94/22/EÜ süsivesinike geoloogilise luure, uurimise ja tootmise lubade andmis- ning kasutamistingimuste kohta;²³
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 1998. aasta direktiiv 98/70/EÜ bensiini ja diislikütuse kvaliteedi ning nõukogu direktiivi 93/12/EMÜ muutmise kohta;²⁴
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta direktiiv 2009/31/EÜ, milles käsitletakse süsinikdioksiidi geoloogilist säilitamist ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 85/337/EMÜ ja direktiive 2000/60/EÜ, 2001/80/EÜ, 2004/35/EÜ, 2006/12/EÜ, 2008/1/EÜ ning määrust (EÜ) nr 1013/2006;²⁵

²³ EÜT L 164, 30.6.1994, lk 3.

²⁴ EÜT L 350, 28.12.1998, lk 58.

²⁵ ELT L 140, 5.6.2009 lk 114.

- Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta määrus (EÜ) nr 663/2009, millega luuakse abikava majanduse elavdamiseks ühenduse finantsabi andmisega energeetikaprojektidele;²⁶
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta määrus (EÜ) nr 715/2009 maagaasi ülekandevõrkudele juurdepääsu tingimuste kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1775/2005;²⁷
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiiv 2009/73/EÜ, mis käsitleb maagaasi siseturu ühiseeskirju ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2003/55/EÜ;²⁸
- Nõukogu 14. septembri 2009. aasta direktiiv 2009/119/EÜ, millega kohustatakse liikmesriike säilitama toornafta ja/või naftatoodete miinimumvarusid;²⁹
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. mai 2010. aasta direktiiv 2010/31/EL hoonete energiatõhususe kohta;³⁰
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta direktiiv 2012/27/EL, milles käsitletakse energiatõhusust, muudetakse direktiive 2009/125/EÜ ja 2010/30/EL ning tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2004/8/EÜ ja 2006/32/EÜ;³¹
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/30/EL, milles käsitletakse avamere nafta- ja gaasiammutamisprotsesside ohutust ja millega muudetakse direktiivi 2004/35/EÜ;³²

²⁶ ELT L 200, 31.7.2009 lk 31.

²⁷ ELT L 211, 14.8.2009, lk 36.

²⁸ ELT L 211, 14.8.2009, lk 94.

²⁹ ELT L 265, 9.10.2009 lk 9.

³⁰ ELT L 153, 18.6.2010, lk 13.

³¹ ELT L 315, 14.11.2012, lk 1.

³² ELT L 178, 28.6.2013, lk 66.

- Nõukogu 20. aprilli 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/652, millega kehtestatakse arvutusmeetodid ja aruandlusnõuded vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 98/70/EÜ bensiini ja diislikütuse kvaliteedi kohta.³³

- (46) Samuti tuleks käesolevasse määrusesse täiel määral lõimida määruse (EL) nr 525/2013 sätteid. Seetõttu tuleks määrus (EL) nr 525/2013 tunnistada kehtetuks alates 1. jaanuarist 2021. Ent selleks et tagada otsuse nr 406/2009/EÜ jätkuv rakendamine määruse (EL) nr 525/2013 alusel ja et teatavad Kyoto protokollis aspektid oleksid ka edaspidi õigusaktidega hõlmatud, on vaja jätkata teatavate sätete kohaldamist pärast kõnealust kuupäeva.
- (47) Kuna liikmesriigid üksi ei suuda käesoleva määruse eesmärgi piisavalt saavutada ning seepärast saab kavandatava meetme ulatust ja mõju arvestades neid paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

³³ ELT L 107, 25.4.2015, lk 26.

1. PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Reguleerimise ja kohaldamisala

1. Käesoleva määrusega kehtestatakse juhtimismehhanism, millega
 - a) rakendatakse energialiidu eesmärkide ning esimesel kümneaastasel ajavahemikul (2021–2030) eelkõige **liidu [] 2030. aasta energia- ja kliimaeesmärkide** saavutamiseks välja töötatud strateegiaid ja meetmeid;
 - b) tagatakse liidu ja selle liikmesriikide poolt ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni ja Pariisi kokkuleppe sekretariaadile esitatavate aruannete õigeaegsus, läbipaistvus, täpsus, kooskõla, võrreldavus ja terviklikkus.

Kõnealune juhtimismehhanism põhineb alates ajavahemikust 2021–2030 algavaid kümneaastaseid ajavahemikke hõlmavatel **riiklikel pikaajalistel vähem CO₂-heidet tekitavatel strateegiatel**, arengu lõimitud riiklikel energia- ja kliimakavadel, vastavatel lõimitud riiklikel energia- ja kliimaalastel eduaruannetel ning Euroopa Komisjoni lõimitud seirekorral. Sellega määratakse kindlaks komisjoni ja liikmesriike hõlmav struktuurne ja järkjärguline protsess riiklike kavade viimistlemiseks ja rakendamiseks, sh seoses piirkondliku koostööga, ning vastavate komisjoni meetmete võtmiseks.

2. Käesolevat määrust kohaldatakse energialiidu [] viie mõõtme suhtes, **mis on üksteisega tihedalt seotud ja üksteist vastastikku tugevdavad:**

- a) energiajulgeolek,
- b) energia **siseturg**;
- c) energiatõhusus,
- d) heite vähendamine ning
- e) teadusuuringud, innovatsioon ja konkurentsivõime.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse [ettepaneku COM(2016) 767 kohaselt uuesti sõnastatud direktiivi 2009/28/EÜ] ning direktiivide 2010/31/EL ja 2012/27/EL mõisteid.

Samuti kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „olemasolevad poliitikad ja meetmed“ – rakendatud ja vastuvõetud poliitikasuunad ja meetmed;
- 2) „rakendatud poliitikad ja meetmed“ – poliitikad ja meetmed, mis vastavad riikliku kava või eduaruande esitamise kuupäeval ühele või mitmele järgmisele tingimusele: jõus on vahetult kohaldatavad Euroopa õigusaktid või riiklikud õigusaktid, kehtestatud on üks või mitu vabatahtlikku kokkulepet, eraldatud on finantsvahendid, kaasatud on inimressursid;
- 3) „vastuvõetud poliitikad ja meetmed“ – poliitikasuunad ja meetmed, mille kohta on riikliku kava või eduaruande esitamise kuupäevaks tehtud valitsuse ametlik otsus ning mida on kindlalt kohustatud rakendama;

- 4) „kavandatud poliitikad ja meetmed“ – arutlusel olevad variandid, mille vastuvõtmine ja rakendamine pärast riikliku kava või eduaruande esitamise kuupäeva on reaalselt võimalik;
- 5) „prognoos“ – kasvuhoonegaaside inimtekkelistest allikatest pärineva heite ja nende sidujates sidumise või energiasüsteemi arengu prognoos, sh vähemalt kvantitatiivsed hinnangud aruandlusaastale vahetult järgneva nelja sellise aasta kohta, mis lõpevad nulli või viiega;
- 6) „meetmeteta prognoos“ – kasvuhoonegaaside inimtekkelistest allikatest pärineva heite ja nende sidujates sidumise prognoos, mille puhul jäetakse välja kõigi kavandatud, vastuvõetud või rakendatud poliitikate ja meetmete mõju pärast asjaomase prognoosi lähtepunktiks valitud aastat;
- 7) „meetmetega prognoos“ – kasvuhoonegaaside inimtekkelistest allikatest pärineva heite ja nende sidujates sidumise prognoos, mille puhul võetakse seoses kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise või energiasüsteemi arenguga arvesse vastuvõetud ja rakendatud poliitikate ja meetmete mõju;
- 8) „lisameetmetega prognoos“ – kasvuhoonegaaside inimtekkelistest allikatest pärineva heite ja nende sidujates sidumise või energiasüsteemi arengu prognoos, mille puhul võetakse seoses kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamisega arvesse kliimamuutuste mõju leevendamiseks või energiaeesmärkide saavutamiseks vastu võetud ja rakendatud, samuti sel eesmärgil kavandatud poliitikate ja meetmete mõju;

- 9) liidu 2030. aasta energia- ja kliimaeesmärgid – kogu liitu hõlmav siduv eesmärk vähendada liidus 2030. aastaks kõigis majandusharudes kasvuhoonegaaside heidet vähemalt 40 % võrreldes 1990. aastaga, kogu liitu hõlmav siduv eesmärk, et 2030. aastaks peaks taastuenergia osakaal liidus tarbitavas energias olema vähemalt 27 %, [] liidu tasandi **peaeesmärk** suurendada 2030. aastaks energiatõhusust [] 30 % [] ning 2030. aastaks elektrivõrkude 15 %lise omavahelise ühendatuse eesmärk või mis tahes järgnevad seda valdkonda käsitlevad 2030. aasta eesmärgid, mille Euroopa Ülemkogu või nõukogu ja Euroopa Parlament on kokku leppinud;
- 10) „riiklik inventuurisüsteem“ – liikmesriigis kehtestatud institutsiooniliste, õiguslike ja menetluslike korralduste süsteem inimtekkeliste kasvuhoonegaaside allikatest pärineva heite ja nende sidujates sidumise hindamiseks ning inventuuriteabe esitamiseks ja arhiveerimiseks;
- 11) „näitaja“ – kvantitatiivne või kvalitatiivne tegur või muutuja, mis aitab rakendamisel tehtud edusamme paremini hinnata;
- 12) „poliitikad ja meetmed“ – kõik vahendid, mis aitavad saavutada lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade eesmäärke ja/või täita ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni artikli 4 lõike 2 punktidest a ja b tulenevaid kohustusi, mis võib hõlmata ka neid, mille peamine eesmärk ei ole piirata ja vähendada kasvuhoonegaaside heitkogust või muuta energiasüsteemi;
- 13) „poliitikate ja meetmete ning prognooside süsteem“ – muu hulgas käesoleva määruse artikliga 32 ette nähtud institutsiooniliste, õiguslike ja menetluslike korralduste süsteem aruannete koostamiseks inimtekkeliste kasvuhoonegaaside allikatest pärinevat heidet ja nende sidujates sidumist ning energiasüsteemi käsitlevate poliitikate ja meetmete ning prognooside kohta;
- 14) „tehnilised parandused“ – riiklikus kasvuhoonegaaside inventuuris esitatud hinnangute kohandused, mis on tehtud artikli 31 kohase ülevaatamise käigus juhul, kui esitatud inventuuriandmed on puudulikud või koostatud viisil, mis ei ole kooskõlas asjakohaste rahvusvaheliste või liidu eeskirjade või suunistega, ning mis on mõeldud algselt esitatud hinnanguid asendama;

- 15) „kvaliteedi tagamine“ – läbivaatamismenetluste kavandatud süsteem, millega tagatakse andmekvaliteedialaste eesmärkide täitmine ning parimate võimalike hinnangute ja teabe esitamine selleks, et toetada kvaliteedikontrolli programmi tulemuslikkust ja abistada liikmesriike;
- 16) „kvaliteedikontroll“ – teabe ja hinnangute kvaliteedi mõõtmiseks ja kontrollimiseks tehtavate korrapärase tehniliste toimingute süsteem, mille eesmärk on tagada andmete terviklikkus, õigsus ja täielikkus, teha kindlaks ja kõrvaldada vead ja andmete puudumine, dokumenteerida ja arhiveerida andmed ja muu kasutatud teave ning registreerida kõik kvaliteeditagamistoimingud;
- 17) „põhinäitajad“ – komisjoni ette pandud näitajad energialiidu viies mõõtmes tehtud edusammude kohta;
- 18) „SET-kava“ – komisjoni teatise (2015) 6317 kohane energiatehnoloogia strateegiline kava.
- 19) **„varajased jõupingutused“ – liikmesriik saavutab 2020. aastal või varem taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaalu, mis on suurem kui 2020. aastaks seatud riiklik siduv eesmärk, või liikmesriik teeb varajasi edusamme saavutamaks oma panus liidu siduvasse eesmärki saavutada 2030. aastaks taastuenergia vähemalt 27%line osakaalun, nagu on osutatud [ettepanekuga COM(2016) 767 uuesti sõnastatud direktiivi 2009/28/EÜ] artiklis 3, tingimusel et komisjon peab käesoleva määruse artikli 27 lõikes 1 sätestatud võrdlemismenetlust kasutades tema panust piisavaks.**

2. PEATÜKK

LÕIMITUD RIIKLIKUD ENERGIA- JA KLIIMAKAVAD

Artikkel 3

Lõimitud riiklikud energia- ja kliimakavad

1. Kõik liikmesriigid esitavad komisjonile [] **31. detsembriks 2019, seejärel 1. jaanuariks 2029** ning seejärel iga kümne aasta tagant³⁴ lõimitud riikliku energia- ja kliimakava. Kava sisaldab lõikes 2 esitatud elemente. **Kavade sisu on veelgi täpsustatud [] I lisas.** Esimene kava hõlmab ajavahemikku 2021–2030, **võttes arvesse pikaajalist perspektiivi.** Iga järgnev kava hõlmab eelmise kavaga hõlmatud ajavahemikule vahetult järgnevat kümnet aastat.
2. Lõimitud riiklik energia- ja kliimakava koosneb järgmistest põhiosadest:
 - a) lõimitud riikliku energia- ja kliimakava koostamise protsessi ülevaade, mis sisaldab kommenteeritud kokkuvõtet ning kava ettevalmistamisel sidusrühmadega **avaliku** konsulteerimise ja nende kaasamise ja selle tulemuste, samuti kava ettevalmistamisel teiste liikmesriikidega tehtud piirkondliku koostöö kirjeldust;
 - b) energialiidu mõõtmatega [] **seotud** riiklike eesmärkide ja panuste kirjeldus, **nagu on sätestatud artiklis 4 ja I lisas;**
 - c) selliste poliitikate ja meetmete kirjeldus, mis on ette nähtud **seoses** punktis b osutatud vastavate eesmärkide ja panustega;

³⁴ Selgitav märkus: „1. jaanuariks 2029 ning seejärel iga kümne aasta tagant“ on sisuliselt identne komisjoni ettepanekuga, **mis on Pariisi kokkuleppe kohase tsükliga hoolikalt kooskõlla viidud**. Selles esimeses lauses tehtud muudatused lihtsalt võimaldavad hiljem käsitleda *esimest* kava. See kehtib ka artikli 9 lõike 1 puhul. Vt ka põhjendus 18.

- d) energialiidu viie mõõtmega seotud praeguse olukorra kirjeldus, sh seoses energiasüsteemiga ja kasvuhoonegaaside heite ja nende sidumisega ning punktis b osutatud eesmärkidega seotud prognoosid, milles on arvestatud olemasolevate (rakendatud ja vastuvõetud) poliitikate ja meetmetega;
- e) hinnang punktis b osutatud eesmärkide saavutamiseks kavandatud poliitikate ja meetmete mõju kohta, **kaasa arvatud nende kooskõla Pariisi kokkuleppe kohaste kasvuhoonegaaside heite vähendamise pikaajaliste eesmärkidega ning artiklis 14 osutatud vähem CO₂-heidet tekitavate pikaajaliste strateegiatega**;
- f) käesoleva määruse II lisaga ette nähtud nõuetele ja ülesehitusele vastav lisa, milles on esitatud liikmesriigi metoodika ja poliitikameetmed energiasäästunõude täitmiseks vastavalt direktiivi 2012/27/EL [ettepaneku COM(2016)761 kohaselt muudetud versiooni] artiklile 7 ja V lisale.
3. Lõikes 1 osutatud riiklike kavade ettevalmistamisel võtavad liikmesriigid arvesse energialiidu viie mõõtme omavahelisi seoseid ning kasutavad vajaduse korral nende viie mõõtme puhul järjepidevaid andmeid ja eeldusi.
4. Komisjonil on õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte³⁵ kooskõlas artikliga 36, et muuta I lisa **1. osa A jao punkte 2.1.1 ja 3.1.1; B jao punkte 4.1 ja 4.2.1; ning 2. osa punkti 3**, et kohandada **neid punkte** vastavalt liidu kliima- ja energiapoliitika raamistiku muudatustele, [] mis on otseselt ja konkreetselt seotud UNFCCC ja Pariisi kokkuleppe kohaste liidu panustega [].

³⁵ Märkus: arutelu käigus rõhutati, et lisa muutmiseks ei tohiks kasutada rakendusakte.

Artikkel 4

Energialiidu viie mõõtmega [] seotud riiklikud eesmärgid ja panused

36

Liikmesriigid esitavad oma lõimitud riiklikus energia- ja kliimakavas [] **energialiidu viie mõõtmega seotud eesmärgid ja panused** vastavalt I lisa A jao punktile 2.

Need viis mõõdet ning peamised eesmärgid ja panused on esitatud allpool:

- a) mõõtme „CO₂-heite vähendamine“ puhul:
- 1) seoses kasvuhoonegaaside heite ja nende sidumisega ning kõigis majandusharudes kasvuhoonegaaside heite vähendamise eesmärgi saavutamisele kaasa aitamisega:
 - i. liikmesriigi siduv riiklik kasvuhoonegaaside heitkogusega seotud eesmärk ja iga-aastased siduvad riiklikud piinormid vastavalt määrusele [] [ESR];
 - ii. liikmesriigi kohustused vastavalt määrusele [] [LULUCF];
 - []
 - iv. vajaduse korral muud eesmärgid, sh sektoripõhised ja kohanemiseesmärgid;

36

Märkus: piirdudes artiklis 4 üksnes *peaesmärkidega*, viiakse üksikasjalik arutelu selle üle, mida peaksid lõimitud energia- ja kliimakavad hõlmama ja mida mitte, üle I lisa läbivaatamisse. I lisa üle peetavad arutelud mõjutavad omakorda 4. peatükis käsitletavaid eduaruandeid.

2) seoses taastuenergiaga:

- i. seoses liidu siduva eesmärgiga saavutada 2030. aastaks taastuenergiat vähemalt 27 % osakaal, nagu on osutatud [ettepaneku COM(2016) 767 kohaselt uuesti sõnastatud direktiivi 2009/28/EÜ] artiklis 3, panus selle eesmärgi saavutamisse, väljendatuna asjaomase liikmesriigi taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaaluna summaarses lõppenergia tarbimises aastal 2030, samuti selle panuse **soovituslik []** trajektoor alates 2021. aastast; **2023. aastaks peab soovituslik trajektoor jõudma piirväärtuseni, mis on vähemalt 24% taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaalu summaarsest kasvust liikmesriigi 2020. aasta siduva riikliku eesmärgi ja 2030. aasta eesmärgi saavutamisse antava panuse vahel. 2025. aastaks peab soovituslik trajektoor jõudma piirväärtuseni, mis on vähemalt 40% taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaalu summaarsest kasvust liikmesriigi 2020. aasta siduva riikliku eesmärgi ja 2030. aasta eesmärgi saavutamisse antava panuse vahel. []³⁷. Kui liikmesriik eeldab, et ta ületab oma 2020. aasta siduva riikliku eesmärgi, võib tema soovituslik trajektoor alata prognoosi kohaselt saavutatavalt tasemelt. Liikmesriikide soovituslikud trajektoolid peavad üheskoos võimaldama saavutada liidu siduva eesmärgi, milleks on taastuenergiat osakaal vähemalt 27% 2030. aastal. Liidu eesmärgi saavutamisse antavast panusest ja käesoleva määruse kohaldamisega seonduvast soovituslikust trajektooriga eraldi on liikmesriik vaba seadma riikliku poliitika eesmärgil suuremad eesmärgid;**

[]

³⁷ Märkus: COREPERis peetud arutelude ja liikmesriikide kirjalike märkuste põhjal teeb esitajariik ettepaneku kohaldada eespool nimetatud protsendimäärasid, mis annaks liikmesriikidele 20%lise paindlikkuse 2023. ja 2025. aastal, võrrelduna lineaarse trajektooriga (võrdluseks, lineaarne trajektoor tähendaks 30% 2023. aastal ja 50% 2025. aastal).

Siin esitatud kahte protsendimäära kohaldatakse kõikide liikmesriikide suhtes ning artikli 25 lõikes 2 osutatud soovitusliku trajektoori suhtes (komisjoni hinnang ELi tasandil).

Riiklike energia- ja kliimakavade eduaruannetes 2025. ja 2027. aasta kohta esitatakse liikmesriikide poolt 2023. ja 2025. aastal tegelikult saavutatud tulemused – vt ka põhjendus 34a.

b) mõõtme „energiatõhusus“ puhul:

- 1) Seoses liidu 2030. aasta [] 30 % energiatõhususeesmärgiga kindlaks määratud soovituslik riiklik energiatõhususpanus, millele on osutatud direktiivi 2012/27/EL [ettepaneku COM(2016)761 kohaselt muudetud versiooni] artikli 1 lõikes 1 ja artikli 3 lõikes 4 ning mis põhineb primaar- või lõppenergia tarbimisel, primaar- või lõppenergia säästul või energiamahukusel;

Liikmesriigid väljendavad oma panust primaar- ja lõppenergia tarbimise absoluuttasemena 2020. aastal **ning primaar- ja lõppenergia tarbimise absoluuttasemena 2030. aastal** [], lisades selle panuse [] trajektoori alates 2021. aastast. Nad selgitavad kasutatud alusmetoodikat ja ümberarvutustegureid;

- 2) ajavahemikul 2021–2030 saavutatav kumulatiivne energiasääst kooskõlas direktiivi 2012/27/EL [ettepaneku COM(2016)761 kohaselt muudetud versiooni] artikliga 7 energiasäästukohustuste kohta;
- 3) avaliku ja erasektori [] elamu- ja mitteeluhoonete [] renoveerimise pikaajalise strateegia [] esialgsed näitajad [...] kooskõlas direktiivi, millega muudetakse direktiivi 2010/31/EL hoonete energiatõhususe kohta, artikliga 2a;
- 4) ajavahemikul 2020–2030 renoveeritav üldpõrandapind või võrdväärne iga-aastane energiasääst vastavalt direktiivi 2012/27/EL artiklile 5 avaliku sektori asutuste hoonete eeskuju kohta;

[]

- c) mõõtme „energiajulgeolek“ **puhul:**
- 1) **energiaallikate mitmekesistamise ja kolmandatest riikidest pärit energiatarnetega seotud riiklikud eesmärgid; säilitamine; ning tarbimiskaja;**
- d) mõõtme „energia siseturg“ puhul:
- 1) elektrivõrkude omavahelise ühendatuse tase, mille liikmesriik on 2030. aastaks eesmärgiks seadnud, võttes arvesse elektrivõrkude omavahelise ühendatuse 2030. aasta eesmärki, mis on vähemalt 15 %; liikmesriigid selgitavad alusmetoodikat;³⁸
- [[
- e) mõõtme „teadusuuringud, innovatsioon ja konkurentsivõime“ **puhul:**
- 1) **Energialiiduga seotud avaliku ja – kui need on olemas – erasektori teadusuuringuid ja innovatsiooni käsitlevad riiklikud rahastamis- ja muud eesmärgid ning vajaduse korral eesmärkide saavutamise ajakava; kajastades energialiidu strateegia ja vajaduse korral SET-kava prioriteete.**

Eespool nimetatud peamiste eesmärkide ja panuste kehtestamisel võivad liikmesriigid toetuda olemasolevatele riiklikele strateegiatele või kavadele, mis on kooskõlas liidu õigusaktidega.

³⁸ Selgitav joonealune märkus: metoodika, kuidas tuleks arvutada 15%lise ühendatuse eesmärk, pakub komisjon välja enne 2017. aasta lõppu, tuginedes elektrivõrkude omavahelise ühendatuse eksperdirühma nõuannetele.

Artikkel 5

Liikmesriigi panuse kindlaksmääramine taastuvenergia valdkonnas

1. Liikmesriigid, määrates kindlaks oma panuse seoses nende taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaaluga summaarses lõppenergia tarbimises aastal 2030 ja järgmiste riiklike kavadega hõlmatud ajavahemiku viimasel aastal vastavalt artikli 4 punkti a alapunkti 2 alapunktile i, võtavad arvesse järgmist:
 - a) [ettepanekuga COM(2016) 767 uuesti sõnastatud direktiiviga 2009/28/EÜ] ette nähtud meetmed;
 - b) direktiivi 2012/27/EL [ettepaneku COM(2016)761 kohaselt muudetud versiooni] alusel vastu võetud energiatõhususeesmärgi saavutamiseks vastu võetud meetmed;
 - c) muud meetmed taastuvenergia edendamiseks liikmesriikides ja liidu tasandil, **kui see on asjakohane**; ning
 - d) **kõik asjakohased** taastuvenergia kasutuselevõttu mõjutavad asjaolud, nagu *muu hulgas*:
 - i) kasutuselevõtu õiglane jaotumine Euroopa Liidus;
 - ii) majanduslik potentsiaal, **kaasa arvatud SKP elaniku kohta, ja kulutõhusa kasutuselevõtu potentsiaal**;
 - iii) geograafilised, **keskkonnaalased** ja looduslikud piirangud, sh omavahel ühendamata elektrivõrkudega aladel ja piirkondades; []
 - iv) liikmesriikide elektrivõrkude omavahelise ühendatuse tase; **ning**
 - v) artikli 2 esimese lõigu punktis 19 määratletud varajased jõupingutused.

Liikmesriik võib oma lõimitud riiklikus energia- ja kliimakavas märkida, milliseid taastuvenergia kasutuselevõttu mõjutavad asjakohaseid asjaolusid ta on arvesse võtnud.

2. Liikmesriigid tagavad ühiselt, et nende panused kokku annavad 2030. aastaks liidu tasandil tulemuseks taastuvatest energiaallikatest toodetud energia vähemalt 27 % osakaalu summaarses lõppenergia tarbimises.

Artikkel 6

Liikmesriigi panuse kindlaksmääramine energiatõhususe valdkonnas

1. Liikmesriigid, määrates kindlaks oma soovitusliku riikliku energiatõhususpanuse aastaks 2030 ja järgmiste riiklike kavadega hõlmatud ajavahemiku viimaseks aastaks vastavalt artikli 4 punkti b alapunktile 1, **võtavad arvesse seda** [] , et: [] liidu 2020. aasta energiatarbimine [] ei **tohi** ületada 1483 miljonit naftaekvivalenttonni primaarenergia puhul ja/**või** 1086 naftaekvivalenttonni lõppenergia puhul; [] liidu 2030. aasta energiatarbimine [] ei **tohi** ületada 1321 miljonit naftaekvivalenttonni primaarenergia puhul ja/**või** 987 naftaekvivalenttonni lõppenergia puhul esimese kümneaastase perioodi jooksul [] („direktiivi 2012/27/EL [ettepaneku COM(2016)761 kohaselt muudetud versioon] artiklites 1 ja 3 osutatud liidu 2030. aasta [] **peaesmärk**“) [];

Peale selle võtavad liikmesriigi arvesse

- a) direktiivi 2012/27/EL [ettepaneku COM(2016)761 kohaselt muudetud versiooniga] ette nähtud meetmeid;
 - b) muid liikmesriikides ja liidu tasandil energiatõhususe edendamiseks võetud meetmeid.
2. Lõikes 1 osutatud panuse kindlaksmääramisel võivad liikmesriigid arvesse võtta primaar- ja lõppenergia tarbimist mõjutavaid asjaolusid, näiteks **muu hulgas**:
- a) kulutõhusa energiasäästu allesjäänud potentsiaali,
 - b) sisemajanduse koguprodukti arengut ja prognoosi,
 - c) muutusi energia impordis ja ekspordis,

- d) kõigi [] vähese CO₂-heitega energiaallikate arendamist [], [] süsinikdioksiidi kogumist ja säilitamist ning
- e) varajasi meetmeid.

Liikmesriik võib oma lõimitud riiklikus energia- ja kliimakavas märkida, milliseid primaar- ja lõppenergia tarbimist mõjutavad asjakohaseid asjaolusid ta on arvesse võtnud.

Artikkel 7

Energialiidu viiest mõõtmest igaühega seotud riiklikud poliitikad ja meetmed

Liikmesriigid kirjeldavad kooskõlas I lisaga oma lõimitud riiklikus energia- ja kliimakavas peamisi olemasolevaid (rakendatud ja vastuvõetud) ning kavandatud poliitikaid ja meetmeid eelkõige riiklikus kavas seatud eesmärkide saavutamiseks, sh **vajaduse korral kavandatud []** meetmeid, millega tagatakse piirkondlik koostöö ning asjakohane rahastamine riiklikul ja piirkondlikul tasandil.

Artikkel 8

Lõimitud riikliku energia- ja kliimakava analüütiline alus

1. Liikmesriigid kirjeldavad I lisa esitatud ülesehitust ja vormingut järgides energialiidu viiest mõõtmest igaühega seotud hetkeolukorda (sh seoses energiasüsteemiga ning kasvuhoonegaaside heite ja nende sidumisega) riikliku kava esitamise ajal või uusima kättesaadava teabe alusel. Samuti esitavad liikmesriigid energialiidu viiest mõõtmest igaühe kohta olemasolevatel (rakendatud ja vastuvõetud) poliitikatel ja meetmetel põhinevad prognoosid ning nende prognooside kirjelduse [] **vähemalt [] kava kehtivusaja kohta []**. **Liikmesriigid püüavad kirjeldada täiendavaid pikaajalisemast perspektiivist lähtuval prognoose viie mõõtme kohta, mis vaatavad kaugemale kava kehtivusajast, kui see on asjakohane ja võimalik.**
2. Liikmesriigid kirjeldavad lõimitud riiklikus energia- ja kliimakavas oma hinnangut järgmisele riigi ning vajaduse korral piirkonna tasandil:

- a) kavandatud poliitikate ja meetmete mõju energiasüsteemi arendamisele ning kasvuhoonegaaside heitele ja nende sidumisele [**] kava kehtivusaja jooksul ja kümne aasta jooksul alates viimasest kavaga hõlmatud aastast**, sh võrdlus lõike 1 kohaste olemasolevatel (rakendatud ja vastuvõetud) poliitikatel ja meetmetel põhinevate prognoosidega;
- b) **kui see on asjakohane ja niivõrd, kuivõrd see on võimalik**, artiklis 7 osutatud ja I isas täpsustatud kavandatud poliitikate ja meetmete makromajanduslik, keskkonnavaline, oskustega seotud ning sotsiaalmõju esimesel kümneaastasel ajavahemikul vähemalt aastani 2030, sh võrdlus lõike 1 kohaste olemasolevatel (rakendatud ja vastuvõetud) poliitikatel ja meetmetel põhinevate prognoosidega;
- c) olemasolevate (rakendatud ja vastuvõetud) ning kavandatud poliitikate ja meetmete koostoime ühe mõõtmepiiris ning olemasolevate (rakendatud ja vastuvõetud) ning kavandatud poliitikate ja meetmete koostoime eri mõõtmepiiris esimesel kümneaastasel ajavahemikul vähemalt aastani 2030. Varustuskindlust, taristut ja turgude lõimimist käsitlevad prognoosid tuleb siduda usaldusväärsete energiatõhususstsenaariumidega.
3. **Üldsusele tehakse kättesaadavaks põhjalik teave eelduste, parameetrite ja meetodite kohta, mida kasutati stsenaariumite ja prognooside tegemisel.**

Artikkel 9

Lõimitud riikliku energia- ja kliimakava projekt

1. Liikmesriigid koostavad ja esitavad komisjonile **[31. detsembriks]** 2018], seejärel **1. jaanuariks 2028** ning seejärel iga kümne aasta tagant artikli 3 lõikes 1 osutatud lõimitud riikliku energia- ja kliimakava projekti.
2. Kooskõlas artikliga 28 võib komisjon esitada liikmesriikidele **esitatud** kava projektidel **põhinevaid** soovitusi^{39, 40} [] Need soovitusel [] **võivad käsitleda järgmist:**
 - a) eesmärkide ja panuste ulatuslikkus, et ühiselt saavutada energialiidu eesmärgid ning eelkõige liidu 2030. aasta taastuvenergia- ja energiatõhususeesmärgid; **seda tehes peab komisjon nõuetekohaselt arvesse võtma taastuvenergia kasutuselevõttu mõjutavaid asjakohaseid asjaolusid, millele asjaomane liikmesriik on osutanud, nagu on sätestatud artikli 5 punktis d, ja primaar- ja lõppenergia tarbimist mõjutavaid asjaolusid, millele asjaomane liikmesriik on osutanud, nagu on sätestatud artikli 6 lõikes 2;**
 - b) liikmesriikide ja liidu tasandi eesmärkidega seotud poliitikad ja meetmed ning muud poliitikad ja meetmed, mis võivad piiriüleselt asjakohased olla;

³⁹ Märkus: vt ELTLi artikkel 288: „(...) soovitusel ja arvamusel ei ole siduvad.“

⁴⁰ Märkus: mitu liikmesriiki on kutsunud komisjoni üles reageerima nende riikliku kava projektile oma soovitusel esitamisega (kui neid on) teatava ajavahemiku jooksul, et seetõttu ei viibiks nende *lõpliku* riikliku kava esitamine. Siiski märkis komisjon, et ELi tasandil tehtud edusammude arvutamiseks – mis võiks mõjutada eri soovitusi – peab komisjon olema saanud *kõik* riiklike kavade projektid. Vastuseks nendele asjakohastele muredele, mida on keeruline käesolevas artiklis lahendada, teeb eesistujariik ettepaneku lisada põhjendusse 34 uus tekst.

- c) lõimitud riiklikus energia- ja kliimakavas esitatud olemasolevate (rakendatud ja vastuvõetud) ning kavandatud poliitikate ja meetmete koostoime ja järjepidevus energialiidu ühe mõõtme ning eri mõõtmete piires.
3. Liikmesriigid võtavad lõimitud riikliku energia- ja kliimakava viimistlemisel komisjoni mis tahes soovitusi [] **nõuetekohaselt** arvesse.

Artikkel 10

Avalik konsultatsioon

Ilma et see piiraks liidu õiguse muude nõuete kohaldamist, tagavad liikmesriigid üldsusele varajased ja tulemuslikud võimalused artiklis 9 osutatud kava projektide **ja/või lõplike kavade** [...] ettevalmistamises osalemiseks ning lisavad komisjonile esitatavale lõimitud riikliku energia- ja kliimakava projektile **ja/või lõplikule kavale** üldsuse seisukohtade **või esialgsete seisukohtade** kokkuvõtte. Niivõrd kui on kohaldatavad direktiivi 2001/42/EÜ sätted,⁴¹ käsitatakse nimetatud direktiivi alusel korraldatud konsultatsioone käesoleva määruse kohastele avaliku konsultatsiooni nõuetele vastavatena.

⁴¹ Selgitav märkus: direktiivi 2001/42/EÜ (teatavate kavade ja programmide keskkonnamõju hindamise kohta (keskkonnamõju strateegilise hindamise direktiiv)) artikli 6 lõige 1 nõuab konsulteerimist seoses kavade või programmide *projektidega*. Komisjon rõhutas, et direktiivi 2001/42/EÜ kohaselt toimunud avaliku konsulteerimise ulatus vastab avaliku konsulteerimise nõudele artikli 10 tähenduses.

Artikkel 11

Piirkondlik koostöö

1. Liikmesriigid teevad üksteisega piirkondlikku koostööd oma lõimitud riiklikus energia- ja kliimakavas esitatud eesmärkide ja panuste tulemuslikuks elluviimiseks.
2. Liikmesriigid teevad aegsasti enne lõimitud riikliku energia- ja kliimakava projekti komisjonile esitamist vastavalt artikli 9 lõikele 1 kindlaks piirkondliku koostöö võimalused ning **kui kava autoriks olev liikmesriik peab seda asjakohaseks, siis** konsulteeritakse naaberliikmesriikide ja muude huvi väljendanud liikmesriikidega. **Liikmesriikidele, kellega konsulteeritakse, peaks kava autoriks olev liikmesriik andma mõistlikult aega reageerimiseks.** Liikmesriigid esitavad lõimitud riikliku energia- ja kliimakava projektis **vähemalt** sellise piirkondliku konsulteerimise **esialgsed** tulemused ning selgitavad vajaduse korral, kuidas on märkusi arvesse võetud.
3. Komisjon hõlbustab talle artikli 9 alusel esitatud kavaprojektide osas liikmesriikide koostööd ja omavahelist konsulteerimist kavade viimistlemist silmas pidades **ning esitab vajaduse korral esialgsed suunised.**
4. Liikmesriigid **[] arvestavad** oma lõpliku lõimitud riikliku energia- ja kliimakava **koostamisel []** lõigete 2 ja 3 alusel teistelt liikmesriikidelt saadud märkusi ning selgitavad **nendes kavades**, kuidas neid märkusi on **arvesse võetud []**.
5. Lõikes 1 esitatud otstarbel jätkavad liikmesriigid piirkondlikku koostööd oma kavas kirja pandud **asjaomaste** poliitikate ja meetmete rakendamisel.

Artikkel 12

Lõimitud riikliku energia- ja kliimakava hindamine

[] Lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade ning nende ajakohastatud versioonide **põhjal**, mis on esitatud vastavalt artiklitele 3 ja 13, hindab **komisjon** [] eelkõige, kas.

- a) eesmärgid ja panused on piisavad energialiidu eesmärkide ning esimesel kümneaastasel ajavahemikul eelkõige liidu 2030. aasta kliima- ja energiaraamistiku eesmärkide ühiseks saavutamiseks;
- b) kavad vastavad artiklite 3 – 11 nõuetele ning **kas liikmesriigid on võtnud [] nõuetekohaselt arvesse** komisjoni poolt artikli 28 kohaselt esitatud soovitusi.

Artikkel 13

Lõimitud riikliku energia- ja kliimakava ajakohastamine⁴²

1. Liikmesriigid esitavad komisjonile [] [] **30. juuniks** 2023 ning seejärel iga kümne aasta tagant artiklile 3 vastava kõige viimati esitatud lõimitud riikliku energia- ja kliimakava ajakohastatud versiooni kavandi või kinnitavad komisjonile, et asjaomane kava kehtib edasi.
2. Liikmesriigid esitavad komisjonile [] [] **30. juuniks** 2024 ning seejärel iga kümne aasta tagant artiklile 3 vastava kõige viimati esitatud lõimitud riikliku energia- ja kliimakava ajakohastatud versiooni, v.a juhul, kui nad on käesoleva artikli lõike 1 kohaselt kinnitanud, et asjaomane kava kehtib edasi.

⁴² Selgitav märkus: rõhutatakse, et käesolev artikkel ei sisalda liikmesriikide kohustust esitada ajakohastatud kava, kui riiklik energia- ja kliimakava jääb kehtima („või kinnitavad komisjonile, et asjaomane kava kehtib edasi“, vt punktid 1 ja 2).

- 3.⁴³ Lõikes 2 osutatud ajakohastatud kavas võivad liikmesriigid üksnes muuta oma riiklikku [] eesmärki [] või panust [] seoses artikli 4 teise lõigu punktides a ja b sätestatud iga [] ELi kvantitatiivse eesmärgi või panusega, [] et kajastada sama suurt või ulatuslikumat eesmärgipüstitust võrreldes kõige viimati esitatud lõimitud riiklikus energia- ja kliimakavas seatuga.
4. Liikmesriigid teevad jõupingutusi, et leevendada ajakohastatud kavaga mis tahes kahjulikku keskkonnamõju, mis on ilmnunud artiklite 15–22 kohase lõimitud aruandluse käigus.
5. Liikmesriigid võtavad lõikes 2 osutatud ajakohastatud versiooni ettevalmistamisel arvesse Euroopa poolaasta raames esitatud värskeimaid riigipõhiseid soovitusi.
6. Lõimitud riikliku energia- ja kliimakava ajakohastatud versiooni ettevalmistamise ja hindamise suhtes kohaldatakse artikli 9 lõikes 2 ja artiklis 11 sätestatud korda.
- 6a. Käesolev artikkel ei takista liikmesriikidel teha mis tahes ajal muudatusi ja kohandusi riiklikes poliitikates, nagu on sätestatud või osutatud nende lõimitud riiklikes energia- ja kliimakavades, tingimusel et need muudatused ja kohandused **esitatakse artiklis 15 ette nähtud integreeritud aruandes ja järgitakse käesoleva artikli sätteid.**

⁴³ Selgitav märkus: muudatuste eesmärk on teha selgeks, et (piiramata ELi õigusest tulenevate valdkondlike kohustuste täitmist) liikmesriikidel on paindlikkus kohandada riiklikul tasandil oma *alleesmärke jne*, kui nende riiklik *üldeesmärk/panus* seoses „ELi peaesmärkidega“, mis on loetletud artikli 4 teise lõigu punktides a ja b, ei vähene. **ning loomulikult tingimusel, et järgitakse valdkondlikest direktiividest tulenevaid kohustusi.**

Näiteks võiks liikmesriik *vähendada* oma riiklikke alleesmärke seoses taastuvenergia osakaaluga transpordisektoris või päikeseenergia sektoris, tingimusel et liikmesriik kompenseerib selle vähenemise vähemalt 100% ulatuses, näiteks *suurendades* oma riiklikke alleesmärke seoses taastuvenergia osakaaluga kütte- ja jahutuse ning tuuleenergia sektoris.

3. PEATÜKK

PIKAAJALINE VÄHESE HEITE STRATEEGIA

Artikkel 14⁴⁴

Pikaajaline vähese heite strateegia

1. Liikmesriigid koostavad ja esitavad komisjonile 1. jaanuariks 2020 ning seejärel iga kümne aasta tagant pikaajalise vähese heite strateegia [], **milles lähtutakse vähemalt 30aastasest perspektiivist**, et aidata kaasa järgmisele:
 - a) täita liidule ja liikmesriikidele ÜRO kliimamuutuste raamkonventsioonist ja Pariisi kokkuleppest tulenevat kohustust vähendada inimtekkelist kasvuhoonegaaside heidet ja suurendada nende sidujates sidumist;
 - b) täita eesmärgi hoida üleilmse keskmise temperatuuri tõus tunduvalt alla 2 °C võrreldes industriaalühiskonna eelse tasemega ning jätkata jõupingutusi temperatuuri tõusu hoidmiseks alla 1,5 °C võrreldes industriaalühiskonna eelse tasemega;
 - c) saavutada pikaajaline kasvuhoonegaaside heite vähenemine ja nende suurem sidujates sidumine kõigis sektorites kooskõlas liidu eesmärgiga vähendada 2050. aastaks kulutõhusalt heitkoguseid 80–95 % võrreldes 1990. aasta tasemega, mis IPCC hinnangul on arenenud riikide rühma jaoks vajalik vähendamine.
2. Pikaajaline vähese heite strateegia hõlmab järgmist:
 - a) üldkogus, mille võrra on kasvuhoonegaaside heidet vähendatud ja nende sidujates sidumist suurendatud;

⁴⁴ Selgitav märkus: vastab seiremehhanismi määruse artiklile 4.

- b) heite vähenemine ja gaaside suurem sidujates sidumine üksikutes sektorites, **muu hulgas** elektri-, tööstus-, transpordi-, hoone- (teenindussektori ja eluhooned) ja põllumajandussektoris, **jäätmesektoris** ning maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsanduse (LULUCF) sektoris;
 - c) eeldatavad edusammud vähese kasvuhoonegaaside heitega majandusele üleminekul, sh kasvuhoonegaaside heitemahukus, sisemajanduse koguprodukti CO₂-mahukus ning sellekohased teadus-, arendus- ja innovatsioonitegevuse strateegiad;
 - d) seosed muude riiklike pikaajaliste kavadega.
3. [] Artiklis 3 osutatud lõimitud riiklikud energia- ja kliimakavad [] **peavad** olema kooskõlas **käesolevas artiklis osutatud [] pikaajaliste vähese heite strateegiatega.**
4. Liikmesriigid teevad oma pikaajalise vähese heite strateegia ja selle mis tahes ajakohastatud versioonid viivitamata üldsusele kättesaadavaks.

4. PEATÜKK

ARUANDLUS

1. JAGU

IGA KAHE AASTA TAGANT ESITATAVAD EDUARUANDED JA NENDE JÄRELMEETMED

Artikkel 15

Lõimitud riiklik energia- ja kliimaalane eduaruanne

1. Ilma et see piiraks artikli 23 kohaldamist, annavad kõik liikmesriigid 15. märtsiks [] 2023⁴⁵ ning seejärel iga kahe aasta tagant komisjonile aru lõimitud riikliku energia- ja kliimakava rakendamise seisuga, koostades selleks energialiidu kõiki viit tähtsat mõõdet hõlmava riikliku lõimitud energia- ja kliimaalase eduaruande.
2. Lõikes 1 osutatud aruanne sisaldab järgmist:
 - a) teave selle kohta, milliseid edusamme on tehtud lõimitud riiklikus energia- ja kliimakavas esitatud eesmärkide ja panuste elluviimisel ning nende elluviimiseks vajalike poliitikate ja meetmete rakendamisel;
 - b) artiklites 18–22 osutatud teave ning vajaduse korral ajakohastatud teave poliitikate ja meetmete kohta vastavalt kõnealustele artiklitele;
 - c) kasvuhoonegaaside inimtekkelistest allikatest pärineva heite ja nende sidujates sidumisega seotud poliitika ja meetmed ning prognoosid vastavalt artiklile 16;
 - d) teave kliimamuutustega kohanemise riiklike kavade ja strateegiate kohta vastavalt artikli 17 lõikele 1;

⁴⁵ Märkus: kõnealune kuupäeva muutmine nõuab täiendavaid seonduvaid muudatusi, et tagada jätkuv aruandlus energiatõhususe (artiklid 47 ja 52, juhtimine) ja taastuvenergia (2. taastuvenergiadirektiiv, uuesti sõnastatud) [ja kliima] kohta.

[]

- f) [] nii palju kui võimalik lõimitud riiklikes energia- ja kliimakavades sisalduvate poliitikate ja meetmete poolt õhu kvaliteedile ja õhusaasteainete [] heitkogustele avalduva mõju kvantifitseerimine [];
- g) [] artikli 23 lõikes 2 osutatud aastaaruanded;

Liit ja liikmesriigid esitavad ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni sekretariaadile iga kahe aasta tagant aruanded vastavalt ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi otsusele 2/CP.17 ning riikide kliimaaruanded vastavalt ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni artiklile 12.

3. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, millega nähakse ette lõigetes 1 ja 2 osutatud teabe ülesehitus, vorm, tehnilised üksikasjad ning esitamise protsess. Need rakendusaktid võetakse vastu artikli 37 lõikes 3 osutatud kontrollimenetluse kohaselt.
4. Lõike 2 punktis b osutatud teabe ja ajakohastatud teabe esitamise sagedus ja ulatus peab olema tasakaalus vajadusega tagada investoritele piisav kindlus.
5. Juhul kui komisjon on esitanud soovitusi vastavalt artikli 27 lõigetele 2 või 3, lisab asjaomane liikmesriik käesoleva artikli lõikes 1 osutatud aruandesse teabe, mis hõlmab poliitikaid ja meetmeid, mis on vastu võetud või kavatakse vastu võtta ja rakendada nende soovitude täitmiseks. Kõnealune teave hõlmab üksikasjalikku rakendamise ajakava.

Artikkel 16

Kasvuhoonegaasidega seotud poliitikaid ja meetmeid ning prognoose käsitlev lõimitud aruandlus⁴⁶

1. Liikmesriik esitab komisjonile 15. märtsiks 2021 ja seejärel iga kahe aasta tagant teabe järgmise kohta:
 - a) riiklikud poliitikad ja meetmed **või meetmete rühmad** vastavalt IV lisale ning
 - b) kasvuhoonegaaside inimtekkelistest allikatest pärineva heite ja nende sidujates sidumise riiklikud prognoosid III lisa 2. osas loetletud gaaside või gaasirühmade (fluorosüsivesinikud ja perfluorosüsivesinikud) kaupa. Riiklikes prognoosides võetakse arvesse liidu tasandil vastu võetud poliitikaid ja meetmeid ning need hõlmavad V lisa kohast teavet.
2. Liikmesriik esitab kõige ajakohasemad prognoosid. Kui liikmesriik ei esita täielikku hinnangut prognooside kohta iga teise aasta 15. märtsiks ning komisjon on kindlaks teinud, et kõnealune liikmesriik ei saa täita hinnangus sisalduvaid lünki, mis on kindlaks tehtud komisjoni kvaliteeditagamis- või -kontrollimenetluste abil, võib komisjon liidu prognooside koostamiseks vajalikud hinnangud ise teha, konsulteerides asjaomase liikmesriigiga.
3. Liikmesriik edastab komisjonile kõik olulised muudatused andmetes, mis on esitatud lõike 1 kohaselt esimese aruandeperioodi jooksul, hiljemalt eelmise aruande esitamisele järgneva aasta 15. märtsiks.

⁴⁶ Selgitav märkus: vastab seiremehhanismi määruse artiklitele 13 ja 14.

4. Liikmesriigid teevad üldsusele elektrooniliselt kättesaadavaks lõike 1 kohased riiklikud prognoosid ning kõik asjakohased hinnangud selle kohta, millised kulud ja mõjud kaasnevad riiklike poliitikate ja meetmetega, mida võetakse selleks, et rakendada kasvuhooonegaaside heite piiramist käsitlevaid liidu poliitikaid, samuti kõik asjakohased tehnilised alusaruanded. Kõnealused prognoosid ja hinnangud peaksid sisaldama kasutatud mudelite ja metoodika kirjeldust, määratlusi ning aluseks võetud eeldusi.

Artikkel 17

Riiklikke kohanemismeetmeid, arenguriikidele antavat rahalist ja tehnoloogiaalast abi ning enampakkumistulu käsitlev lõimitud aruandlus⁴⁷

1. Liikmesriik esitab komisjonile 15. märtsiks 2021 ja seejärel iga kahe aasta tagant⁴⁸ kliimamuutustega kohanemise riiklikke kavasid ja strateegiaid käsitleva teabe, mis hõlmab kliimamuutustega kohanemise hõlbustamiseks rakendatud [] ja kavandatud meetmeid, sh VI lisa 1. osa kohast teavet.
2. Liikmesriik esitab komisjonile [] **31. juuliks** 2021 ja seejärel igal aastal (aasta X) teabe järgneva kohta []: sellise tulu kasutamine, mille liikmesriik on saanud saastekvootide müügist enampakkumisel vastavalt direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10 lõikele 1 ja artikli 3d lõigetele 1 või 2, sh VI lisa 3. osa kohane teave. []
- 2a. 30. septembriks 2021 ja seejärel igal aastal (aasta X) esitavad liikmesriigid komisjonile teabe arenguriikidele antava abi kohta, kaasa arvatud VI lisa 2. osa kohase teabe.**
3. Liikmesriik teeb käesoleva artikli kohaselt komisjonile esitatud aruanded üldsusele kättesaadavaks.

⁴⁷ Selgitav märkus: vastab seiremehhanismi määruse artiklitele 15 ja 16 ning artikli 17 punktidele b ja c.

⁴⁸ Selgitav märkus: „iga kahe aasta tagant“ tuleneb Pariisi kokkuleppest, vt otsuse 1/CP.21 punkt 90.

4. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, millega nähakse ette liikmesriikide poolt käesoleva artikli alusel esitatava teabe ülesehitus, vorm ja esitamise protsess. Need rakendusaktid võetakse vastu artikli 37 lõikes 3 osutatud menetluse kohaselt.

Artikkel 18

Taastuenergiat käsitlev lõimitud aruandlus⁴⁹

Liikmesriigid esitavad lõimitud riiklikus energia- ja kliimaalases eduaruandes järgmise teabe:

- a) järgmiste trajektooride ja eemärkide täitmine:
- 1) riiklik trajektoor, mis näitab taastuenergia üldist osakaalu summaarses lõppenergia tarbimises ajavahemikul 2021–2030;
 - 2) [] **hinnangulised trajektoorid**, mis näitavad tarbitava taastuenergia osakaalu lõppenergia tarbimises igas sektoris (elektri-, kütte- ja jahutus- ning transpordisektor) ajavahemikul 2021–2030;
 - 3) **hinnangulised panused** [] iga sellise taastuenergiatehnoloogia kaupa, mida kasutatakse taastuenergia üldise ja sektoripõhise 2021.–2030. aasta trajektoori järgimiseks, sh eeldatav summaarne lõppenergia tarbimine tehnoloogialahenduste ja sektorite kaupa miljonites naftaekvivalenttonnides ning kavandatav ülesseatud koguvõimsus tehnoloogialahenduste ja sektorite kaupa megavattides;
 - 4) **andmed** biokütuste osakaalu, täiustatud biokütuste osakaalu ja põllumajandusmaal kasvatatud põhikultuurist toodetud biokütuse osakaalu kohta, ning olemasolu korral andmed, [] mis näitavad nõudlust bioenergia järele, liigitatuna kütte-, elektri- ja transpordisektori kaupa [], ning **andmed**, mis näitavad bioenergia pakkumist lähtematerjalide ja päritolu kaupa (eraldi omamaise toodangu ja impordi kohta). Metsa biomassi puhul **tuleks** esitada hinnang, milles käsitletakse metsa biomassi allikat ja mõju LULUCFi valdkonna sidujale, **kui see on kättesaadav**.

⁴⁹ Märkus: artiklite 18–22 (eduaruanded) puhul tehakse seonduvad muudatused, mis tulenevad artikli 4 ja I lisa üle peetavatest aruteludest.

- 5) **olemasolu** [] korral muud riiklikud trajektoorid ja eesmärgid, sh pikaajalised ja sektoripõhised (nt [] biomassist ilma soojuse tootmiseta toodetud elektri osakaal, taastuvenergia osakaal kaugküttes, taastuvenergia kasutus hoonetes ning linnade, energiakogukondade ja oma energia tarbijate toodetav taastuvenergia);

b) järgmiste poliitikate ja meetmete rakendamine:

- 1) uued rakendatud, vastuvõetud ja kavandatud poliitikad ja meetmed, millega viiakse ellu artikli 4 punkti a alapunkti 2 alapunkti i kohast riiklikku panust liidu tasandi siduva 2030. aasta taastuvenergiaeesmärgi saavutamiseks, sh sektori- ja tehnoloogiaspetsiifilised meetmed, sh eriülevaade [ettepanekuga COM(2016) 767 uuesti sõnastatud direktiivi 2009/28/EÜ] artiklites 23, 24 ja 25 sätestatud meetmete rakendamise kohta;
- 2) piirkondliku koostöö erimeetmed;
- 3) Ilma et see piiraks ELTLi artiklite 107 ja 108 kohaldamist, erimeetmed, mis on seotud rahalise toetusega, sh liidu toetusega ja liidu vahendite kasutamisega taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamiseks elektri-, kütte- ja jahutus- ning transpordisektoris;
- 4) erimeetmed [ettepanekuga COM(2016) 767 uuesti sõnastatud direktiivi 2009/28/EÜ] artiklite 15, 16, 17, 18, 21 ja 22 nõuete täitmiseks;
- 5) meetmed, millega edendatakse biomassist toodetava energia kasutamist ja eelkõige uue biomassi kasutuselevõttu, arvestades biomassi kättesaadavust (nii omamaised võimalused kui ka import kolmandatest riikidest) ja biomassi muud kasutust (põllumajandus ja metsapõhised sektorid), samuti toodetava ja kasutatava biomassi säästvuse meetmed;

c) VII lisa 1. osa kohane teave.

Artikkel 19

Energiatõhusust käsitlev lõimitud aruandlus

Liikmesriigid esitavad lõimitud riiklikus energia- ja kliimaalases eduaruandes järgmise teabe:

- a) järgmiste riiklike trajektooride ja eesmärkide täitmine:
 - 1) trajektoor, mis näitab primaar- ja [] lõplikku **aastast** energiatarbimist ajavahemikul 2020–2030 ehk riiklikku energiasäästupanust liidu tasandi 2030. aasta eesmärgi saavutamisse, sh alusmetoodika;
 - 2) [...] **avaliku ja erasektori** [] elamu- ja **mitteeluhoonete** [] renoveerimise pikaajalise **strateegia** [] esialgsed näitajad kooskõlas **direktiivi 2010/31/EL (hoonete energiatõhususe kohta) artikliga 2a**;
 - 3) vajaduse korral ajakohastatud teave riiklikus kavas esitatud muude riiklike eesmärkide kohta;
- b) järgmiste poliitikate ja meetmete rakendamine:
 - 1) rakendatud, vastuvõetud ja kavandatud poliitikad, meetmed ja programmid, millega viiakse ellu soovituslikku riiklikku energiatõhususpanust aastaks 2030 ja muid eesmäärke vastavalt artiklile 6, sh hoonete energiatõhususe edendamiseks kavandatud meetmed ja vahendid (mh rahalised), gaasi- ja elektritaristu energiatõhususpotentsiaali kasutamise meetmed ning muud energiatõhususe edendamise meetmed;
 - 2) vajaduse korral turupõhised vahendid energiatõhususe suurendamiseks, sh energiamaksud, -tasud ja -toetused;
 - 3) **direktiivi 2012/27/EL [ettepaneku COM(2016)761 kohaselt muudetud versiooni]** artiklites 7a ja 7b osutatud energiatõhususkohustuste süsteem **ja** alternatiivsed meetmed kooskõlas käesoleva määruse II lisaga;

- 4) riigi **avaliku ja erasektori** [] elamu- ja [] **mitteeluhoonete** renoveerimise pikaajaline strateegia, sh hoonete kulutõhusat põhjalikku, [] **kaasa arvatud etapiviisilist põhjalikku** renoveerimist soodustavad poliitikad ja meetmed;
 - 5) poliitikad ja meetmed energiateenuste edendamiseks avalikus sektoris ning meetmed, millega kõrvaldatakse energiatõhususlepingute ja muude energiatõhususteenuste mudelite kasutamist takistavad regulatiivsed ja mitteregulatiivsed tõkked;
 - 6) vajaduse korral energiatõhususalane piirkondlik koostöö;
 - 7) vajaduse korral, ilma et see piiraks ELTLi artiklite 107 ja 108 kohaldamist, rahastamismeetmed, sh liidu toetus ja liidu vahendite kasutamine energiatõhususvaldkonnas riigi tasandil;
- c) VII lisa 2. osa kohane teave.

Artikkel 20

Energiajulgeolekut käsitlev lõimitud aruandlus

Liikmesriigid esitavad lõimitud riiklikus energia- ja kliimaalases eduaruandes teabe järgmiste elementide kohta:

- a) energiaallikate [...] mitmekesistamise, salvestamise, tarbimiskajaga seotud riiklikud eesmärgid;
- b) **Kui see on asjakohane**, kolmandatest riikidest imporditavast energiast sõltumise vähendamise seotud riiklikud eesmärgid.
- c) riiklikud eesmärgid arendamiseks valmisolekut tulla toime olukorraga, kus energiaallikast (sh gaasi ja elektrienergia) pärit tarned on piiratud või katkenud;
- d) **Kui see on asjakohane**, omamaiste energiaallikate kasutamise riiklikud eesmärgid [];

- e) punktides a–d osutatud eesmärkide saavutamiseks rakendatud, vastu võetud ja kavandatud poliitikad ja meetmed;
- f) punktides a–d osutatud eesmärkide ja poliitikate elluviimiseks tehtud piirkondlik koostöö;
- g) vajaduse korral, ilma et see piiraks ELTLi artiklite 107 ja 108 kohaldamist, rahastamismeetmed, sh liidu toetus ja liidu vahendite kasutamine kõnealuses valdkonnas riigi tasandil.

Artikkel 21

Energia siseturgu käsitlev lõimitud aruandlus

1. Liikmesriigid esitavad lõimitud riiklikus energia- ja kliimaalases eduaruandes teabe järgmiste eesmärkide ja meetmete elluviimise kohta:
 - a) elektrivõrkude omavahelise ühendatuse tase, mille liikmesriik on 2030. aastaks eesmärgiks seadnud seoses elektrivõrkude 15 % omavahelise ühendatuse eesmärgiga;
 - b) Elektrienergia ja gaasi ülekande taristuprojektidega seotud [...] põhieesmärgid, mis on vajalikud [...] eesmärkide saavutamiseks;
 - c) vajaduse korral muud kavandatud peamised taristuprojektid kui ühishuviprojektid;
 - d) vajaduse korral energia siseturu muude aspektide, nt turgude lõimimise ja liitmisega seotud riiklikud eesmärgid;
 - e) **kui see on asjakohane**, kütteostuvõimetusega seotud riiklikud eesmärgid, sh kütteostuvõimetute majapidamiste arv;
 - f) vajaduse korral elektrisüsteemi piisavuse tagamisega seotud riiklikud eesmärgid;
 - g) punktides a–f osutatud eesmärkide saavutamiseks rakendatud, vastu võetud ja kavandatud poliitikad ja meetmed;

- h) punktides a–g osutatud eesmärkide ja poliitikate elluviimiseks tehtud piirkondlik koostöö;
- i) vajaduse korral, ilma et see piiraks ELTLi artiklite 107 ja 108 kohaldamist, rahastamismeetmed, sh liidu toetus ja liidu vahendite kasutamine energia siseturu valdkonnas riigi tasandil;
- j) meetmed, millega suurendada energiasüsteemi paindlikkust taastuenergia tootmiseks, sh päevasiseste turgude liitmise ja piiriüleste reguleerturgude kasutuselevõtt.

2. Liikmesriikide poolt lõike 1 alusel esitatav teave on kooskõlas riiklike reguleerivate asutuste aruandega, millele on osutatud [ettepanekuga COM(2016) 864 uuesti sõnastatud direktiivi 2009/72/EÜ] artikli 59 lõike 1 punktis h ja direktiivi 2009/73/EÜ artikli 41 lõike 1 punktis e, ning tugineb vajaduse korral sellele.

Artikkel 22

Teadusuuringuid, innovatsiooni ja konkurentsivõimet käsitlev lõimitud aruandlus

Liikmesriigid esitavad lõimitud riiklikus energia- ja kliimaalases eduaruandes [] teabe järgmiste eesmärkide ja meetmete elluviimise kohta:

- a) **kui see on asjakohane**, riiklikud eesmärgid ja poliitikad, millega võetakse SET-kava eesmärgid ja poliitikad üle riiklikku konteksti;
- b) riiklikud eesmärgid, mis on seotud puhta energia tehnoloogiat käsitlevateks teadusuuringuteks ja innovatsiooniks ning tehnoloogiakulude katmiseks ja tõhususe suurendamiseks ette nähtud (avaliku, **ja kui andmed on kättesaadavad**, erasektori []) [] kogukulutustega;

- c) vajaduse korral riiklikud eesmärgid, sh pikaajalised 2050. aasta eesmärgid, mis on seotud tehnoloogiaga, mida kasutatakse suure energiakasutusega ja rohkesti CO₂-heidet tekitavate tööstussektorite CO₂-heite vähendamiseks ning vajaduse korral seonduva CO₂ transpordi, kasutamise ja säilitamise taristu kasutuselevõtuks;
- d) energiatoetuste, **eelkõige nende, millel on negatiivne mõju kliimapoliitikale**, järkjärgulise kasutuselt kõrvaldamise riiklikud eesmärgid;
- e) punktides b ja c osutatud eesmärkide saavutamiseks rakendatud, vastu võetud ja kavandatud poliitikad ja meetmed;
- f) punktides b–d osutatud eesmärkide ja poliitikate elluviimiseks teiste liikmesriikidega tehtud koostöö, sh poliitikate ja meetmete koordineerimine SET-kava kaudu, nt uurimisprogrammide ja ühisprogrammide kooskõlastamine;
- g) vajaduse korral rahastamismeetmed, sh liidu toetus ja liidu vahendite kasutamine kõnealuses valdkonnas riigi tasandil.

JAGU

IGA-AASTANE ARUANDLUS

Artikkel 23

Iga-aastane aruandlus⁵⁰

1. Liikmesriik esitab komisjonile [] **31. juuliks** 2021 ja seejärel igal aastal (aasta X) järgmise teabe:
 - a) riigi kasvuhoonegaaside ligikaudsed inventuuriandmed aasta X-1 kohta;
 - b) direktiivi 2009/119/EÜ artikli 6 lõikes 2 osutatud teave;
 - c) direktiivi 2013/30/EL IX lisa punkti 3 kohane teave vastavalt nimetatud direktiivi artiklile 25.

⁵⁰ **Selgitav märkus: vastab seiremehhanismi määruse artiklitele 7 ja 8.**

Punkti a kohaldamisel koondab komisjon liikmesriikide kasvuhoonegaaside ligikaudsete inventuuriandmete või, juhul kui liikmesriik ei ole oma ligikaudseid inventuuriandmeid kõnealuseks kuupäevaks esitanud, omaenda hinnangute põhjal igal aastal liidu kasvuhoonegaaside ligikaudsed inventuuriandmed. Komisjon teeb selle teabe iga aasta 30. septembriks üldsusele kättesaadavaks.

2. Alates 2023. aastast määravad liikmesriigid kindlaks ja esitavad komisjonile kasvuhoonegaaside inventuuri lõplikud andmed iga **aruandlusaasta** (X) 15. märtsiks ja esialgsed andmed iga aasta 15. jaanuariks, sh III isas loetletud kasvuhoonegaasid ja inventuuriga seotud teave. Kasvuhoonegaaside inventuuri lõplikke andmeid käsitlev aruanne sisaldab ka täielikku ja ajakohast riiklikku inventuuriaruannet. **Kolme kuu jooksul alates aruannete saamisest teeb komisjon III lisa 1. osa punktis n osutatud teabe kättesaadavaks artiklis 37 osutatud kliimamuutuste komiteele.**
3. Liikmesriigid esitavad ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni sekretariaadile iga aasta 15. aprilliks riiklikud inventuurid, mis sisaldavad käesoleva artikli lõike 2 kohaselt komisjonile esitatud teavet kasvuhoonegaaside inventuuri lõplike andmete kohta. Komisjon koostab koostöös liikmesriikidega korra aastas liidu kasvuhoonegaaside inventuuri ja liidu kasvuhoonegaaside inventuuriaruande ning esitab need iga aasta 15. aprilliks ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni sekretariaadile.
4. Liikmesriigid teatavad komisjonile 2027. ja 2032. aasta 15. jaanuariks riikliku inventuuri esialgsed ning samade aastate 15. märtsiks lõplikud andmed, mis nad on koostanud vastavusaruannete jaoks vastavalt määruse [] [LULUCF] artiklile 12 oma LULUCFi arvestuse kohta.

[]⁵¹

⁵¹ Märkus: lõige 4a viidi üle uue 2a. jao artiklisse 23a.

5. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 36 vastu delegeeritud õigusakte, et:
- a) muuta III lisa 2. osa kasvuhoonegaaside loetellu ainete lisamiseks või nende sealt välja jätmiseks **kooskõlas UNFCCC või Pariisi kokkuleppe organite poolt vastu võetud asjaomaste otsustega**;
 - b) täiendada käesolevat määrust, võttes vastu globaalse soojendamise potentsiaali väärtusi ja täpsustades inventuurisuuniseid, mida kohaldatakse kooskõlas ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni või Pariisi kokkuleppe organite vastu võetud asjakohaste otsustega.
6. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, millega kehtestatakse liikmesriikide poolt lõike 1 alusel esitatavate kasvuhoonegaaside ligikaudsete inventuuriandmete, lõike 2 alusel esitatava kasvuhoonegaaside inventuuri ning määruse [] [LULUCF] artiklite 12 ja 5 alusel esitatavate arvestusse kuuluva kasvuhoonegaaside heite ja nende sidumise andmete ülesehitus, tehnilised üksikasjad, vorm ja esitamise protsess. Selliste rakendusaktide ettepanekute tegemisel võtab komisjon arvesse ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni ja Pariisi kokkuleppe ajakavasid kõnealuse teabe seiramiseks ja esitamiseks ning ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni ja Pariisi kokkuleppe organite vastu võetud asjakohaseid otsuseid, et tagada liidu kui ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni ja Pariisi kokkuleppe osalise aruandluskohustuste täitmine. Nimetatud rakendusaktides määratakse samuti kindlaks komisjoni ja liikmesriikide vahel liidu kasvuhoonegaaside inventuuriaruande koostamisel toimuva koostöö ja koordineerimise ajakava. Need rakendusaktid võetakse vastu artikli 37 lõikes 3 osutatud kontrollimenetluse kohaselt.

2A. JAGU

2020. AASTA EESMÄRKE KÄSITLEV ARUANDLUS

Artikkel 23a

2020. aasta eesmäärke käsitlev aruandlus

Liikmesriigid annavad 30. aprilliks [] 2022 komisjonile aru 2020. aasta energiatõhususe riiklike eesmärkide saavutamise kohta, esitades teabe, mis on ette nähtud tulenevalt käesoleva määruse VII lisa 2. osast, ning 2020. aasta taastuvenergia osakaalu riiklike üldeesmärkide saavutamise kohta, nagu on sätestatud direktiivis 2009/28/EÜ sellisel kujul, nagu see kehtib 31. detsembril 2020, esitades järgmise teabe:

- a) valdkondlik (elektrienergia, soojus ja jahutus ning transport) ja üldine taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaal 2020. aastal;**
- b) 2020. aasta riiklike taastuvenergia eesmärkide saavutamiseks võetud meetmed, sealhulgas toetuskavade, päritolutagatiste ja haldusmenetluste lihtsustamisega seotud meetmed;**
- c) tärkliserikastest põllukultuuridest ning suhkru- ja õlikultuuridest toodetud biokütustest ja vedelatest biokütustest saadud energia osakaal transpordi energiatarbimises;**
- d) direktiivi 2009/28/EÜ, nagu see kehtib 31. detsembril 2020, IX lisa A osas loetletud lähteainetest toodetud biokütustest ja muudest kütustest saadud energia osakaal transpordi energiatarbimises.**

3. JAGU

ARUANDLUSPLATVORM

Artikkel 24

E-aruandluse platvorm

1. Komisjon loob veebipõhise aruandlusplatvormi, et hõlbustada komisjoni ja liikmesriikide vahel teabevahetust ning soodustada liikmesriikide koostööd.
2. Pärast seda kui kõnealune veebipõhine aruandlusplatvorm on toimima hakanud, kasutavad liikmesriigid seda käesolevas peatükis osutatud aruannete komisjonile esitamiseks.

5. PEATÜKK

KOONDHINDAMINE, MIS HÕLMAB EDUSAMMUDE JÄLGIMIST JA POLIITILISI MEETMEID LIIDU EESMÄRGI SAAVUTAMISE TAGAMISEKS [...]

Artikkel 25

Edusammude hindamine

1. Komisjon hindab 31. oktoobriks 2021 ning seejärel igal teisel aastal eelkõige lõimitud riiklike energia- ja kliimaalaste eduaruannete, käesoleva määruse alusel esitatud muu teabe, näitajate ning kui see on olemas, siis Euroopa statistika põhjal järgmist:
 - a) liidu tasandi edusammud energialiidu eesmärkide saavutamisel, sh esimesel kümneaastasel ajavahemikul liidu 2030. aasta energia- ja kliimaeesmärkide saavutamisel, et eelkõige vältida puudujääke liidu 2030. aasta taastuvenergia- ja energiatõhususeesmärkide saavutamisel;
 - b) iga liikmesriigi edusammud lõimitud riiklikus energia- ja kliimakavas esitatud eesmärkide ja panuste ning poliitikate ja meetmete elluviimisel;
 - c) võttes aluseks liikmesriikide poolt artikli 23 kohaselt esitatud heiteandmed, lennunduse üldmõju üleilmsele kliimale, arvestades sealhulgas muude kasvuhoonegaaside kui CO₂ heidet või mõju, ning kui see on asjakohane, täiustab komisjon seda hinnangut, viidates teaduse arengule ja lennuliikluse andmetele.

2. Taastuenergia valdkonnas hindab komisjon lõikes 1 osutatud hindamise raames edusamme, mis on tehtud seoses taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaaluga liidu summaarses lõppenergia tarbimises, lähtudes **soovituslikust** [...] trajektoorist, mis algab 2020. aastal 20 %-ga, **saavutab piirväärtuse, mis on 2023. aastal vähemalt 24 % ja 2025. aastal vähemalt 40 % taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaalu summaarsest kasvust liidu 2020. aasta taastuenergiaeesmärgi ja liidu 2030. aasta taastuenergiaeesmärgi vahel** ning küündib 2030. aastaks **liidu taastuenergiaeesmärgini, mis on vähemalt 27 %** [...].
3. Energiatõhususe valdkonnas hindab komisjon lõikes 1 osutatud hindamise raames edusamme, mis on tehtud ühiselt seoses eesmärgiga, et liidu tasandil on suurim energiatarbimine 2030. aastal 1321 miljonit naftaekvivalenttonni primaarenergia puhul ja 987 miljonit naftaekvivalenttonni lõppenergia puhul, nagu on osutatud artikli 6 lõike 1 punktis a.

Komisjon teeb hindamisel järgmist:

- a) kontrollib, kas liit on saavutanud 2020. aasta vahe-eesmärgi mitte ületada primaarenergiatarbimise puhul 1483 miljonit naftaekvivalenttonni ja lõppenergiatarbimise puhul 1086 miljonit naftaekvivalenttonni;
 - b) hindab, kas liikmesriikide edusammud viitavad sellele, et liit tervikuna on saavutamas esimeses lõigus osutatud energiatarbimistaset aastaks 2030, võttes arvesse liikmesriikide lõimitud energia- ja kliimaalastes eduaruannetes esitatud teabe hindamist;
 - c) kasutab liidu ja liikmesriigi tasandi energiatarbimise tulevikusuundumuste modelleerimise ning muu täiendava analüüsi tulemusi.
4. Komisjon hindab 31. oktoobriks 2021 ning seejärel igal aastal eelkõige käesoleva määruse kohaselt esitatud teabe põhjal, kas liit ja liikmesriigid on teinud piisavaid edusamme järgmise täitmisel⁵²:

⁵² Selgitav märkus: vastab seiremehhanismi määruse artiklile 21.

- a) ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni artikliga 4 ja Pariisi kokkuleppe artikliga 3 võetud kohustused, mis on sätestatud ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi või Pariisi kokkuleppe osaliste koosolekuna toimiva ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi otsustes;
 - b) määruse [] [ESR] artiklis 4 ja määruse [] [LULUCF] artiklis 4 sätestatud kohustused;
 - c) lõimitud riiklikus energia- ja kliimakavas esitatud eesmärgid, võttes arvesse energialiidu eesmärkide saavutamist ning esimese kümneaastase ajavahemiku puhul 2030. aasta energia- ja kliimaeesmärkide saavutamist.
- 5. Komisjon hindab 31. oktoobriks 2019 ja seejärel iga nelja aasta tagant direktiivi 2009/31/EÜ rakendamist.
 - 6. Hindamisel peaks komisjon arvesse võtma Euroopa poolaasta raames esitatud värskemaid riigipõhiseid soovitusi.
 - 7. Komisjon koostab käesoleva artikli kohase hindamise aruande osana energialiidu olukorda käsitlevast aruandest, millele on osutatud artiklis 29.

Artikkel 26

Järelmeetmed olukorras, kus esineb ebakõla energialiidu üldiste eesmärkide suhtes []

[] Artikli 25 kohase hindamise põhjal esitab komisjon liikmesriigile soovitusel vastavalt artiklile 28, kui kõnealuse liikmesriigi poliitikas toimunud arengusuunad ei ole kooskõlas energialiidu üldiste eesmärkidega.

[]

Artikkel 27

Meetmed olukorras, kus lõimitud riikliku energia- ja kliimakava eesmärkide ulatus ning liidu energia- ja kliimaeesmärkide saavutamisel tehtud edusammud on ebapiisavad

1. Kui komisjon, tuginedes oma hinnangule artikli 9 kohaste lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade projektide kohta või oma hinnangule artikli 13 kohaste kavade ajakohastatud lõppversioonide kohta, järeldab, et liikmesriikide eesmärgid ja panused on ebapiisavad, võib komisjon anda igale liikmesriigile mittekvantitatiivseid soovitusi, **et suurendada nende eesmärkide ulatust lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade projektides ning ajakohastatud versioonide kavandites, tagamaks kollektiivsete eesmärkide piisava ulatuse.**

Taastuenergia valdkonnas kasutab komisjon oma hindamise objektiivsete kriteeriumidena artikli 5 punkti d alapunktides i–v loetletud asjaolusid. Komisjon **koostab** liikmesriikidega tihedalt konsulteerides **nimetatud objektiivsetele kriteeriumidele** tugineva asjakohase metoodika⁵³.

II

⁵³ Märkus: komisjonil palutakse niipea kui võimalik veelgi selgitada oma metoodikat, mille kohaselt ta teeb objektiivsete kriteeriumide alusel eespool nimetatud võrdluse liikmesriikide eesmärkide kohta. Rõhutatakse, et selle **hindamise** tulemusel antavad **soovitused ei ole kvantitatiivsed**.

1a. Kui komisjon järeltab lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade või nende ajakohastatud versioonide hindamisel vastavalt artiklile 12, et neis kavades või ajakohastatud versioonides kindlaks määratud eesmärgid ja panused ei ole piisavad energialiidu eesmärkide ühiseks saavutamiseks ning eelkõige esimesel kümneaastaselt ajavahemikul selleks, et saavutada liidu 2030. aasta taastuvenergia- ja energiatõhususeesmärgid, **teeb [...] ta ettepaneku võtta** liidu tasandil meetmeid **ja kasutab asjaomaseid liidu tasandi volitusi**, et tagada nende eesmärkide ühine saavutamine. Taastuvenergia osas võetakse sellistes meetmetes arvesse seda, kui ulatusliku panuse on liikmesriigid oma riiklikes kavades või nende ajakohastatud versioonides ette näinud liidu 2030. eesmärgi saavutamiseks.

II

2. Kui komisjon järeltab artikli 25 lõike 1 punkti b kohase hindamise tulemusel, et liikmesriik ei ole teinud piisavaid edusamme lõimitud riiklikus energia- ja kliimakavas esitatud eesmärkide ja panuste või poliitikate ja meetmete elluviimisel, annab ta asjaomasele liikmesriigile soovitusi vastavalt artiklile 28.

2a. [] **Taastuvenergia valdkonnas** soovitude andmisel võtab komisjon arvesse liikmesriikide varajasi ulatuslikke jõupingutusi liidu 2030. aasta taastuvenergiaeesmärgi saavutamisele kaasaaitamiseks **ning samuti seda, et taastuvenergiaprojektid, mille suhtes on langetatud lõplik investeerimisotsus, käivitatakse ajavahemikul 2021–2030 ja need mõjutavad märkimisväärselt liikmesriigi riiklikku panust.**

3. Kui komisjon järeldeb liikmesriikide lõimitud riiklike energia- ja kliimaalaste eduaruannete koondhindamisel vastavalt artikli 25 lõike 1 punktile a ning tuginedes vajaduse korral muudele teabeallikatele, et on oht, et liit ei saavuta energialiidu eesmäärke ning esimesel ajavahemikul eelkõige liidu 2030. aasta kliima- ja energiaraamistiku eesmäärke, võib ta anda kõigile liikmesriikidele soovitusi vastavalt artiklile 28, et leevendada sellist ohtu. Lisaks soovitude andmisele **teeb** komisjon vajaduse korral **ettepaneku võtta** liidu tasandil meetmeid **ja kasutab asjaomaseid liidu tasandi volitusi**, et tagada eelkõige liidu 2030. aasta taastuvenergia- ja energiatõhususeesmärkide saavutamine. Taastuvenergia osas võetakse sellistes meetmetes arvesse liikmesriikide varajasi ulatuslikke jõupingutusi liidu 2030. aasta eesmärgi saavutamisele kaasaaitamisel.
4. Kui taastuvenergia valdkonnas järeldeb komisjon, ilma et see piiraks lõike 3 kohaste liidu tasandi meetmete kohaldamist, artikli 25 lõigete 1 ja 2 kohaselt **2025. ja 2027. aastaks** tehtud hindamise tulemusel, et artikli 25 lõikes 2 osutatud liidu **soovituslikku** trajektoori ei ole **2023. ja 2025. aastal** ühiselt järgitud, siis []⁵⁴:
- liikmesriigid, kes ei ole 2023. või 2025. aastaks saavutanud oma artikli 4 punkti a alapunkti 2 alapunktis i osutatud riiklikke piirväärtusi, ning
 - liikmesriigid, kes **ei ole näidanud, et nende panus on piisav**, nagu on **osutatud lõikes 1a**,

tagavad, et vastavalt 2026. ja 2028. aastaks on käsitletud komisjoni mõõdetud puudujääki, mis on võrreldes liidu soovitusliku trajektooriga 2023. või 2025. aastal tekkinud, rakendades täiendavaid meetmeid, näiteks:

- d) võttes [] **siseriiklikke** meetmeid taastuvenergia kasutuselevõtu suurendamiseks;

⁵⁴ Märkus: vt uus põhjendus 35a.

- a) kohandades [ettepanekuga COM(2016) 767 uuesti sõnastatud direktiivi 2009/28/EÜ] artikli 23 lõike 1 kohast taastuvenergia osakaalu kütte- ja jahutussektoris;
- b) kohandades [ettepanekuga COM(2016) 767 uuesti sõnastatud direktiivi 2009/28/EÜ] artikli 25 lõike 1 kohast taastuvenergia osakaalu transpordisektoris;
- c) tehes **vabatahtliku** rahalise panuse liidu tasandil loodud rahastamisplatvormi, mida kasutatakse taastuvenergia projektide rahastamiseks ja mida haldab otseselt või kaudselt komisjon;

Sellistes meetmetes võetakse arvesse **lõikes 2a esitatud komisjoni kaalutlusi** [].

Asjaomased liikmesriigid võivad esitada parandusmeetmete kava või lisada oma lõimitud riiklikusse energia- ja kliimakavasse uue lisa, milles esitatakse meetmed, mida liikmesriik kavatseb võtta.

Võttes nõuetekohaselt arvesse varasemaid komisjoni soovitusi selles valdkonnas ning liikmesriikide endi prognoose ja reaalseid andmeid 2023. ja 2025. aasta kohta, peaksid liikmesriigid nägema ette oma käesoleva lõike kohaseid tõenäolisi kohustusi.

- 4a. **Alates 1. jaanuarist 2021 ei tohi taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaal ühegi liikmesriigi summaarses energia lõpptarbimises olla väiksem kui lähteosakaal, mis võrdub liikmesriigi taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaalu kohustusliku riikliku üldeesmärgiga 2020. aastal, mis on jõus kuni 31. detsembrini 2020. Kui liikmesriik ei säilita oma lähteosakaalu, mida mõõdetakse üheaastase perioodi jooksul, võtab asjaomane liikmesriik ühe aasta jooksul puudujäägi korvamiseks täiendavaid meetmeid, näiteks lõike 4 punktides a–d sätestatud meetmeid.**

Liikmesriigid, kes täidavad kohustuse lähteosakaalu puudujääk korvata, loetakse täitnuks [ettepanekuga COM(2016) 767 uuesti sõnastatud direktiivi 2009/28/EÜ] lõike 4a esimese lõigu esimeses lauses ja artikli 3 lõikes 3 kehtestatud kohustused kogu ajavahemiku jooksul, mil see puudujääk esines.

[] **Lõike 4** esimese lõigu punkti c kohaldamisel võivad liikmesriigid kasutada direktiivi 2003/87/EÜ kohast iga-aastastest saastekvootidest saadud tulu.

Punktis c osutatud rahastamismehhanismiga toetatakse liidu uusi taastuvelektriprojekte. Kõnealuste projektide puhul järgitakse asukohaliikmesriigis kehtivaid asjakohaseid õigusnorme. Toetust pakutakse turuhindadele lisanduva lisatasu kujul ning toetus eraldatakse kõige väiksema lisatasu nimel konkureerivatele projektidele. Rahastamismehhanismi kaudu rahastatud käitistes toodetud taastuenergia jaotatakse igal aastal statistilisele andmetele tuginedes osalevate liikmesriikide vahel, võttes arvesse nende rahalise panuse osakaalu.

4b. Komisjon [] **võtab** [] vastu [] **rakendusaktid**, mis sisaldavad **lõike 4** punktis c osutatud rahastamis**mehhanismi** [.] loomiseks ja toimimiseks vajalikke sätteid, **eelkõige järgmist:**

- iga pakkumuse puhul lisatasu maksimumtaseme arvutamise meetoodika;
- kasutatav pakkumuse liik, sealhulgas tarnetingimused ja sellega seotud trahvid;
- liikmesriikide **rahaliste** panuste **ning sellest tulenevalt** panustavatele liikmesriikidele (statistilistel alustel põhinevate) **hüvitiste** arvutamise meetoodika (jaotusvalem);

- liikmesriikide osalemise miinimumnõuded, võttes arvesse vajadust tagada nii **mehhanismi** järjepidevus liikmesriigi panuse piisava kestuse abil kui ka liikmesriikide osalemise võimalikult suur paindlikkus.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 37 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

5. Kui energiatõhususe valdkonnas järeldab komisjon ilma et see piiraks lõike 3 kohaste liidu tasandi muude meetmete kohaldamist, artikli 25 lõigete 1 ja 3 kohaselt 2023. aastal tehtud hindamise tulemusel, et artikli 25 lõike 3 esimeses lõigus märgitud liidu energiatõhususeesmärgi ühiseks saavutamiseks ei ole tehtud piisavaid edusamme, [] **teeb ta ettepaneku** 2024. aastaks **võtta** liidu tasandi meetmeid **ja kasutada asjaomaseid liidu tasandi volitusi** peale nende, mis on ette nähtud direktiivi 2010/31/EL [ettepaneku COM(2016)765 kohaselt muudetud versiooniga] ja direktiivi 2012/27/EL [ettepaneku COM(2016)761 kohaselt muudetud versiooniga], et tagada liidu 2030. aasta [] energiatõhususeesmärkide saavutamine. Selliste lisameetmete abil võib suurened eelkõige järgmise energiatõhusus:
- a) tooted vastavalt direktiividele 2010/30/EL ja 2009/125/EÜ;
 - b) hooned vastavalt direktiivi 2010/31/EL [ettepaneku COM(2016)765 kohaselt muudetud versioonile] ja direktiivi 2012/27/EL [ettepaneku COM(2016)761 kohaselt muudetud versioonile];
 - c) transport.

Artikkel 28

Komisjoni soovitused liikmesriikidele ning nendega peetav järkjärguline dialoog

1. Komisjon annab vajaduse korral liikmesriikidele soovitusi energialiidu eesmärkide saavutamise tagamiseks. **Komisjon avalikustab oma soovitused.**

2. Kui käesolevas määruses on viidatud käesolevale artiklile, kohaldatakse järgmisi põhimõtteid:
- a) asjaomane liikmesriik võtab saadud soovitusi [] **nõuetekohaselt** arvesse, toimides liikmesriikide ning liidu ja liikmesriikide vahelise solidaarsuse vaimus;
 - b) liikmesriik kirjeldab soovitusi esitamise aastale järgneval aastal koostatud lõimitud riiklikus energia- ja kliimaalases eduaruandes seda, kuidas ta on soovitusi [] **nõuetekohaselt** arvesse võtnud [];
 - c) soovitused peaksid täiendama Euroopa poolaasta raames esitatud värskemaid riigipõhiseid soovitusi.

Artikkel 29

Energialiidu olukorda käsitlev aruanne

- 1. Komisjon esitab iga aasta 31. oktoobriks Euroopa Parlamendile ja nõukogule energialiidu olukorda käsitleva aruande.
- 2. Energialiidu olukorda käsitlev aruanne sisaldab muu hulgas järgmisi elemente:
 - a) artikli 25 kohaselt tehtud hindamine;
 - b) vajaduse korral artikli 28 kohased soovitused;
 - c) turu toimimine, millele on osutatud direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10 lõikes 5, sh direktiivi 2003/87/EÜ kohaldamist käsitlev teave, millele on osutatud sama direktiivi artikli 21 lõikes 2;
 - d) iga kahe aasta tagant, **alates 2023. aastast**, aruanne liidu bioenergia säästlikkuse kohta, sh VIII lisa kohane teave;

- e) iga kahe aasta tagant aruanne vabatahtlike kavade kohta, mille suhtes on komisjon vastu võtnud otsuse vastavalt [ettepanekuga COM(2016) 767 uuesti sõnastatud direktiivi 2009/28/EÜ] artikli 27 lõikele 4, sh käesoleva määruse IX lisa kohane teave;
- f) üldine eduaruanne [ettepanekuga COM(2016) 864 uuesti sõnastatud direktiivi 2009/72/EÜ] kohaldamise kohta vastavalt nimetatud direktiivi artiklile 69;
- g) üldine eduaruanne direktiivi 2009/73/EÜ kohaldamise kohta vastavalt nimetatud direktiivi artiklile 52;
- h) üldine eduaruanne direktiivi 2012/27/EL [ettepaneku COM(2016)761 kohaselt muudetud versiooni] artiklites 7a ja 7b osutatud energiatõhususkohustuste süsteemide kohta;
- i) üldine eduaruanne liikmesriikide edusammude kohta täieliku ja toimiva energiaturu loomisel;
- j) vastavalt direktiivile 98/70/EÜ teave tegeliku kütusekvaliteedi kohta eri liikmesriikides ning maksimaalse väävlisisaldusega 10 mg/kg kütuste geograafilise hõlmavuse kohta, mis on koostatud eesmärgiga anda ülevaade kütusekvaliteedi andmetest eri liikmesriikides;
- k) muud energialiidu rakendamiseks asjakohased küsimused, sh avaliku ja erasektori toetus.

Artikkel 29a

Juhtimise poliitiline järelevalve

Asjaomased etapid juhtimissüsteemi tsükli vältel esitatakse nõukogule, kes neid arutab.

6. PEATÜKK

KASVUHOONEGAASIDE HEIDET JA NENDE SIDUJATES SIDUMIST KÄSITLEVAD RIIKLIKUD JA LIIDU SÜSTEEMID

Artikkel 30

Riiklikud ja liidu inventuurisüsteemid⁵⁵

1. 1. jaanuariks 2021 loob liikmesriik riikliku inventuurisüsteemi, et hinnata käesoleva määruse III lisa 2. osas loetletud kasvuhoonegaaside inimtekkelistest allikatest pärinevat heidet ja nende sidujates sidumist ning tagada kasvuhoonegaaside inventuuride õigeaegsus, läbipaistvus, täpsus, kooskõla, võrreldavus ja terviklikkus, ning hoiab nimetatud süsteemi käigus ja täiustab seda pidevalt.
2. Liikmesriik tagab, et tema pädev inventuuriasutus pääseb juurde käesoleva määruse X lisa kohasele teabele, kasutab määruse (EL) nr 517/2014 artikli 20 kohaselt loodud aruandlussüsteemi fluoritud gaase käsitleva hinnangu parandamiseks riiklikus kasvuhoonegaaside inventuuris ning et tal on võimalik teha käesoleva määruse III lisa 1. osa punktides i ja j osutatud iga-aastaseid kooskõla kontrolle.

⁵⁵ Selgitav märkus: vastab seiremehhanismi määruse artiklitele 5, 6 ja 9.

3. Käesolevaga kehtestatakse liidu inventuurisüsteem, millega tagatakse riiklike inventuuride õigeaegsus, läbipaistvus, täpsus, kooskõla, võrreldavus ja täielikkus liidu kasvuhoonegaaside inventuuri suhtes. Komisjon haldab seda süsteemi, hoiab seda toimivana ja täiustab seda pidevalt ning see tegevus hõlmab kvaliteeditagamis- ja -kontrolliprogrammi kehtestamist kvaliteedieesmärkide seadmist, inventuuri kvaliteeditagamis- ja -kontrollikava koostamist, korda heitkoguseid käsitlevate hinnangute täiendamiseks liidu inventuuri otstarbel vastavalt käesoleva artikli lõikele 5 ja artiklis 31 osutatud ülevaatamisi.
4. Komisjon kontrollib esialgselt, kui täpsed on liikmesriikide poolt vastavalt artikli 23 lõikele 2 esitatavad kasvuhoonegaaside inventuuri esialgsed andmed. Ta saadab selle kontrolli tulemused liikmesriikidele kuue nädala jooksul alates andmete esitamise tähtajast. Liikmesriigid vastavad kõigile esialgse kontrolli tulemusena tekkinud asjakohastele küsimustele 15. märtsiks koos lõplike inventuuriandmete esitamisega aasta X-2 kohta.
5. Kui liikmesriik ei esita 15. märtsiks inventuuriandmeid, mida on vaja liidu inventuuri koostamiseks, võib komisjon teha liikmesriigi esitatud andmete täiendamiseks hinnangud, konsulteerides ja tehes tihedat koostööd asjaomase liikmesriigiga. Selleks kasutab komisjon kasvuhoonegaaside riiklike inventuuride koostamise suhtes kohaldatavaid suuniseid.
6. Komisjon **võtab vastu** [] **rakendusaktid**, et kehtestada riiklike inventuurisüsteemidega seotud teabe sisu, ülesehitust, vormi ja esitamise protsessi käsitlevad eeskirjad ning riiklike [] inventuurisüsteemide koostamist, käigushoidmist ja toimimist käsitlevad nõuded.
Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 37 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega. Selliste õigusaktide ettevalmistamisel võtab komisjon arvesse kõiki ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni või Pariisi kokkuleppe organite vastu võetud asjakohaseid otsuseid.

- 6a. **Komisjon võtab kooskõlas artikliga 36 vastu delegeeritud õigusaktid käesoleva määruse täiendamiseks, kehtestades eeskirjad liidu inventuurisüsteemide koostamist, käigushoidmist ja toimimist käsitlevate nõuete kohta. Selliste õigusaktide ettevalmistamisel võtab komisjon arvesse kõiki ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni või Pariisi kokkuleppe organite vastu võetud asjakohaseid otsuseid.**

Artikkel 31

Inventuuri ülevaatamine⁵⁶

1. Komisjon vaatab 2027. ja 2032. aastal põhjalikult üle liikmesriikide poolt käesoleva määruse artikli 23 lõike 3 kohaselt esitatud riikliku inventuuri andmed, et jälgida liikmesriikides kasvuhoonegaaside heitkoguse vähendamist või piiramist vastavalt määruse [] [ESR] artiklitele 4, 9 ja 10, liikmesriikides heitkoguste vähendamist ja gaaside sidujates sidumise suurendamist vastavalt määruse [] [LULUCF] artiklitele 4 ja 12 ning liidu õigusaktides sätestatud muid kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise või piiramise eesmäärke. Liikmesriigid osalevad selles protsessis täiel määral.
2. Lõikes 1 osutatud põhjalik ülevaatamine hõlmab järgmist:
 - a) esitatud teabe läbipaistvuse, täpsuse, kooskõla, võrreldavuse ja täielikkuse kontroll;
 - b) kontrollid selliste juhtumite kindlakstegemiseks, kus inventuuriandmed on koostatud viisil, mis ei vasta ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni suunisdokumentidele või liidu eeskirjadele;
 - c) kontrollid selliste juhtumite kindlakstegemiseks, kus LULUCFi arvestus on koostatud viisil, mis ei vasta ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni suunisdokumentidele või liidu eeskirjadele; ning
 - d) vajaduse korral sellest tulenevate vajalike tehniliste paranduste arvutamine, konsulteerides liikmesriikidega.

⁵⁶ **Selgitav märkus: vastab seiremehhanismi määruse artiklile 19.**

3. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, milles määratakse kindlaks ajakava ja kord, mida tuleb järgida põhjaliku ülevaatamise tegemisel, sh käesoleva artikli lõikes 2 sätestatud ülesannete täitmisel ning millega tagatakse, et ülevaatamise järelduste osas konsulteeritakse liikmesriikidega nõuetekohaselt. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 37 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.
4. Komisjon määrab rakendusaktiga kindlaks asjakohaste aastate koguheite, mis on saadud iga liikmesriigi inventuuriandmetes tehtud paranduste alusel, kui asjaomane ülevaatamine on lõpule viidud, ning mis on jaotatud määruse [] [ESR] artikliga 9 seotud heiteandmete ja käesoleva määruse III lisa 1. osa punktis c osutatud heiteandmete vahel, samuti määruse [] [LULUCF] artikliga 4 seotud heite ja sidumise kogusumma.
5. Iga liikmesriiki käsitlevaid andmeid, mis on kantud määruse [] [LULUCF] artikli 13 kohaselt loodud registrisse seisuga [...] **neli kuud** pärast käesoleva artikli lõike 4 kohaselt vastu võetud rakendusakti avaldamise kuupäeva, kasutatakse määruse [] [LULUCF] artikli 4 nõuetele vastavuse kontrollimiseks, võttes seejuures arvesse kõnealuste andmete muudatusi, mis tulenevad sellest, et asjaomane liikmesriik on kasutanud paindlikkusmeetmeid vastavalt määruse [] [LULUCF] artiklile 11.
6. Iga liikmesriiki käsitlevaid andmeid, mis on kantud määruse [] [ESR] artikli 11 kohaselt loodud registrisse seisuga **kaks kuud** pärast kuupäeva, mil kontrolliti määruse [] [LULUCF] nõuetele vastavust kooskõlas käesoleva artikli lõikega 5, kasutatakse määruse [] [ESR] artikli 9 kohase vastavuskontrolli tegemiseks 2021. ja 2026. aasta kohta. Määruse [] [ESR] artikli 9 kohane vastavuskontroll ajavahemikku 2022–2025 ja 2027–2030 jääva iga aasta kohta tehakse kuupäeval, mis on üks kuu pärast seda kuupäeva, mil tehti eelmist aastat käsitlev vastavuskontroll. Sellisel kontrollimisel võetakse arvesse kõnealuste andmete muudatusi, mis tulenevad sellest, et asjaomane liikmesriik on kasutanud paindlikkusmeetmeid vastavalt määruse [] [ESR] artiklitele 5, 6 ja 7.

Poliitikaid, meetmeid ja prognoose käsitlev riiklik ja liidu süsteem⁵⁷

1. Hiljemalt 1. jaanuariks 2021 hoiavad liikmesriigid käigus ja täiustavad pidevalt riiklikke süsteeme ning komisjon liidu süsteemi, mille kaudu toimub poliitikaid ja meetmeid ning kasvuhoonegaaside inimtekkelistest allikatest pärineva heite ja nende sidujates sidumise prognoose käsitlev aruandlus. Need süsteemid hõlmavad asjakohaseid liikmesriigi ja liidu institutsioonilisi, õiguslikke ja menetluslikke korraldusi, mis on kehtestatud poliitika hindamiseks ning kasvuhoonegaaside inimtekkelistest allikatest pärineva heite ja nende sidujates sidumise prognoosimiseks.
2. Liikmesriigid ja komisjon vastavalt seavad eesmärgiks tagada, et artiklile 16 vastav teave poliitikate ja meetmete ning kasvuhoonegaaside inimtekkelistest allikatest pärineva heite ja nende sidujates sidumise prognooside kohta ning samuti andmete, meetodite ja mudelite kasutamist ja kohaldamist ning kvaliteeditagamis- ja -kontrollitoimingute ning tundlikkusanalüüsi läbiviimist käsitlev teave esitatakse õigel ajal ning et see on läbipaistev, täpne, kooskõlas, võrreldav ja täielik.
3. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, millega kehtestatakse poliitikaid, meetmeid ja prognoose käsitlevate riiklike süsteemide ja liidu süsteemi teabe (vastavalt käesoleva artikli lõigetele 1 ja 2 ning artiklile 16) ülesehitus, vorm ja esitamise protsess. Selliste rakendusaktide ettepanekute tegemisel võtab komisjon arvesse kõiki ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni või Pariisi kokkuleppe organite vastu võetud asjakohaseid otsuseid, sh rahvusvaheliselt kokku lepitud aruandlusnõudeid ning kõnealuse teabe seiramise ja esitamise ajakavasid. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 37 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

⁵⁷ Selgitav märkus: vastab seiremehhanismi määruse artiklile 12.

Registrite loomine ja käigushoidmine

1. [] Liikmesriigid **ja liit** loovad registrid ja haldavad neid, et pidada täpset arvestust riiklikult kindlaksmääratavate panuste üle vastavalt Pariisi kokkuleppe artikli 4 lõikele 13 ja kõnealuse leppe artikli 6 kohaste rahvusvaheliselt ülekantud leevendamistulemuste üle.
2. Liit ja liikmesriigid võivad oma registreid hallata ühiselt ühe või mitme muu liikmesriigiga.
3. Käesoleva artikli lõikes 1 osutatud registrites sisalduvad andmed tehakse kättesaadavaks direktiivi 2003/87/EÜ artikli 20 alusel määratud põhihaldajale.
4. Komisjon [] **võtab** kooskõlas artikliga 36 vastu delegeeritud õigusakte, et luua käesoleva artikli lõikes 1 osutatud registrid ning teha liidu ja liikmesriikide registrite kaudu võimalikuks ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni või Pariisi kokkuleppe organite vastu võetud asjakohaste otsuste vajalik tehniline rakendamine kooskõlas käesoleva artikli lõikega 1.

⁵⁸ Selgitav märkus: vastab seiremehhanismi määruse artiklile 10.

7. PEATÜKK

KOOSTÖÖ JA TUGI

Artikkel 34

Liikmesriikide ja liidu vaheline koostöö⁵⁹

1. Liikmesriigid teevad omavahel ja liiduga kõigiti koostööd käesolevast määrusest tulenevate kohustuste täitmisel, eelkõige seoses järgmisega:
 - a) lõimitud riikliku energia- ja kliimakava ettevalmistamise, vastuvõtmise, esitamise ja hindamise protsess vastavalt artiklitele 9–12;
 - b) protsess lõimitud riikliku energia- ja kliimaalase eduaruande ettevalmistamiseks, vastuvõtmiseks, esitamiseks ja hindamiseks vastavalt artiklile 15 ning iga-aastase aruandluse ettevalmistamiseks, vastuvõtmiseks, esitamiseks ja hindamiseks vastavalt artiklile 23;
 - c) protsess, mis on seotud komisjoni soovitude ja nende täitmisega vastavalt artikli 9 lõigetele 2 ja 3, artikli 15 lõikele 5, artikli 26 lõikele 1 ning artikli 27 lõigetele 2 ja 3;
 - d) liidu kasvuhoonegaaside inventuuri ja liidu kasvuhoonegaaside inventuuriaruande koostamine vastavalt artikli 23 lõikele 3;
 - e) liitu käsitleva kliimaaruande koostamine vastavalt ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni artiklile 12 ja iga kahe aasta tagant esitatavate liidu aruannete koostamine vastavalt ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni organite otsusele 2/CP.17 või nende poolt hiljem vastu võetud asjakohastele otsustele;
 - f) ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni ja Pariisi kokkuleppega ettenähtud läbivaatamis- ja nõuetetäitmismenetlused, mis on kooskõlas kõigi kohaldatavate ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni alusel vastu võetud otsustega, samuti liikmesriikide kasvuhoonegaaside inventuuri ülevaatamise liidu menetlus, millele on osutatud artiklis 31;

⁵⁹ Selgitav märkus: vastab seiremehhanismi määruse artiklile 23.

- g) kõik kohandused, mis on tehtud artiklis 31 osutatud liidupoolse ülevaatamise tulemusena, või ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni sekretariaadile esitatud või esitatavatesse inventuuridesse ja inventuuriaruannetesse tehtud muud muudatused;
 - h) liidu kasvuhoonegaaside ligikaudsete inventuuriandmete koondamine vastavalt artikli 23 lõike 1 punktile a ja artikli 23 lõike 1 viimasele lõigule.
2. Liikmesriigi taotlusel võib komisjon pakkuda liikmesriikidele käesolevast määrusest tulenevate kohustustega seoses tehnilist tuge.

Artikkel 35

Euroopa Keskkonnaameti roll⁶⁰

Euroopa Keskkonnaamet abistab iga-aastase tööprogrammi kohaselt komisjoni CO₂-heite vähendamise ja energiatõhususe mõõtmega seotud töös artiklite 14, 15, 16, 17, 18, 19, 23, 24, 25, 29, 30, 31, 32 ja 34 nõuete täitmisel. See hõlmab abi, mis on vajalik seoses järgmisega:

- a) liikmesriikide poolt poliitikate ja meetmete ning prognooside kohta esitatud teabe koondamine;
- b) liikmesriikide poolt prognooside ning poliitikate ja meetmete kohta esitatud teabe kvaliteedi tagamine ja kvaliteedi kontroll;
- c) hinnangute koostamine prognoose käsitlevate andmete kohta, mida liikmesriigid on jätnud esitamata, või Euroopa Komisjonile kättesaadavate sellealaste hinnangute täiendamine;
- d) selliste andmete koondamine, mis pärinevad võimaluse korral Euroopa statistikast ja on ajaliselt asjakohased ning mida on vaja energialiidu olukorda käsitlevaks aruandeks, mille komisjon koostab Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitamiseks;

⁶⁰ Selgitav märkus: vastab seiremehhanismi määruse artiklile 24.

- e) käesoleva määruse kohaselt kogutud teabe levitamine, sh liikmesriikide leevendamispoliitikat ja -meetmeid käsitleva andmebaasi ning kliimamuutuste mõju, nendega seotud haavatavust ja nendega kohanemist käsitleva kliimamuutustega kohanemise Euroopa veebisaidi haldamine ja ajakohastamine;
- f) liidu kasvuhoonegaaside inventuuri koostamiseks vajalike kvaliteeditagamis- ja -kontrollimenetluste läbiviimine;
- g) liidu kasvuhoonegaaside inventuuri ja inventuuriaruande koostamine;
- h) hinnangute koostamine seoses kasvuhoonegaaside riiklikes inventuuriandmetes esitamata andmetega;
- i) artiklis 31 osutatud ülevaatamise läbiviimine;
- j) liidu kasvuhoonegaaside ligikaudsete inventuuriandmete koondamine.

8. PEATÜKK

DELEGEERIMINE

Artikkel 36

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artikli 3 lõikes 4, artikli 23 lõikes 5, artikli 27 lõikes 4, artikli 30 lõikes 6a ja artikli 33 lõikes 4 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile viieks aastaks alates [käesoleva määruse jõustumise kuupäevast]. Komisjon esitab delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne viieaastase tähtaja möödumist. Volituste delegeerimist uuendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.
3. Euroopa Parlament või nõukogu võib artikli 3 lõikes 4, artikli 23 lõikes 5, artikli 27 lõikes 4, artikli 30 lõikes 6a ja artikli 33 lõikes 4 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist Euroopa Liidu Teatajas või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon iga liikmesriigi määratud ekspertidega kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta paremat õigusloomet käsitlevas institutsioonidevahelises kokkuleppes sätestatud põhimõtetega.
5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

6. Artikli 3 lõike 4, artikli 23 lõike 5, artikli 27 lõike 4, artikli 30 lõike 6a ja artikli 33 lõike 4 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväiteid või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväiteid. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

9. PEATÜKK LÕPPSÄTTED

Artikkel 37

Energialiidu ja kliimamuutuste komiteed

1. Komisjoni abistab

a) [] energialiidu komitee ja

b) **kliimamuutuste komitee.**

Nimetatud komiteed on komiteed määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.

2. **Kliimamuutuste** [] komiteega **taastatakse** otsuse 93/389/EMÜ artikli 8, otsuse 280/2004/EÜ artikli 9 ja määruse (EL) nr 525/2013 artikli 26 kohaselt loodud komitee. Viiteid nimetatud õigusaktide kohaselt loodud komiteele käsitatakse viidetena käesoleva määruse kohaselt loodud komiteele.

2a. **Kui mõni teema seda nõuab, peavad komiteed ühiskoosolekuid, et arutada ühismeetmeid, tagada poliitikasuundade kooskõla ning püüda maksimeerida valdkondadevahelist koostoidet.**

3. Käesolevale artiklile viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

Artikkel 38

Läbivaatamine

Komisjon esitab 28. veebruariks 2026 ning seejärel iga viie aasta tagant Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles käsitletakse käesoleva määruse toimimist, selle panust energialiidu juhtimisse **ja kliimameetmetesse ning edusamme 2030. aasta kliima- ja energiaeesmärkide ja muude energialiidu eesmärkide, samuti Pariisi kokkuleppe pikaajaliste eesmärkide saavutamisel. Samuti annab komisjon aru []** käesoleva määruse kavandamis-, aruandlus- ja seiresätete vastavuse kohta ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni ja Pariisi kokkuleppega seotud muudele liidu õigusaktidele või edaspidistele otsustele. Komisjon võib vajaduse korral esitada ettepanekuid.

Artikkel 39

Direktiivi 94/22/EÜ muudatused

Direktiivi 94/22/EÜ muudetakse järgmiselt:

- 1) artikli 8 lõige 2 jäetakse välja;
- 2) artikkel 9 jäetakse välja.

Artikkel 40

Direktiivi 98/70/EÜ muudatused

Direktiivi 98/70/EÜ muudetakse järgmiselt.

- 1) artikli 8 lõike 4 teine lause jäetakse välja;
- 2) artikli 7a lõike 1 kolmanda lõigu punkt a asendatakse järgmisega:

„iga tarnitud kütuse- või energialiigi kogumaht ning“;

3) artikli 7a lõike 2 esimene lause asendatakse järgmisega:

„Liikmesriigid nõuavad, et tarnijad vähendaksid võimalikult sujuvalt elutsükli jooksul energiaühiku kohta tekkivate kasvuhoonegaaside heitkoguseid kuni 10 % 31. detsembriks 2020, võrreldes nõukogu direktiivi (EL) 2015/652 II lisas esitatud kütuse alusstandardiga.“

Artikkel 41

Direktiivi 2009/31/EÜ muudatus

Direktiivi 2009/31/EÜ artikli 38 lõige 1 jäetakse välja.

Artikkel 42

Määruse (EÜ) nr 663/2009 muudatused

Määrust (EÜ) nr 663/2009 muudetakse järgmiselt:

- 1) artikli 27 lõiked 1 ja 3 jäetakse välja;
- 2) artikkel 28 jäetakse välja.

Artikkel 43

Määruse (EÜ) nr 715/2009 muudatus

Määruse (EÜ) nr 715/2009 artikkel 29 jäetakse välja.

Artikkel 44

Direktiivi 2009/73/EÜ muudatused

Direktiivi 2009/73/EÜ muudetakse järgmiselt.

- 1) artikkel 5 jäetakse välja;
- 2) artikkel 52 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 52

Aruandlus

Komisjon jälgib ja kontrollib käesoleva direktiivi kohaldamist ning esitab määruse [XX/20XX] [käesolev määrus] artiklis 29 osutatud energialiidu olukorda käsitleva aruande lisana üldise eduaruande Euroopa Parlamendile ja nõukogule.“

Artikkel 45

Nõukogu direktiivi 2009/119/EÜ muudatus

Nõukogu direktiivi 2009/119/EÜ artikli 6 lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Iga aasta 15. märtsiks saadab iga liikmesriik komisjonile kokkuvõtliku väljavõtte lõikes 1 osutatud varude registrist, näidates ära vähemalt registrisse kantud kriisivarude kogused ja laadi eelneva kalendriaasta viimase päeva seisuga.“

Artikkel 46

Direktiivi 2010/31/EÜ muudatused

Direktiivi 2010/31/EL muudetakse järgmiselt.

- 1) Direktiivi 2010/31/EL [ettepaneku COM(2016)765 kohaselt muudetud versiooni] artiklisse 2a lisatakse järgmise lõige 4:

„4. Lõike 1 kohane pikaajaline strateegia esitatakse komisjonile määruse [XX/20XX] [käesolev määrus] artikli 3 kohase lõimitud riikliku energia- ja kliimakava osana.“

- 2) Artikli 5 lõike 2 teisest lõigust jäetakse välja järgmine lause: „Aruanne võib sisalduda direktiivi 2006/32/EÜ artikli 14 lõikes 2 osutatud energiatõhususe tegevuskavades.“

- 3) Artikli 9 lõige 5 asendatakse järgmisega:

„Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule määruse [XX/20XX] [käesolev määrus] artiklis 29 osutatud energialiidu olukorda käsitleva aruande osana iga kahe aasta tagant teabe liikmesriikide edusammude kohta liginullenergiahoonete arvu suurendamisel. Kõnealuse esitatud teabe alusel koostab komisjon tegevuskava ning annab vajaduse korral soovitusi ja kavandab meetmeid vastavalt määruse [XX/20XX] [käesolev määrus] artiklitele 27 ja 28, et suurendada kõnealuste hoonete arvu ning kannustada parimate tavade kasutamist seoses olemasolevate hoonete kulutasuva ümberehitamisega liginullenergiahooneteks.“

- 4) Artikli 10 lõiked 2 ja 3 jäetakse välja.

Artikkel 47

Direktiivi 2012/27/EÜ muudatused

Direktiivi 2012/27/EL muudetakse järgmiselt.

- 1) artikli 4 viimane lõik jäetakse välja;
- 2) artikli 18 lõike 1 punkt e jäetakse välja;
- 3) artikli 24 lõiked 1, 3, [] 4 ja 11 jäetakse välja;
- 3a) artikli 24 lõige 2 jäetakse välja;⁶¹**
- 4) XIV lisa jäetakse välja.

Artikkel 48

Direktiivi 2013/30/EL muudatus

Direktiivi 2013/30/EL artikli 25 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Liikmesriigid esitavad komisjonile igal aastal määruse [XX/20XX] [käesolev määrus] artikli 23 kohase iga-aastase aruandluse osana IX lisa punkti 3 kohase teabe.“

Artikkel 49

Nõukogu direktiivi (EL) 2015/652 muudatused

Nõukogu direktiivi (EL) 2015/652 muudetakse järgmiselt.

- 1) I lisa 2. osa punktid 2, 3, 4 ja 7 jäetakse välja.
- 2) III lisa muudetakse järgmiselt:

⁶¹ Märkus: vt artikkel 52.

- a) punkt 1 asendatakse järgmisega:

„1. Liikmesriigid esitavad punktis 3 loetletud andmed. Need andmed tuleb esitada igas liikmesriigis turule lastud kõigi kütuse- ja energialiikide kohta. Kui fossiilkütustega segatakse mitu biokütust, tuleb esitada teave iga biokütuse kohta.“

- b) Punkti 3 alapunktid e ja f jäetakse välja.

- 3) IV lisa muudetakse järgmiselt:

- a) järgmised teabe esitamise vormid esitatavate andmete järjepidevuse tagamiseks jäetakse välja:

- päritolu – üksiktarnijad,
- päritolu – tarnijaühendused,
- ostukoht;

- b) märkuste punktid 8 ja 9 jäetakse välja.

Artikkel 50

Kehtetuks tunnistamine

Määrus (EL) nr 525/2013 tunnistatakse kehtetuks alates 1. jaanuarist 2021, kohaldades artiklis 51 esitatud üleminekusätteid. Viiteid kehtetuks tunnistatud määrusele käsitatakse viidetena käesolevale määrusele ja loetakse vastavalt XI lisa vastavustabelile.

Artikkel 51

Üleminekusätted

Erandina käesoleva määruse artiklist 50 kohaldatakse määruse (EL) nr 525/2013 artiklit 7 ning artikli 17 lõike 1 punkte a ja d aruannete suhtes, mis sisaldavad nende artiklite kohaselt nõutud andmeid aastate 2018, 2019 ja 2020 kohta.

Määruse (EL) nr 525/2013 artiklit 19 kohaldatakse aastate 2018, 2019 ja 2020 kohta esitatud kasvuhoonegaaside inventuuri andmete ülevaatamise suhtes.

Määruse (EL) nr 525/2013 artiklit 22 kohaldatakse jätkuvalt nimetatud artikliga nõutud aruande esitamise suhtes.

Artikkel 52

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artiklit 33, artikli 46 lõikeid 2–4, artikli 47 lõikeid 3 ja 4 ning artiklit 48 kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2021⁶².

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja

⁶² Märkus: algne versioon taastatakse artikli 47 kohandamise tõttu.

LÕIMITUD RIIKLIKE ENERGIA- JA KLIIMAKAVADE ÜLDINE RAAMISTIK

1. osa

Kava üldine raamistik

A JAGU. RIIKLIK KAVA	
1. ÜLEVAADE JA KAVA VÄLJATÖÖTAMISE PROTSESS	
1.1. Kommenteeritud kokkuvõte	
i.	Kava poliitiline, majanduslik, keskkonnavalane ja sotsiaalne kontekst.
ii.	Energialiidu viie mõõtmega seotud [] strateegia.
iii.	Ülevaatlik tabel kava peamiste eesmärkide, poliitikate ja meetmetega.
1.2. Ülevaade praegusest poliitilisest olukorrast	
i.	Liikmesriikide ja ELi energiasüsteem ja riikliku kava poliitiline kontekst.
ii.	Energialiidu viie mõõtmega seotud [] praegused energia- ja kliimapolitikad ja meetmed.
iii.	Peamised piiriülese tähtsusega küsimused.
iv.	Riikliku kliima- ja energiapolitika rakendamise haldusstruktuur.
1.3. Liikmesriikide ja ELi üksustega konsulteerimine ja nende kaasatus ning selle tulemus	
i.	Euroopa Parlamendi kaasatus.
ii.	Kohalike ja piirkondlike ametiasutuste kaasatus.
iii.	Konsulteerimine sidusrühmadega ja sh sotsiaalpartneritega ning kodanikuühiskonna kaasatus.
iv.	Konsulteerimine teiste liikmesriikidega.
v.	Euroopa Komisjoni hõlmav järkjärguline protsess.
1.4. Piirkondlik koostöö kava ettevalmistamisel	
i.	Elemendid, mis hõlmavad ühist või teiste liikmesriikidega kooskõlastatud kavandamist.
ii.	Selgitus, kuidas piirkondlikku koostööd on kavas arvesse võetud.

2. RIIKLIKUD EESMÄRGID, MIS ON SEOTUD JÄRGMISEGA:

2.1. CO₂-heite vähendamise määde

2.1.1. Kasvuhoonegaaside heide ja selle sidumine []⁶³

- i. Artikli 4 punkti a alapunktis 1 esitatud elemendid [].
- ii. Vajaduse korral muud riiklikud eesmärgid, mis vastavad olemasolevatele pikaajalistele vähese heite strateegiatele. Vajaduse korral muud eesmärgid, sh sektoripõhised ja kohanemiseesmärgid.

2.1.2. Taastuvenergia []

- i. Artikli 4 punkti a alapunktis 2 esitatud elemendid [].
- ii. []
- iii. [] Eeldatavad trajektoolid, mis näitavad tarbitava taastuvenergia osakaalu lõppenergia tarbimises igas sektoris (elektri-, kütte- ja jahutus- ning transpordisektor) ajavahemikul 2021–2030.
- iv. Hinnangulised panused [] iga sellise taastuvenergiatehnoloogia kaupa, mida liikmesriik kavatseb kasutada taastuvenergia üldise ja sektoripõhise 2021.–2030. aasta trajektoori saavutamiseks, sh eeldatav summaarne lõppenergia kogutarbimine tehnoloogialahenduste ja sektorite kaupa miljonites naftaekvivalenttonnides ning kavandatud ülesseatud koguvõimsus (jagatuna uueks ja ajakohastatud võimsuseks) tehnoloogialahenduste ja sektorite kaupa megavattides.
- v. [] Kui need on olemas, siis eeldatavad trajektoolid, mis näitavad nõudlust bioenergia järele, liigitatuna kütte-, elektri- ja transpordisektori kaupa, ning bioenergia pakkumist lähtematerjalide ja päritolu kaupa (eraldi omamaise toodangu ja impordi kohta). Metsa biomassi puhul hinnang, milles käsitletakse metsa biomassi allikat ja mõju LULUCFi valdkonna sidujale, kui see on kättesaadav.
- vi. [] Kui need on kättesaadavad, muud riiklikud trajektoolid ja eesmärgid, sh pikaajalised ja sektoripõhised (nt [] taastuvenergia osakaal kaugküttes, taastuvenergia kasutus hoonetes ning linnade, energiakogukondade ja oma energia tarbijate toodetav taastuvenergia)⁶⁴.

⁶³ Tuleb tagada sidusus pikaajalistele vähese heite strateegiatega vastavalt artiklile 14.

⁶⁴ Märkus: eesistujariik palub delegatsioonidel kaaluda punktide iii, iv, v ja vi tõstmist B jakku „Analüütiline alus“.

2.2. Energiatõhususe mõõde [] i. Artikli 4 punktis b esitatud elemendid. [] ii. Kui see on asjakohane, muud riiklikud eesmärgid, sh pikaajalised eesmärgid või strateegiad ja sektoripõhised eesmärgid, ning riiklikud eesmärgid sellistes valdkondades nagu energiatõhusus transpordisektoris ning seoses kütmise ja jahutamisega.
2.3. Energiajulgeoleku mõõde i. Artikli 4 punktis c esitatud elemendid []. ii. Kui see on asjakohane, riiklikud eesmärgid sõltumise vähendamiseks kolmandatest riikidest imporditavast energiast. iii. Riiklikud eesmärgid seoses valmisolekuga tulla toime olukorraga, kus energiaallikast pärit tarned (sh gaas ja elekter) on piiratud või katkenud, ning vajaduse korral eesmärkide täitmise ajakava⁶⁵. iv. Kui see on asjakohane, riiklike omamaiste energiaallikate [] kasutuselevõttuga seotud riiklikud eesmärgid.

⁶⁵ Tuleb tagada kooskõla määruse [ettepanek COM(2016) 52] (milles käsitletakse gaasivarustuskindluse tagamise meetmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 994/2010) kohaste ennetusmeetmete kavade ja hädaolukorra lahendamise kavade ja määruse [ettepanek COM(2016) 862] (milles käsitletakse riskideks valmisolekut elektrisektoris ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2005/89/EÜ) kohaste riskivalmisolekukavadega.

2.4. Energia siseturu mõõde

2.4.1. Elektrivõrkude omavaheline ühendatus []

- i. Artikli 4 punktis d esitatud element.

2.4.2. Energia ülekande taristu

- i. Peamised elektrienergia ja gaasi ülekande taristu**projektid**, mis on vajalikud [...] eesmärkide saavutamiseks
- ii. Vajaduse korral muud kavandatud peamised taristuprojektid kui ühishuviprojektid⁶⁶.

2.4.3. Turgude lõimimine

- i. Energia siseturu muude aspektide, nt turgude lõimimise ja liitmisega seotud riiklikud eesmärgid, sh eesmärkide saavutamise ajakava.
- ii. Riiklikud eesmärgid, millega tagada elektrisüsteemi piisavus ja energiasüsteemi paindlikkus taastuvenergia tootmiseks, sh eesmärkide saavutamise ajakava.
- iii. **Kui see on asjakohane**, riiklikud eesmärgid, millega tagatakse energiatarbijate kaitse ja energia jaemüügisektori konkurentsivõime suurendamine.

2.4.4. Kütteostuvõimetus

Kui see on asjakohane, kütteostuvõimetusega seotud riiklikud eesmärgid, sh nende saavutamise ajakava.

2.5. Teadusuuringute, innovatsiooni ja konkurentsivõime mõõde

- i. Energialiiduga seotud avaliku ja – **kui need on olemas** – erasektori teadusuuringuid ja innovatsiooni käsitlevad riiklikud rahastamis- ja muud eesmärgid ning vajaduse korral eesmärkide saavutamise ajakava; [...]
- ii. Vajaduse korral riiklikud eesmärgid, sh pikaajalised [] eesmärgid, mis on seotud vähese CO₂-heitega tehnoloogia kasutuselevõetuga, sh suure energiakasutusega ja rohkesti CO₂-heidet tekitavate tööstussektorite CO₂-heite vähendamise ning vajaduse korral seonduva CO₂ transpordi ja säilitamise taristu tehnoloogia.
- iii. **Kui see on asjakohane**, konkurentsivõimega seotud riiklikud eesmärgid.

⁶⁶ Kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2013. aasta määrusega (EL) nr 347/2013 üleeuroopalise energiataristu suuniste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks otsus nr 1364/2006/EÜ ning muudetakse määrusi (EÜ) nr 713/2009, (EÜ) nr 714/2009 ja (EÜ) nr 715/2009 (ELT L 115, 25.4.2013, lk 39).

3. POLIITIKAD JA MEETMED

3.1. CO₂-heite vähendamise mõõde

3.1.1. Kasvuhoonegaaside heide ja nende sidumine []

- i. Poliitikad ja meetmed, millega saavutatakse määruse [] [ESR] kohane eesmärk, millele on osutatud punktis 2.1.1, ning poliitikad ja meetmed, mille eesmärk on järgida määrust [] [LULUCF], ning mis hõlmavad kõiki peamisi heidet tekitavaid sektoreid ning sektoreid sidujate edendamiseks, pidades silmas pikaajalist visiooni ja eesmärki minna üle vähese CO₂-heitega majandusele [] ning saavutada tasakaal heite ja sidumise vahel kooskõlas Pariisi kokkuleppega.
- ii. Piirkondlik koostöö selles valdkonnas.
- iii. Ilma et see piiraks riigiabi eeskirjade kohaldatavust ja kui see on asjakohane, rahastamismeetmed, sh ELi toetus ja ELi vahendite kasutamine kõnealuses valdkonnas riigi tasandil.

3.1.2. Taastuvenergia []

- i. Poliitikad ja meetmed, millega saavutatakse riiklik panus ELi tasandi siduva 2030. aasta taastuvenergiaeesmärgi saavutamiseks ning järgitakse trajektoore, nagu **on osutatud artikli 4 punkti a alapunktis 1 ja, kui need on asjakohased või kättesaadavad, elemente**, mis on esitatud punktis 2.1.2, sh sektori- ja tehnoloogiaspetsiifilised meetmed⁶⁷.
- ii. **Kui see on asjakohane, piirkondliku** koostöö erimeetmed ning **soovi korral** hinnanguline taastuvatest energiaallikatest toodetud energia üleliigne kogus, mida saaks üle kanda teistele liikmesriikidele, et saavutada riiklik panus ja järgida trajektoore, nagu on esitatud punktis 2.1.2.
- iii. **Asjakohasusest lähtuvalt** erimeetmed, mis on seotud rahalise toetusega, sh ELi toetusega ja ELi vahendite kasutamisega taastuvatest energiaallikatest energia tootmise ja sellise energia kasutamise edendamiseks elektri-, kütte- ja jahutus- ning transpordisektoris.
- iv. Erimeetmed kontaktpunkti loomiseks, haldusmenetluste täiustamiseks, teabe ja koolituse pakkumiseks ning oma taastuvenergia tarbijate ja energiakogukondade mõjuvõime suurendamiseks.
- v. Taastuvenergia allikaid kasutavate kaugkütte- ja -jahutussüsteemide jaoks uue taristu ehitamise vajaduse hindamine.
- vi. **Kui see on asjakohane, erimeetmed** biomassist toodetud energia kasutamise edendamiseks, eelkõige uute biomassiressursside kasutuselevõtuks, võttes arvesse:
 - biomassiressursside kättesaadavust: nii omamaine potentsiaal kui ka import kolmandatest riikidest;
 - biomassi muud kasutust teistes sektorites (põllumajandus ja metsapõhised sektorid); ning biomassi säästva tootmise ja kasutamise meetmed.

⁶⁷ Nende meetmete kavandamisel võtavad liikmesriigid arvesse praeguste rajatiste olemusringi lõppu ja ajakohastamispotentsiaali.

3.1.3.	Mõõtmelised muud elemendid
i. ii. iii. iv.	Kui see on asjakohane, ELi heitkogustega kauplemise süsteemi mõjutavad riiklikud poliitikad ja meetmed ning hinnang sellele, kuidas nendega täiendatakse ja kuidas need mõjutavad ELi heitkogustega kauplemise süsteemi. Kliimamuutustega kohanemise strateegiad, kavad ja meetmed. Poliitikad ja meetmed muude riiklike eesmärkide saavutamiseks, kui see on asjakohane. Vähese heitega liikuvust (sh transpordi elektrifitseerimine) hõlmavad poliitikad ja meetmed.
3.2.	Energiatõhususe mõõde []
	Kavandatud poliitikad, meetmed ja programmid, millega viiakse ellu soovituslikku riiklikku energiatõhususeesmärki aastaks 2030 ja muid eesmärke vastavalt punktidele 2.2, sh hoonete energiatõhususe edendamiseks kavandatud meetmed ja vahendid (mh rahalised), eriti seoses järgmisega.
i. ii. iii. iv. v. vi. vii.	Direktiivi 2012/27/EL artiklites 7a ja 7b osutatud energiatõhususkohustuste süsteem ja alternatiivsed meetmed, [ettepaneku COM(2016)761 kohaselt muudetud versioon] ning [(koostatakse vastavalt II lisale)]. Riigi (avaliku ja erasektori) elamu- ja mitteeluhoonete [] renoveerimise pikaajaline strateegia []⁶⁸. Kirjeldus poliitikatest ja meetmetest, mille eesmärk on energiateenuste edendamine avalikus sektoris, ning meetmetest, millega kõrvaldatakse energiatõhususlepingute ja muude energiatõhususteenuste mudelite kasutamist takistavad regulatiivsed ja mitteregulatiivsed tõkked⁶⁹. Muud kavandatud poliitikad, meetmed ja programmid, millega viiakse ellu soovituslikku riiklikku energiatõhususeesmärki aastaks 2030 ja muid eesmärke vastavalt punktidele 2.2 (nt meetmed avaliku sektori hoonete eeskujul andva rolli ning energiatõhusate riigihangete edendamiseks, meetmed energიაauditite ja energiasuhtimissüsteemide⁷⁰ edendamiseks, tarbijatele suunatud teabe- ja koolitusmeetmed⁷¹ ning muud meetmed energiatõhususe edendamiseks⁷²). Kirjeldus gaasi- ja elektritaristu energiatõhususe potentsiaali kasutamise meetmetest⁷³. Piirkondlik koostöö selles valdkonnas, kui see on asjakohane. Rahastamismeetmed, sh ELi toetus ja ELi vahendite kasutamine kõnealuses valdkonnas riigi tasandil.

⁶⁸ Vastavalt direktiivi 2010/31/EL [ettepaneku COM(2016)765 kohaselt muudetud versioonile] artiklile 2a.

⁶⁹ Vastavalt direktiivi 2012/27/EL artiklile 18.

⁷⁰ Vastavalt direktiivi 2012/27/EL artiklile 8.

⁷¹ Vastavalt direktiivi 2012/27/EL artiklitele 12 ja 17.

⁷² Vastavalt direktiivi 2012/27/EL artiklile 19.

⁷³ Vastavalt direktiivi 2012/27/EL artikli 15 lõikele 2.

3.3. Energiajulgeoleku mõõde⁷⁴	
i.	Punktis 2.3 sätestatud [] elementidega seotud poliitikad ja meetmed ⁷⁵ .
ii.	Piirkondlik koostöö selles valdkonnas.
iii.	Kui see on asjakohane, rahastamismeetmed kõnealuses valdkonnas riigi tasandil, sh ELi toetus ja ELi vahendite kasutamine.
3.4. Energia siseturu mõõde⁷⁶	
3.4.1. Elektritristu	
i.	Poliitikad ja meetmed, et saavutada [] artikli 4 punktis d sätestatud elektrivõrkude omavahelise ühendatuse tase.
ii.	Piirkondlik koostöö selles valdkonnas ⁷⁷ .
iii.	Kui see on asjakohane, rahastamismeetmed kõnealuses valdkonnas riigi tasandil, sh ELi toetus ja ELi vahendite kasutamine.
3.4.2. Energia ülekande taristu	
i.	[] Punktis 2.4.2 sätestatud elementidega seotud poliitikad ja meetmed, sh erimeetmed ühishuviprojektide ja muude peamiste taristuprojektide elluviimiseks, kui see on asjakohane.
ii.	Piirkondlik koostöö selles valdkonnas ⁷⁸ .
iii.	Kui see on asjakohane, rahastamismeetmed kõnealuses valdkonnas riigi tasandil, sh ELi toetus ja ELi vahendite kasutamine.
3.4.3. Turgude lõimimine	
i.	Punktis 2.4.3 sätestatud [] elementidega seotud poliitikad ja meetmed.
ii.	Kui see on asjakohane, meetmed, millega suurendatakse energiasüsteemi paindlikkust taastuvenergia tootmiseks, sh päevasiseste turgude liitmise ja piiriüleste tasakaalustamisturgude kasutuselevõtt.
iii.	[]
iv.	Poliitikad ja meetmed tarbijate (eriti haavatavate või, kui see on asjakohane, kütteostuvõimetute tarbijate) kaitsmiseks ning energia jaeturu konkurentsivõime suurendamiseks.
v.	Tarbimiskaja võimaldamise ja arendamise meetmete kirjeldus, sealhulgas meetmed, mille puhul kasutatakse tariife dünaamilise hinnakujunduse toetamiseks ⁷⁹ .
3.4.4. Kütteostuvõimetus	
i.	Kui see on asjakohane, poliitikad ja meetmed punktis 2.4.4 esitatud eesmärkide saavutamiseks.

⁷⁴ Poliitikad ja meetmed peavad kajastama põhimõtet „energiatõhusus esmajärjekorras“.

⁷⁵ Tuleb tagada kooskõla määruse [ettepanek COM(2016) 52] (milles käsitletakse gaasivarustuskindluse tagamise meetmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 994/2010) kohaste ennetusmeetmete kavade ja hädaolukorra lahendamise kavadega ning määruse [ettepanek COM(2016) 862] (milles käsitletakse riskideks valmisolekut elektrisektoris ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2005/89/EÜ) kohaste riskivalmisolekukavadega.

⁷⁶ Poliitikad ja meetmed peavad kajastama põhimõtet „energiatõhusus esmajärjekorras“.

⁷⁷ Muud kui määruse (EL) nr 347/2013 kohaselt loodud ühishuviprojektide piirkondlikud rühmad.

⁷⁸ Muud kui määruse (EL) nr 347/2013 kohaselt loodud ühishuviprojektide piirkondlikud rühmad.

⁷⁹ Vastavalt direktiivi 2012/27/EL artikli 15 lõikele 8.

3.5. Teadusuuringute, innovatsiooni ja konkurentsivõime mõõde

- i. Punktis 2.5 sätestatud [] elementidega seotud poliitikad ja meetmed.
- ii. Koostöö teiste liikmesriikidega selles valdkonnas, sh teave selle kohta, kuidas SET-kava eesmärgid ja poliitikat kajastatakse riiklikus kontekstis.
- iii. Kui see on asjakohane, rahastamismeetmed kõnealuses valdkonnas riigi tasandil, sh ELi toetus ja ELi vahendite kasutamine.

B JAGU. ANALÜÜTILINE ALUS ⁸⁰	
4. PRAEGUNE OLUKORD NING OLEMASOLEVAID POLIITIKAIK JA MEETMEID HÕLMAVAD PROGNOOSID ⁸¹⁸²	
4.1. Energiasüsteemi ja kasvuhoonegaaside heite arengut mõjutavate peamiste välistegurite prognoositav areng i. Makromajanduslikud prognoosid (SKP ja rahvastiku kasv). ii. Energiasüsteemi ja kasvuhoonegaaside heidet eeldatavasti mõjutavad valdkondlikud muutused. iii. Globaalsed energiasuundumused, fossiilkütuste rahvusvaheline hind, ELi heitkogustega kauplemise süsteemi CO₂-hind. iv. Tehnoloogiakulude areng.	

⁸⁰ Kava B jaos esitatavate näitajate ja muutujate üksikasjalik loetelu on esitatud 2. osas.

⁸¹ Praegune olukord kajastab riikliku kava esitamise kuupäeva (või kõige hilisemat kuupäeva). Olemasolevad poliitikad ja meetmed hõlmavad rakendatud ja vastuvõetud poliitikaid ja meetmeid. Vastuvõetud poliitikad ja meetmed on poliitikad ja meetmed, mille kohta on riikliku kava esitamise kuupäevaks tehtud valitsuse ametlik otsus ning mida on kindlalt kohustatud rakendama. Rakendatud poliitikad ja meetmed on need, mis vastavad riikliku kava või eduaruande esitamise kuupäeval ühele või mitmele järgmisele tingimusele: jõus on vahetult kohaldatavad Euroopa õigusaktid või riiklikud õigusaktid, kehtestatud on üks või mitu vabatahtlikku kokkulepet, eraldatud on finantsvahendid, kaasatud on inimressursid.

⁸² Välistegurite valimisel võib lähtuda eeldustest, mis on esitatud ELi 2016. aasta võrdlusstsenaariumis või muus järgnevas poliitikastsenaariumis samade muutujate kohta. Olemasolevate poliitikate ja meetmete ja mõjuhinnangute alusel riiklike prognooside koostamisel võib lisaks kasu olla liikmesriigipõhistest tulemustest, mis on esitatud ELi 2016. aasta võrdlusstsenaariumis ja järgnevates poliitikastsenaariumides.

4.2. CO₂-heite vähendamise mõõde

4.2.1. Kasvuhoonegaaside heide ja nende sidumine

- i. Kasvuhoonegaaside praeguse heite suundumused ja sidujad ELi heitkogustega kauplemise süsteemiga ja jõupingutuste jagamist käsitleva määrusega hõlmatud sektorites ja LULUCFi sektoris ning eri energiasektorites.
- ii. Olemasolevate riiklike ja ELi poliitikate ja meetmete alusel koostatavad prognoosid valdkondlike arengusuundade kohta vähemalt kuni 2040. aastani (sh 2030. aasta kohta).

4.2.2. Taastuvenergia

- i. Taastuvenergia praegune osakaal summaarses lõppenergia tarbimises ja eri sektorites (kütte- ja jahutus-, elektri- ning transpordisektor) ning tehnoloogiate lõikes igas kõnealus sektoris.
- ii. Olemasolevate poliitikate ja meetmete alusel koostatavad **soovituslikud** arenguprognoosid vähemalt kuni 2040. aastani (sh 2030. aasta kohta).

4.3. Energiatõhususe mõõde

- i. Primaar- ja lõppenergia praegune tarbimine majanduses ja sektorite (sh tööstus-, eluaseme-, teenuste ja transpordisektor) kaupa.
- ii. Tõhusa koostootmise ning tõhusa kaugkütte ja -jahutuse kasutamise praegune potentsiaal⁸³.
- iii. Primaar- ja lõppenergia tarbimist igas sektoris kuni vähemalt 2040. aastani (sh 2030. aastal) hõlmavad prognoosid, võttes arvesse olemasolevaid energiatõhususe poliitikaid, meetmed ja kavasid, millele on osutatud punkti 1.2. alapunktis ii⁸⁴.
- iv. Riiklike arvutuste kohane energiatõhususe miinimumnõuete kuluoptimaalne tase vastavalt direktiivi 2010/31/EL artiklile 5.

4.4. Energiajulgeoleku mõõde

- i. Praegune energiaallikate jaotus, omamaised energiaallikad, sõltumine imporditavast energiast, sh asjakohased riskid.
- ii. Olemasolevate poliitikate ja meetmete alusel koostatavad arenguprognoosid vähemalt kuni 2040. aastani (sh 2030. aasta kohta).

⁸³ Vastavalt direktiivi 2012/27/EL artikli 14 lõikele 1.

⁸⁴ See praeguse olukorra jätkumise võrdlusprognoos on alus lõpp- ja primaarenergia tarbimise 2030. aasta eesmärgile, millele osutatud punktis 2.3, ning ümberarvutusteguritele.

4.5. Energia siseturu mõõde

4.5.1. Elektrivõrkude omavaheline ühendatus

- i. Elektrivõrkude omavahelise ühendatuse tase ja peamised ühendused⁸⁵.
- ii. Ühenduste laiendamise vajaduste prognoosid [...] (sh 2030. aasta kohta)⁸⁶.

4.5.2. Energia ülekande taristu

- i. Olemasoleva elektri ja gaasi ülekande taristu põhitunnused⁸⁷.
- ii. Ühenduste laiendamise vajaduse prognoosid kuni vähemalt 2040. aastani (sh 2030. aasta kohta)⁸⁸.

4.5.3. Elektri- ja gaasiturud, energiahinnad

- i. Elektri- ja gaasiturude praegune olukord, sh energiahinnad.
- ii. Olemasolevate poliitikate ja meetmete alusel koostatavad arenguprognoosid vähemalt kuni 2040. aastani (sh 2030. aasta kohta).

4.6. Teadusuuringute, innovatsiooni ja konkurentsivõime mõõde

- i. Vähese CO₂-heitega tehnoloogia sektori praegune olukord ja **niivõrd kui see on võimalik**, positsioon maailmaturul.
 - ii. Avaliku ja erasektori teadustöö ja innovatsiooniga seotud praegused kulud seoses vähese CO₂-heitega tehnoloogiaga ning praegune patentide ja teadlaste arv.
 - iii. Energiakulude praegune tase, sh rahvusvahelises kontekstis.
- []

⁸⁵ Viide ülevaadetele, milles käsitletakse olemasolevat ülekandetaristut põhivõrguettevõtjate kaupa.

⁸⁶ Viide riiklikele võrguarengukavadele ja põhivõrguettevõtjate piirkondlikele investeerimiskavadele.

⁸⁷ Viide ülevaadetele, milles käsitletakse olemasolevat ülekandetaristut põhivõrguettevõtjate kaupa.

⁸⁸ Viide riiklikele võrguarengukavadele ja põhivõrguettevõtjate piirkondlikele investeerimiskavadele.

5. KAVANDATUD POLIITIKATE JA MEETMETE MÕJU HINDAMINE⁸⁹

5.1. Punkti 3 kohaste kavandatud poliitikate ja meetmete mõju energiasüsteemile ning kasvuhoonegaaside heitele ja nende sidujatele, sh võrdlus olemasolevaid poliitikaid ja meetmeid hõlmavate prognoosidega (nagu on kirjeldatud punktis 4).

- i. Direktiivi [ettepanek COM/2013/0920]⁹⁰ kohased energiasüsteemi, kasvuhoonegaaside, sidujate ja õhusaasteainete heite arengu prognoosid lähtuvalt kavandatud poliitikatest ja meetmetest, mis hõlmavad kuni vähemalt kümmet aastat pärast kavaga hõlmatud ajavahemikku (sh kavaga hõlmatud ajavahemiku viimase aasta kohta), sh asjakohased ELi poliitikad ja meetmed.
- ii. Hinnang, milles käsitletakse poliitikate koostoimet (olemasolevate ja kavandatud poliitikate ja meetmete vahel ühe poliitikamõõtmepiises ning olemasolevate ja kavandatud poliitikate ja meetmete vahel eri mõõtmepiises) kuni kavaga hõlmatud ajavahemiku vähemalt viimase aastani.

5.2. Kui see on asjakohane ja niivõrd, kui see on võimalik, punkti 3 kohaste kavandatud poliitikate ja meetmete makromajanduslik, keskkonnaalne, oskustega seotud ning sotsiaalmõju (kulude ja tulude ning kulutõhususe seisukohast) kuni kavaga hõlmatud ajavahemiku vähemalt viimase aastani, sh võrdlus olemasolevaid poliitikaid ja meetmeid hõlmavate prognoosidega.

5.3. Punkti 3 kohaste kavandatud poliitikate ja meetmete mõju teistele liikmesriikidele ja piirkondlikule koostööle kuni kavaga hõlmatud ajavahemiku vähemalt viimase aastani, sh võrdlus olemasolevaid poliitikaid ja meetmeid hõlmaate prognoosidega.

- i. Mõju naaberliikmesriikide ja teiste piirkonna liikmesriikide energiasüsteemile võimalikult suures ulatuses.
- ii. Mõju energiahindadele, kommunaalteenustele ja energiaturgude lõimimisele.
- iii. Mõju piirkondlikule koostööle.

⁸⁹ Kavandatud poliitikad ja meetmed on arutlusel olevad variandid, mille vastuvõtmine ja rakendamine pärast riikliku kava või eduaruande esitamise kuupäeva on reaalselt võimalik. Seepärast peavad punkti 5.1.i kohased vastavad prognoosid hõlmama rakendatud ja vastuvõetud poliitikaid ja meetmeid (olemasolevate poliitikate ja meetmetega prognoosid) ning ka kavandatud poliitikaid ja meetmeid.

⁹⁰ Direktiiv [ettepanek COM/2013/0920] teatavate õhusaasteainete riiklike heitkoguste vähendamise ning direktiivi 2003/35/EÜ muutmise ja direktiivi 2001/81/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta.

2. osa

*Riikliku kava B jaos esitatavate näitajate ja muutujate üksikasjalik loetelu*⁹¹⁹²⁹³⁹⁴

Järgmised näitajad, muutujad ning energiabilansid ja -näitajad tuleb esitada riikliku kava B jaos „Analüütiline alus“ **kui neid kasutatakse**:

1. Üldised näitajad ja muutujad

- 1) Rahvaarv [miljonites].
- 2) SKP [miljonites eurodes].
- 3) Valdkondlik kogulisandväärtus (sh peamised tööstussektorid, ehitus-, teenuste ja põllumajandussektor) [miljonites eurodes].
- 4) Leibkondade arv [tuhandetes].
- 5) Leibkonna suurus [elanikud/leibkonnad].
- 6) Leibkondade kasutada olev sissetulek [eurodes].

⁹¹ Ajavahemikku 2021–2030 hõlmava kava puhul: 4. ja 5. jaos tuleb esitada loetelus oleva iga näitaja/muutuja kohta suundumus aastatel 2005–2040 (2005–2050, kui see on asjakohane), sh aasta 2030. kohta, viieaastaste intervallidena. Tuleb näidata, millised näitajad põhinevad välistel eeldustel ja millised modelleerimistulemustel.

⁹² Esitatavad andmed ja prognoosid peavad võimalikult suures ulatuses tuginema Eurostati andmetele ja meetoditele, mida kasutatakse Euroopa statistika esitamiseks vastavate valdkondlike õigusaktide raames, ning olema nende andmete ja meetoditega kooskõlas, kuna Euroopa statistika on peamine statistikaallikas, mida kasutatakse aruandluseks ja seireks kasutatava statistika esitamiseks vastavalt määrusele (EÜ) nr 223/2009 Euroopa statistika kohta.

⁹³ Märkus: kõik prognoosid tuleb teha püsivhindade alusel (2016. aasta on lähteaasta).

⁹⁴ Komisjon esitab prognooside peamiste näitajate kohta soovitusel, mis hõlmavad vähemalt nafta, gaasi ja söe impordihindu ning ELi heitkogustega kauplemise süsteemi CO₂-hindu.

- 7) Reisijakilomeetrite arv: kõik transpordiviisid, st jagatuna maantee- (autod ja bussid võimaluse korral eraldi), raudtee-, õhu- ja siseveetranspordi kaupa (kui see on asjakohane) [miljonites reisijakilomeetrites].
- 8) Kaubaveo tonnkilomeetrite arv: kõik transpordiviisid, v.a rahvusvaheline merevedu, st jagatuna maantee-, raudtee-, õhu- ja siseveetranspordi kaupa (siseveeteed ja riigisisene merevedu) [miljonites tonnkilomeetrites].
- 9) Rahvusvahelised nafta, gaasi ja söe impordi hinnad [euro/GJ või euro/toe] – vastavalt komisjoni soovitudele.
- 10) ELi heitkogustega kauplemise süsteemi kohane CO₂-hind [euro/LHÜ] – vastavalt komisjoni soovitudele.
- 11) Hinnanguline euro ja USA dollari vahetuskurss (kui see on asjakohane) [euro/vääring ja USD/vääring].
- 12) Kütte kraadpäevade arv (Heating Degree Days, HDD).
- 13) Jahutuse kraadpäevade arv (Cooling Degree Days, CDD).
- 14) Peamiste asjakohaste tehnoloogialahenduste modelleerimiseks kasutatavad eeldatavad tehnoloogiakulud.

2. Energiabilansid ja -näitajad

2.1. Energiavarustus

- 1) Omamaine toodang kütuseliikide kaupa (kõik energiatooted: süsi, toornafta, maagaas, tuumaenergia, taastuvad energiaallikad) [ktoe].
- 2) Netoimport kütuseliikide kaupa (sh elekter ja jaotatuna ELi-siseseks ja ELi-väliseks netoimpordiks) [ktoe].
- 3) Sõltuvus kolmandatest riikidest pärinevast impordist [%].

- 4) Peamised impordiallikad (riigid) peamiste energiakandjate (sh gaas ja elekter) puhul.
- 5) Sisemaine kogutarbimine kütuseliigi allikate kaupa (sh tahked kütused, kõik energiatooted: süsi, toornafta ja naftasaadused, maagaas, tuumaenergia, elekter, soojusenergia, taastuvad energiaallikad, jäätmed) [ktoe].

2.2. Elekter ja soojus

- 1) Elektritoodangu kogumaht [GWh].
- 2) Elektritoodangu kogumaht kütuste kaupa (kõik energiatooted) [GWh].
- 3) Soojuse ja energia koostootmise osakaal elektri ja soojuse kogutootmises [%].
- 4) Elektritootmise võimsus allikate kaupa, sh kasutuselt kõrvaldamine ja uued investeeringud [MW].
- 5) Soojuselektrijaamade soojustoodang.
- 6) Elektri ja soojuse koostootmisjaamade soojustoodang, sealhulgas tööstuslik heitsoojus.
- 7) Piiriülene gaasi ja elektri ülekande võimsus [elektri puhul on määratlus kooskõlas käimasolevate aruteludega, võttes aluseks eesmärgi saavutada 15 % ühendatus] ja selle prognoositav kasutusmäär.

2.3. Muundamissektor

- 1) Soojuselektrijaamas kasutatav sisendkütus (sh tahke kütus, nafta, gaas) [ktoe].
- 2) Muudes muundamisprotsessides kasutatav sisendkütus [ktoe].

2.4. Energiatarbimine

- 1) Primaar- ja lõppenergia tarbimine [ktoe].
- 2) Lõppenergia tarbimine sektorite (sh tööstus-, eluaseme-, teenindus-, põllumajandus ja transpordisektor (sh jagatuna võimaluse korral reisijate- ja kaubaveoks)) kaupa [ktoe].
- 3) Lõppenergia tarbimine kütuste kaupa (kõik energiatooted) [ktoe].
- 4) Lõpptarbimine mitteenergeetiliseks otstarbeks [ktoe].
- 5) Primaarenergia mahukus kogu majanduses (primaarenergia tarbimine SKP kohta [toe/euro]).
- 6) Lõppenergia mahukus sektorite (sh tööstus-, eluaseme-, teenindus- ja transpordisektor (sh jagatuna võimaluse korral reisijate- ja kaubaveoks)) kaupa.

2.5. Hind

- 1) Elektrihind kasutussektori liikide (eluaseme-, tööstus-, teenindussektor) kaupa.
- 2) Riiklik kütuse jaehind (sh maksud, allikate ja sektorite kaupa) [euro/ktoe].

2.6. Investeeringud

[...] Investeeringukulud energia muundamise, tarne-, ülekande- ja jaotussektorites.

2.7. Taastuvenergia

- 1) Taastuvatest energiaallikatest toodetud lõppenergia summaarne tarbimine ja taastuvenergia osakaal summaarses lõppenergia tarbimises ning sektorite (elekter, kütmine ja jahutamine, transport) ja tehnoloogialiikide kaupa.
- 2) Taastuvatest energiaallikatest toodetud elekter ja soojus hoonetes (nagu on määratletud direktiivi 2010/31/EL artikli 2 punktis 1). See hõlmab liigitatud andmeid solaar-fotoelektriliste süsteemide, solaar-soojussüsteemide, biomassi, soojuspumpade, maasoojussüsteemide ja muude mittetsentraalsete taastuvenergiastüsteemide toodetud, tarbitud ja võrku edastatud energia kohta;
- 3) Kui see on asjakohane, muud riiklikud trajektoorid, sh pikaajalised või sektoripõhised (toidupõhiste ja täiustatud biokütuste osakaal, taastuvenergia osakaal kaugküttes ning taastuvenergia, mille on tootnud linnad ja energiakogukonnad, nagu on määratletud [ettepanekuga COM(2016) 767 uuesti sõnastatud direktiivi 2009/28/EÜ]) artiklis 22.

3. Kasvuhoonegaaside heite ja sidumisega seotud näitajad

- 1) Kasvuhoonegaaside heide poliitikavaldkondade (ELi heitkogustega kauplemise süsteem, jõupingutuste jagamist käsitlev määrus ja LULUCF) kaupa.
- 2) Kasvuhoonegaaside heide IPCC sektorite ja gaaside kaupa (vajaduse korral jaotatuna sellise sektori heiteks, mida hõlmab ELi heitkogustega kauplemise süsteem, ja sellise sektori heiteks, mida hõlmab jõupingutuste jagamist käsitlev otsus) [CO₂-ekvivalenttonnides].
- 3) Kogu majanduse CO₂-mahukus [CO₂-ekvivalenttonnid/SKP].
- 4) CO₂-heitega seotud näitajad:
 - a) **Omamaise** elektri- ja soojustootmise kasvuhoonegaaside heitemahukus [ekvivalenttonnid/MWh].
 - b) **Kasvuhoonegaaside heitemahukus energia lõpptarbimise puhul sektorite kaupa** [ekvivalenttonnid/toe].

- 5) Muud kui CO₂-heitega seotud näitajad:
- a) Põllumajandusloomad: piimakari [1000 looma], muu kui piimakari [1000 looma], lambad [1000 looma], sead [1000 looma], kodulinnud [1000 lindu];
 - b) sünteetiliste väetiste kasutamisest tulenev lämmastik [kt lämmastikku];
 - c) sõnniku kasutamisest tulenev lämmastik [kt lämmastikku];
 - d) lämmastikku siduvatest põllukultuuridest tulenev lämmastik [kt lämmastikku];
 - e) põllukultuuride jääkides sisalduv lämmastik, mis on mulda tagasi viidud [kt lämmastikku];
 - f) turvasmulla harimise ala [hektarites];
 - g) tahkete olmejäätmete tekitamine;
 - h) prügilasse ladestatavad tahked olmejäätmed;
 - i) taaskasutatud CH₄ osakaal kogu prügilates toodetud CH₄-st [%].

**TEATAMINE LIIKMESRIIGI MEETMETEST JA MEETODITEST, MILLEGA
RAKENDATAKSE DIREKTIIVI 2012/27/EL [ETTEPANERIKU COM(2016)761 KOHASOLT
MUUDETUD VERSIOONI] ARTIKLIT 7⁹⁵**

Direktiivi 2012/27/EL V lisa punkti 5 kohaselt teatavad liikmesriigid komisjonile üksikasjaliku metoodika energiatõhususkohustuste süsteemide kaitamiseks ja alternatiivsete meetmete kasutamiseks ning kõnealuse direktiivi artiklite 7a ja 7b ning artikli 20 lõike 6 kohaldamiseks.

1. Arvutus, mis näitab, millises ulatuses täidetakse ajavahemikus 1. jaanuarist 2021 kuni 31. detsembrini 2030 energiasäästunõuet, näidates, kuidas võetakse arvesse järgmisi elemente:
 - a) iga-aastane energiamüük esitatuna kõigi energiatarnijate või kõigi energia jaemüügiettevõtjate lõppklientidele **viimase kolmeaastase perioodi** jooksul enne 1. jaanuari 2019, **mille kohta on andmed olemas**, müüdud keskmise mahuna [ktoe];
 - b) transpordis kasutatava energia müügi maht, mida ei ole arvutuses arvesse võetud [ktoe];
 - c) omatarbimiseks toodetud elektri kogus, mida ei ole arvutuses arvesse võetud [ktoe];
 - d) energiamüügi andmete arvutamisel kasutatud allikad, sh alternatiivsete statistiliste allikate kasutamise põhjendus ning sellest kasutamisest tulenev mis tahes erinevus (kui kasutatakse muid kui Eurostati allikaid);
 - e) kumulatiivne energiasääst, mis tuleb saavutada ajavahemikus 1. jaanuarist 2021 kuni 31. detsembrini 2030 (enne [...]) **direktiivi 2012/27/EL artikli 7 lõigetes 2 ja 3 osutatud erandite b, c, d, e ja f kohaldamist** [ktoe];

⁹⁵ **Märkus:** II lisa on esitatud vorm energiatõhususe direktiivi artikli 7 kohasteks teatamismetmeteks. See täiendab energiatõhususe direktiivi V lisa. Selles täpsustatakse teave, mida komisjon vajab meetmete hindamiseks. See on teave, mida komisjon on EU Piloti süsteemi kaudu korrapäraselt küsinud.

f) direktiivi 2012/27/EL artikli 7 lõigetes 2 ja 3 osutatud erandite b, c, [] d, **e ja f** kohaldamine:

i) direktiivi 2003/87/EÜ I lisas loetletud tööstuslike tegevusalade puhul kasutatava energia müügimaht [ktoe], mis on kooskõlas punktiga b arvutustest välja jäetud;

ii) punkti c kohane energiasääst, mis on saavutatud energia muundamise, jaotuse ja ülekande sektorites [ktoe];

iii) punkti d kohane energiasääst, mis tuleneb üksikmeetmetest, mida on rakendatud alates 31. detsembrist 2008 ja mis avaldavad jätkuvalt mõju 2020. aastal ja pärast seda [ktoe];

[]

iv) punkti e kohane energiasääst, mis tuleneb üksikmeetmetest, mida on rakendatud pärast 1. jaanuari 2018 ja enne 31. detsembrit 2020 ning mis annavad säästu pärast 31. detsembrit 2020, sealhulgas iga meetmekategooria oletatav eluiga [ktoe];

v) punkti f kohane hoonete välispinnal või hoonete sees oma tarbeks toodetud energia, mis on saadud tänu poliitikameetmetele, millega edendatakse uute taastuvenergialahenduste paigaldamist [ktoe];

g) kogu kumulatiivne energiasääst (pärast [...] **direktiivi 2012/27/EL artikli 7 lõigetes 2 ja 3 osutatud erandite b, c, d, e ja f kohaldamist**) [ktoe];

- h) artikli 7 lõike 4a kohane sääst, mis ületab ajavahemikul 1. jaanuar 2014 kuni 31. detsember 2020 nõutava kogu kumulatiivse säästu [ktoe], kui see kantakse üle ajavahemikku 1. jaanuar 2021 kuni 31. detsember 2030.

2. Poliitikameetmed direktiivi 2012/27/EL artikli 7 lõike 1 kohase energiasäästunõude saavutamiseks

2.1. Direktiivi 2012/27/EL artiklis 7a osutatud energiatõhususkohustuste süsteemid:

- a) energiatõhususkohustuste süsteemi kirjeldus;
- b) eeldatav kumulatiivne ja aastane sääst ning kohustusperioodi(de) kestus;
- c) kohustatud isikud ja nende vastutus;
- d) sihtsektorid;
- e) meetmega ette nähtud toetuskõlblikud meetmed;
- f) teave direktiivi 2012/27/EL [] **järgmise** sätete kohaldamise kohta:
 - i) **kui see on asjakohane**, erimeetmed, kütteostuvõimetutes kodumajapidamistes saavutatava säästu osakaal **kooskõlas artikli 7 lõikega 6a** [];
 - ii) energiateenuseosutaja või muu kolmanda isiku poolt saavutatud energiasääst kooskõlas artikli 7a lõike 5 punktiga b;
 - iii) ülekandmine ja mahaarvamine kooskõlas artikli **7 lõikega 4b** [];
- g) teave energiasäästuga kauplemise kohta (kui see on asjakohane).

2.2. Direktiivi 2012/27/EL artiklis 7b ja artikli 20 lõikes 6 osutatud alternatiivsed meetmed (v.a maksustamine):

- a) poliitikameetme liik;
- b) poliitikameetme lühikirjeldus, sh iga teatatud poliitikameetme ülesehitus;
- c) iga meetme kogu eeldatav kumulatiivne ja aastane sääst ja/või vaheperioodide energiasääst;
- d) **avaliku sektori rakendusasutused**, osalevad **või** volitatud isikud ning nende vastutus poliitikameetme(te) rakendamisel;
- e) sihtsektorid;
- f) meetmega ette nähtud toetuskõlblikud meetmed;
- g) **kui see on asjakohane**, kütteostuvõimetusele keskenduvad konkreetset poliitikameetmed või üksikmeetmed [].

2.3. Teave maksustamismeetmete kohta:

- a) maksustamismeetme lühikirjeldus;
- b) maksustamismeetme kestus;

ba) avaliku sektori rakendusasutus:

- c) meetme eeldatav kumulatiivne ja aastane sääst;
- d) sihtsektorid **ja maksumaksjate segment;**
- e) **arvutusmeetod, sealhulgas, milliseid hinnaelastsusi kasutatakse ning kuidas need on kujundatud⁹⁶ [...].**

⁹⁶ **Märkus: peaks olema kooskõlas direktiivi 2012/27/EL V lisa punktiga 4**

Arvutusmeetod direktiivi 2012/27/EL artiklite 7a, 7b ja artikli 20 lõike 6 kohaselt teatatud meetmete puhul (v.a maksustamismeetmed):

- a) kasutatud mõõtmismeetodid, millele on osutatud direktiivi 2012/27/EL V lisa punktis 1;
- b) energiasäästu väljendamise meetod (primaar- või lõppenergia sääst);
- c) **meetmete** [...] eluiga ning **nende arvutusmeetod või nende alus** [...];
- d) arvutusmeetodi lühikirjeldus, sh kuidas tagatakse säästu täiendavus ja olulisus **ning milliseid meetodeid ja võrdlusaluseid eeldatavaks ja suhteliseks säästuks kasutatakse**;
- e) teave selle kohta, kuidas käsitletakse meetmete ja üksikmeetmete võimalikku kattuvust, et hoida ära energiasäästu kahekordselt arvutamist;
- f) kliimaerinevused ja kasutatud lähenemisviis (kui see on asjakohane).

3. Seire ja kontroll:

- a) seire- ja kontrollisüsteemi ning kontrollimenetluse lühikirjeldus;
- b) avaliku sektori rakendusasutus ning selle peamised seire- ja kontrollisüsteemiga seotud vastutusalad seoses energiatõhususkohustuste süsteemiga ja/või alternatiivsete meetmetega;;
- c) seire ja kontrolli sõltumatus kohustatud, osalevatest **või** volitatud isikutest;

- d) energiatõhususe suurendamise meetmete statistiliselt oluline osakaal ning esindusliku valimi kindlaks määramisel kasutatud osakaal ja kriteeriumid⁹⁷;
- e) kohustatud isikute aruandluskohustused (iga kohustatud isiku või isikute allkategooria sääst ja kogu süsteemi kohane sääst);
- f) energiatõhususkohustuste süsteemi ja alternatiivsete meetmete raames (igal aastal) saavutatud energiasäästu avaldamine;
- g) teave **liikmesriikide õigusaktides sisalduvate** karistuste kohta, mida **kohaldatakse** eeskirjade mittetäitmise korral⁹⁸; .

h) [...] ⁹⁹

⁹⁷ Märkus: vastavalt energiatõhususe direktiivi osas saavutatud üldise lähenemisviisi artikli 7a lõikele 4 ja artikli 7b lõikele 3.

⁹⁸ Märkus: vastavalt energiatõhususe direktiivi artikli 13 üldtingimustele.

⁹⁹ Märkus: vastavalt energiatõhususe direktiivi osas saavutatud üldise lähenemisviisi V lisa punkti 3 alapunktile f.

KASVUHOONEGAASIDE INVENTUURI TEAVE

1. osa

Artikli 23 lõikes 2 osutatud aruannetes esitatav teave:

- a) käesoleva lisa 2. osas loetletud kasvuhoonegaaside inimtekkeline heide ning määruse [] [ESR] artikli 2 lõikes 1 osutatud kasvuhoonegaaside inimtekkeline heide aasta X-2 kohta;
- b) andmed süsinikmonooksiidi (CO), vääveldioksiidi (SO₂), lämmastikoksiidide (NO_x) ja lenduvate orgaaniliste ühendite inimtekkelise heide kohta, mis on kooskõlas direktiivi **2016/2284/EL** [] artikli 8 [] kohaselt juba esitatud andmetega, aasta X-2 kohta;
- c) teave aasta X-2 kohta maakasutusest, maakasutuse muutusest ja metsandusest tuleneva kasvuhoonegaaside inimtekkelistest allikatest pärineva heide ja CO₂ sidujates sidumise kohta kooskõlas käesoleva lisa 3. osas esitatud meetoditega. Need andmed on asjakohased ka seoses määruse [] [LULUCF] artikli 12 kohase vastavusaruandega;
- d) mis tahes muudatused teabes, millele viidatakse punktides a–c seoses aastatega, mis jäävad asjakohase baasaasta või -perioodi ja aasta X-3 vahele, ning nende muudatuste põhjused;
- e) käesoleva lisa 4. osas sätestatud näitajaid käsitlev teave aasta X-2 kohta;
- f) aasta X-1 kohta kokkuvõtlik teave määruse [] [ESR] artikli 5 ja määruse [] [LULUCF] artikli 11 kohaselt tehtud ülekandmise kohta;
- g) teave selliste meetmete kohta, mida on võetud hinnanguliste inventuuriandmete parandamiseks, eelkõige inventuuri osades, mille suhtes on pärast eksperdiülevaatusi tehtud muudatusi või soovitusi;

- h) selliste tõendatud heitkoguste tegelik või hinnanguline jaotumine kasvuhoonegaaside riikliku inventuuri allikakategooriate vahel, mille on käitajad teatanud vastavalt direktiivile 2003/87/EÜ, ning kõnealuste tõendatud heitkoguste suhe kogu nendes allikakategooriates esitatud kasvuhoonegaaside heitesse, aasta X-2 kohta;
- i) **kui see on asjakohane**, aasta X-2 kohta selliste kontrollide tulemused, mis on läbi viidud selleks, et kontrollida kooskõla kasvuhoonegaaside inventuurides esitatud heite ja direktiivi 2003/87/EÜ kohaselt teatatud tõendatud heitkoguse vahel;
- j) **kui see on asjakohane**, aasta X-2 kohta selliste kontrollide tulemused, mis on läbi viidud selleks, et kontrollida kooskõla kasvuhoonegaaside inventuuride koostamisel heite hindamiseks kasutatud andmete ja järgmiste andmete vahel:
- i) direktiivi **2016/2284/EL** [] kohaste õhusaasteainete inventuuride koostamisel kasutatavad andmed;
 - ii) vastavalt määruse (EL) nr 517/2014 artikli 19 lõikele 1 ja VII lisale esitatavad andmed;
 - iii) vastavalt määruse (EÜ) nr 1099/2008 artiklile 4 ja B lisale esitatavad energiaalased andmed;
- k) riikliku inventuurisüsteemi muudatuste kirjeldus, **kui neid on tehtud**;
- l) riikliku registri muudatuste kirjeldus, **kui neid on tehtud**;
- m) teave kvaliteedi tagamist ja -kontrolli käsitleva liikmesriigi kava kohta, mõõtemääramatust käsitlev üldhinnang, täielikkust käsitlev üldhinnang ning muu teave kasvuhoonegaaside riiklikus inventuuriaruandes, mis on vajalik kasvuhoonegaaside liidu inventuuriaruande koostamiseks;
- n) teave selle kohta, kas liikmesriik kavatseb kasutada määruse [] [ESR] artikli 5 lõigete 4 ja 5 kohaseid paindlikkusmeetmeid.

Liikmesriik võib taotleda erandit punktist c, et kohaldada käesoleva lisa 3. osas kindlaksmääratud meetodist erinevat meetodit, kui nõutavat meetodi parandamist ei suudetud saavutada õigeaegselt, et seda ajavahemiku 2021–2030 kasvuhoonegaaside inventuurides arvesse võtta, või kui meetodi parandamisega seotud kulud oleksid asjaomaste süsinikureservuaaridega seotud heitkoguste ja sidumise ebaolulisuse tõttu sellise heitkoguste ja sidumise arvestuse parandatud meetodi kohaldamisest saadud kasuga võrreldes ebaproportsionaalselt suured. Liikmesriigid, kes soovivad seda erandit kasutada, esitavad komisjonile 2020. aasta 31. detsembriks oma põhjendatud taotluse, kuhu on märgitud tähtaeg, millest alates võib parandatud meetodeid rakendama hakata, ja/või kavandatud alternatiivne meetod, ning lisatud hinnang, kus on ära näidatud võimalik mõju arvestuse täpsusele. Komisjon võib taotleda täiendava teabe esitamist mõistliku etteantud ajavahemiku jooksul. Kui komisjon leiab, et taotlus on õigustatud, teeb ta erandi. Kui taotlust ei rahuldata, esitab komisjon sellekohase otsuse põhjused.

2. osa

Tuleb hõlmata järgmised kasvuhoonegaasid:

süsinikdioksiid (CO_2);

metaan (CH_4);

dilämmastikoksiid (N_2O);

väävelheksafluoriid (SF_6)

lämmastiktrifluoriid (NF_3);

fluorosüivesinikud (HFCd):

- HFC-23 CHF_3 ;
- HFC-32 CH_2F_2 ;
- HFC-41 CH_3F ;
- HFC-125 CHF_2CF_3 ;
- HFC-134 CHF_2CHF_2 ;
- HFC-134a CH_2FCF_3 ;
- HFC-143 CH_2FCHF_2 ;
- HFC-143a CH_3CF_3 ;
- HFC-152 $\text{CH}_2\text{FCH}_2\text{F}$;
- HFC-152a CH_3CHF_2 ;
- HFC-161 $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{F}$;
- HFC-227ea $\text{CF}_3\text{CHFCF}_3$;
- HFC-236cb $\text{CF}_3\text{CF}_2\text{CH}_2\text{F}$;
- HFC-236ea $\text{CF}_3\text{CHFCHF}_2$;
- HFC-236fa $\text{CF}_3\text{CH}_2\text{CF}_3$;
- HFC-245fa $\text{CHF}_2\text{CH}_2\text{CF}_3$;
- HFC-245ca $\text{CH}_2\text{FCF}_2\text{CHF}_2$;
- HFC-365mfc $\text{CH}_3\text{CF}_2\text{CH}_2\text{CF}_3$;
- HFC-43-10mee $\text{CF}_3\text{CHFCHFCF}_2\text{CF}_3$ või ($\text{C}_5\text{H}_2\text{F}_{10}$);

perfluorosüsivesinikud (PFCd):

- PFC-14, perfluorometaan, CF_4 ;
- PFC-116, perfluoroetaan, C_2F_6 ;
- PFC-218, perfluoropropaan, C_3F_8 ;
- PFC-318, perfluorotsüklobutaan, $\text{c-C}_4\text{F}_8$;
- perfluorotsüklopropaan $\text{c-C}_3\text{F}_6$;
- PFC-3-1-10, perfluorobutaan, C_4F_{10} ;
- PFC-4-1-12, perfluoropentaan, C_5F_{12} ;
- PFC-5-1-14, perfluoroheksaan, C_6F_{14} ;
- PFC-9-1-18, $\text{C}_{10}\text{F}_{18}$.

3. osa. Seire- ja aruandlusmeetodid LULUCFi sektoris

Ruumiliselt täpsed andmed maakasutuse muutmise kohta maakasutuskategooriate ja nende vaheliste muutuste kindlaksmääramiseks ja jälgimiseks.

määramistasandi meetod, mille korral kasutatakse kooskõlas 2006. aastal kasvuhoonegaaside riiklike inventuuride kohta avaldatud IPCC suunistega ülemaailmselt kalibreeritud standardseid heiteväärtusi ja parameetrite väärtusi.

Heitkoguste ja sidumise jaoks sellise süsinikureservuaari puhul, mille arvele langeb vähemalt 25–30 % heitkogustest ja sidumisest allika või siduja kategoorias, mis on liikmesriigi riiklikus inventuurisüsteemis prioriteediks seatud, sest selle kohta esitatud hinnangul on märkimisväärne mõju riigi kasvuhoonegaaside heitkoguste summaarsetele inventuuriandmetele seoses heitkoguste ja sidumise absoluuttasemega, heite ja sidumise suundumustega või maakasutuskategooriate heite ja sidumise määramatusega, vähemalt 2. määramistasandi meetod, mille korral kasutatakse kooskõlas 2006. aastal kasvuhoonegaaside riiklike inventuuride kohta avaldatud IPCC suunistega riiklikult kindlaksmääratud heiteväärtusi ja liikmesriigi eripäradega kohandatud parameetrite väärtusi.

Liikmesriike julgustatakse kasutama 3. määramistasandi meetodit, mille korral kasutatakse kooskõlas 2006. aastal kasvuhoonegaaside riiklike inventuuride kohta avaldatud IPCC suunistega liikmesriigi eripäradega kohandatud mitteparameetrilist modelleerimist, kus kirjeldatakse biofüüsikalise süsteemi füüsilist interaktsiooni.

4. osa. Inventuuri näitajad

Näitaja nimi	Näitaja
ÜLEKANNE B0	Avalike elektrijõujaamade ning oma tarbeks tootjate elektrijõujaamade CO ₂ heitkogused, t/TJ Avalike soojusjõujaamade ja oma tarbeks tootjate soojusjõujaamade CO ₂ heitkogused, kt; kõik tooted – avalike ja oma tarbeks tootvate soojuselektrijaamade kogutoodang, PJ
ÜLEKANNE E0	Oma tarbeks tootvate ettevõtete CO ₂ heitkogused, t/TJ Oma tarbeks tootjate CO ₂ heitkogused, kt; oma tarbeks tootjate soojusjõujaamade summaarne väljund, PJ
TÖÖSTUS A1.1	CO ₂ -kogumahukus – raua- ja terasetööstus, t/mln eurot
TÖÖSTUS A1.2	Raua ja terasetööstuse summaarsed CO ₂ heitkogused, kt
TÖÖSTUS A1.3	Energiaga seotud CO ₂ -mahukus – keemiatööstus, t/mln eurot Energiaga seotud CO ₂ heitkogused keemiatööstuses, kt; keemiatööstuse kogulisandväärtus
TÖÖSTUS A1.4	Energiaga seotud CO ₂ -mahukus – klaasi-, keraamika- ja ehitusmaterjalide tööstus, t/mln eurot Energiaga seotud CO ₂ heitkogused klaasi-, keraamika- ja ehitusmaterjalide tööstuses, kt; kogulisandväärtus – klaasi-, keraamika- ja ehitusmaterjalide tööstus
TÖÖSTUS A1.5	Energiaga seotud CO ₂ -mahukus – toiduaine-, joogi- ja tubakatööstus, t/mln eurot Toiduainetööstuse energiaga seotud CO ₂ heitkogused, kt; kogulisandväärtus – toiduaine-, joogi- ja tubakatööstus, mln eurot (EÜ95)
MAJAPIDAMISED A0	Energiaga seotud CO ₂ -mahukus – paberi- ja trükitööstuses energiaga seotud CO ₂ heitkogused, kt; kogulisandväärtus – paberi- ja trükitööstus, mln eurot (EÜ95)
TEENUSED B0	Ruumide kütmisega seotud CO ₂ eriheitkogused kodumajapidamistes, t/m ² Ruumide kütmisega seotud CO ₂ eriheitkogused kodumajapidamistes, kt; püsikasutusega eluasemete põrandapind, mln m ²
TRANSPORT B0	Ruumide kütmisega seotud CO ₂ eriheitkogused kaubandus- ja institutsioonilises sektoris, kg/m ² Ruumide kütmisega seotud CO ₂ heitkogused kaubandus- ja institutsioonilises sektoris, kt; teenindushoonete põrandapind, mln m ²
TRANSPORT B0	Diiselmootoriga sõiduaudote CO ₂ eriheitkogused, g/100 km
TRANSPORT B0	Bensiinimootoriga sõiduaudote CO ₂ eriheitkogused, g/100 km

TEAVE KASVUHOONEGAASIDE HEITEGA SEOTUD POLIITIKATE JA MEETMETE KOHTA

Artikli 16 kohaselt aruannetes esitatav teave:

- a) kirjeldus poliitikaid ja meetmeid **või meetmerühmi** ning kasvuhoonegaaside inimtekkelistest allikatest pärineva heite ja nende sidujates sidumise prognoose käsitleva riikliku aruandlussüsteemi kohta, mis on kehtestatud artikli 32 lõike 1 alusel, või teave sellesse süsteemi pärast kirjelduse esitamist tehtud muudatuste kohta;
- b) artiklis 14 osutatud pikaajaliste vähese heite strateegiate puhul asjakohased muudatused ning kõnealuste strateegiate rakendamise edusammud;
- c) teave riiklike poliitikate ja meetmete või meetmerühmade kohta ning liidu selliste liidu poliitikate ja meetmete või meetmerühmade rakendamise kohta, mis piiravad või vähendavad kasvuhoonegaaside inimtekkelistest allikatest pärinevat heidet või suurendavad nende sidujates sidumist, esitatuna sektorite kaupa III lisa 2. osas loetletud kasvuhoonegaaside või gaasirühmade (HFCd ja PFCd) kohta. Kõnealuses teabes viidatakse kohaldatavatele ja asjakohastele riiklikele või liidu poliitikatele ning see sisaldab järgmist:
 - i) poliitika või meetme eesmärk ning lühikirjeldus;
 - ii) poliitikavahendi liik;
 - iii) poliitika või meetme või meetmerühma rakendamise hetkeseis;
 - iv) näitajad, **mida kasutatakse** edusammude seireks ja hindamiseks aja jooksul;
 - v) **võimaluse korral** kvantitatiivne hinnang selle kohta, kuidas poliitika või meede mõjutab kasvuhoonegaaside allikatest pärinevat heidet ja nende sidumist sidujates, esitades selle järgmiselt:

- üksikute poliitikate ja meetmete või nende rühmade mõju kliimamuutuste leevendamisele käsitleva eelhindamise tulemused. Hinnangud esitatakse nelja järjestikuse aasta kohta, mis lõppevad numbriga 0 või 5 ja järgnevad vahetult aruandeaastale, kusjuures tehakse vahet direktiiviga 2003/87/EÜ, määrusega [] [ESR] ja määrusega [] [LULUCF] hõlmatud kasvuhoonegaaside heitel;
 - üksikute poliitikate ja meetmete või nende rühmade mõju kliimamuutuste leevendamisele käsitleva järelhindamise tulemused, kui need on kättesaadavad, kusjuures tehakse vahet direktiiviga 2003/87/EÜ, määrusega [] [ESR] ja määrusega [] [LULUCF] hõlmatud kasvuhoonegaaside heitel;
- vi) **kättesaadavad** hinnangud poliitikate ja meetmetega seotud prognoositud kulu ja kasu ning poliitikate ja meetmetega seoses tehtud kulutuste ja nendest tegelikult saadud kasu kohta;
- vii) kõik **olemasolevad** viited riiklike poliitikate ja meetmete kulu ja mõju käsitlevatele hinnangutele, teabele selliste liidu poliitikate ja meetmete rakendamise kohta, millega piiratakse või vähendatakse kasvuhoonegaaside allikatest pärinevat heidet või nende sidujates sidumist, ning aluseks olevatele tehnilistele aruannetele;
- viii) hinnang sellele, mil määral poliitika või meede aitab saavutada artikli 14 kohase pikaajalise vähese heite strateegia eesmäärke;
- d) teave selliste lisapoliitikate- ja meetmete **või meetmerühmade** kohta, mis on kavandatud kasvuhoonegaaside heite piiramiseks rohkem kui on ette nähtud kohustustega, mis tulenevad määrustest [] [ESR] ja [] [LULUCF];
- e) teave selle kohta, kuidas on omavahel seotud punkti c kohaselt teatatud eri poliitikad ja meetmed **või meetmerühmad** ning kuidas need poliitikad ja meetmed **või meetmerühmad** aitavad saavutada eri prognoosistsenaariume.

Artikli 16 kohaselt aruannetes esitatav teave:

- a) meetmeteta prognoosid, kui need on olemas, ning meetmetega prognoosid ja, **kui need on olemas**, lisameetmetega prognoosid;
- b) kasvuhoonegaaside heite prognoosid kokku ning eraldi hinnangud direktiiviga 2003/87/EÜ ja määrusega [] [ESR] hõlmatud heiteallikatest pärit kasvuhoonegaaside heite kohta ning määruse [] [LULUCF] kohased heiteprognoosid allikate ja sidujate kaupa;
- c) artikli 16 lõike 1 punkti a alusel kindlaks määratud poliitikate ja meetmete mõju. Kui selliseid poliitikaid ja meetmeid ei ole arvesse võetud, märgitakse see selgelt ära ning selgitatakse põhjuseid;
- d) prognooside jaoks tehtud tundlikkusanalüüsi tulemused ning teave kasutatud mudelite ja näitajate kohta;
- e) kõik asjakohased viited hinnangutele ja tehnilistele aruannetele, mis toetavad artikli 16 lõikes 4 osutatud prognoose.

1. osa*Kohanemist käsitlev aruandlus*

Artikli 17 lõike 1 kohaselt aruannetes esitatav teave:

- a) peamised kohanemiseesmärgid ja kohanemise institutsiooniline raamistik;
- b) kliimamuutuste prognoosid, sh äärmuslikud ilmastikuolud, kliimamuutuste mõju, kliimatundlikkust käsitlev hinnang ning riskid ja peamised kliimaohud;
- c) kohanemissuutlikkus;
- d) kohanemiskavad ja -strateegiad;
- e) institutsiooniline raamistik, sh vertikaalsed ja horisontaalsed juhtimis- ja kooskõlastamis- ning seire- ja hindamissüsteemid;
- f) rakendamisel saavutatud edu, sh head tavad ja juhtimise muutused.

2. osa*Arenguriikidele antavat abi käsitlev aruandlus*

Artikli 17 lõike 2 punkti a kohaselt aruannetes esitatav teave:

- a) teave aastaks X-1 ettenähtud ja väljamakstud rahalise abi kohta, sh:
 - i) kvantitatiivne teave liikmesriigi avaliku sektori ja kaasatud rahaliste vahendite kohta. Teave finantsvoogude kohta tuleb esitada nn Rio markerite (kliimamuutuste mõju leevendamise ja sellega kohanemisega seotud abi kohta) ning muude OECD arenguabi komitees kasutusele võetud jälgimissüsteemide alusel;

- ii) kvalitatiivne metoodiline teave, millega selgitatakse kvantitatiivse teabe arvutamiseks kasutatud meetodit, sh andmete kvantitatiivse esitamise meetodi selgitus ja kui see on asjakohane, muu teave mis tahes arvandmete kindlaksmääramisel kasutatud määratluste ja meetodite kohta, eriti seoses kaasatud finantsvoogude kohta esitatud teabega;
 - iii) olemasolev teave liikmesriikide tegevuse kohta seoses avalikust sektorist rahastatavate arenguriike hõlmavate tehnosiirde ja suutlikkuse suurendamise projektidega ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni raames, sh teave selle kohta, kas siirdatud tehnoloogiat või suutlikkuse suurendamise projekti kasutati kliimamuutuste mõju leevendamiseks või sellega kohanemiseks, ning tehnoloogia vastuvõtnud riik, abi suurus ja siirdatud tehnoloogia või suutlikkuse suurendamise projekti liik;
- b) aastat X ja järgnevaid aastaid käsitlev **kättesaadav** teave abi kavandatud andmise kohta, sh teave kavandatud tegevuse kohta seoses avalikust sektorist rahastatavate arenguriike hõlmavate tehnosiirde või suutlikkuse suurendamise projektidega ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni raames ning siirdatava tehnoloogia ja suutlikkuse suurendamise projektide kohta, samuti selle kohta, kas siirdatavat tehnoloogiat või suutlikkuse suurendamise projekti on kavas kasutada kliimamuutuste mõju leevendamiseks või sellega kohanemiseks, ning tehnoloogia vastuvõtnud riik, abi suurus ning siirdatud tehnoloogia või suutlikkuse suurendamise projekti liik.

3. osa

Enampakkumistulu käsitlev aruandlus

Artikli 17 lõike 2 punkti b kohaselt aruannetes esitatav teave:

- a) teave selle kohta, kuidas liikmesriik kasutas aastal X-1 direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10 lõike 1 alusel saatekvootide enampakkumisel müümisest saadud tulu, mis hõlmab teavet niisuguse tulu kohta, mida on kasutatud ühel või enamal kõnealuse direktiivi artikli 10 lõikes 3 täpsustatud eesmärgil, või kõnealuse tulu rahalise väärtusega samaväärse summa kohta, ning nimetatud artikli alusel võetud meetmete kohta;

- b) teave selle kohta, kuidas kasutatakse vastavalt liikmesriigis määratletule direktiivi 2003/87/EÜ artikli 3d lõike 1 või 2 alusel lennunduse saatekvootide enampakkumisel müümisest saadud kogutulu; kõnealune teave esitatakse vastavalt nimetatud direktiivi artikli 3d lõikele 4;

sellise enampakkumistulu suurus, mis on artikli 17 lõike 2 punktiga b ettenähtud aruande esitamise ajaks liikmesriigil välja maksmata, määratakse kindlaks ja esitatakse komisjonile järgmiste aastate aruannetes.

TÄIENDAVAD ARUANDLUSKOHUSTUSED

1. osa¹⁰⁰*Täiendavad aruandluskohustused taastuenergia valdkonnas*

Kui ei ole teisiti märgitud, tuleb artikli 18 punkti c kohaselt esitada järgmine lisateave:

- a) taastuvatest energiaallikatest toodetava elektri, gaasi ning soojus- ja jahutusenergia päritolu tagatiste süsteemi toimimine, päritolutagatiste väljaandmise ja tühistamise tase ning sellest tulenev aastane riiklik taastuenergia tarbimine, ning süsteemi usaldusväärsuse ja süsteemiga seotud pettuse vastase kaitse tagamiseks võetud meetmed;

¹⁰⁰ Märkus: eesistujariik rõhutab, et tõenäoliselt on vaja käesolevasse VII lisa 1. osasse teha rohkem muudatusi, pidades silmas jätkuvat vajadust viia kooskõlla taastuenergiaallikate direktiivi eelnõu ja hoonete energiatõhususe direktiivi eelnõu ning eesmäärke tagada nii aruandluskoormuse asjakohane tase kui ka asjakohane seotus energiastatistika määrusega.

- b) transpordisektoris tarbitavate biokütuste, biogaasi, muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud transpordikütuste, ringlussevõetud süsiniku põhiste kütuste ning taastuvelektri kogused ning nendega võimaldatav kasvuhoonegaaside heite vähendamine, kui see on asjakohane. Aruandluses eristatakse erinevatest toidu- ja söödakultuuridest ning kõigist [ettepanekuga COM(2016)]... uuesti sõnastatud direktiivi 2009/28/EÜ] IX lisas loetletud lähteainetest toodetud kütused;
- c) energia saamiseks vajalike biomassiressursside [] päritolu ja kasutus [];

- d) []
- e) taastuvatest energiaallikatest toodetava üleliigse energia hinnanguline kogus, mida saaks üle kanda teistele liikmesriikidele nii, et need vastaksid [ettepanekuga COM(2016) 767 uuesti sõnastatud direktiivi 2009/28/EÜ] artikli 3 lõike 3 nõuetele ja saavutaksid artikli 4 punkti a alapunkti 2 alapunktis i osutatud riiklikud panused ja trajektoorid;
- f) **kui see on kättesaadav**, hinnanguline nõudlus taastuvatest energiaallikatest toodetud energia järele, mis rahuldatakse muu kui omamaise toodanguga kuni aastani 2030[];
- g) [ettepanekuga COM(2016) 767 uuesti sõnastatud direktiivi 2009/28/EÜ] IX lisas loetletud lähteainetest valmistatud biokütuste väljatöötamine ja osakaal, sealhulgas ressursside hindamine, milles keskendutakse toiduks ja söödaks mõeldud toodete biokütustega asendamise mõjuga seotud jätkusuutlikkuse aspektidele [];
- h) **kui see on kättesaadav**, biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste tootmise või kasutamise hinnanguline mõju liikmesriigi elurikkusele, veeressurssidele, vee kättesaadavusele ja kvaliteedile, pinnasele ja õhu kvaliteedile;
- i) biokütuseid, vedelaid biokütuseid ja biomasskütuseid hõlmava järelevalveahelaga seoses [] ilmsiks tulnud pettused;
- j) teave selle kohta, kuidas on prognoositud biolagunevate jäätmete osakaalu energia tootmiseks kasutatavates jäätmetes ning milliseid meetmeid on võetud selliste prognooside parandamiseks ja kontrollimiseks;
- k) **kui see on kättesaadav**, taastuvatest energiaallikatest toodetud elekter ja soojus hoonetes (nagu on määratletud direktiivi 2010/31/EL artikli 2 punktis 1), mis hõlmab [...] andmeid solaar-fotoelektriliste süsteemide, solaar-soojussüsteemide, biomassi, soojuspumpade, maasoojussüsteemide ja muude mittetsentraalsete taastuvenergiasüsteemide [] võrku edastatud energia kohta;

- l) kui see on asjakohane, toidupõhiste ja täiustatud biokütuste osakaal, taastuvenergia osakaal kaugküttes ning taastuvenergia, mille on tootnud linnad ja energiakogukonnad, nagu on määratletud [ettepanekuga COM(2016) 767 uuesti sõnastatud direktiivi 2009/28/EÜ]) artiklis 22;

[]

2. osa

Täiendavad aruandluskohustused energiatõhususe valdkonnas

Energiatõhususe valdkonnas esitatakse artikli 19 lõike c kohaselt järgmine lisateave:

- a) olulised seadusandlikud ja mitteseadusandlikud poliitikad, meetmed, rahastamismeetmed ja programmid, mida rakendati aastal X-2 ja X-1 (X on aruande esitamise aasta), et viia ellu artikli 4 punkti b kohased eesmärgid, millega edendatakse energiateenuste turgu ja suurendatakse hoonete energiatõhusust, meetmed, millega kasutatakse ära gaasi- ja elektritaristu ning kütmise ja jahutamise energiasäästu potentsiaali ja parandatakse teavet ja kvalifikatsioone, ning muud energiatõhususe parandamise meetmed;
- b) direktiivi 2012/27/EL [ettepaneku COM(2016)761 kohaselt muudetud versiooni] artikli 7 kohaldamisega saavutatud energiasääst aastatel X-3 ja X-2;
- c) igas sektoris tehtud edusammud ja põhjused, miks energiatarbimine jäi stabiilseks või kasvas aastal X-3 ja X-2 energia lõpptarbimise sektorites;
- d) liikmesriigi keskvalitsuse omanduses ja kasutuses olevate selliste hoonete üldpõrandapind, mille kasulik üldpõrandapind on üle 250 m² ning mis X-2 ja X-1 aasta 1. jaanuaril ei vastanud direktiivi 2012/27/EL artikli 5 lõikes 1 osutatud energiatõhususnõuetele;
- e) liikmesriigi keskvalitsuse omanduses ja kasutuses olevate köetavate ja/või jahutatavate selliste hoonete üldpõrandapind, mida renoveeriti X-3 ja X-2 aastal, nagu on osutatud direktiivi 2012/27/EL artikli 5 lõikes 1, või liikmesriigi keskvalitsuse omanduses ja kasutuses olevate asjakohaste hoonete energiatarbimise sääst, nagu on osutatud direktiivi 2012/27/EL artikli 5 lõikes 6;

- f) aastal X-3 ja X-2 tehtud energiaauditite arv. Lisaks liikmesriigi territooriumil asuvate selliste suurettevõtete koguarv, mille suhtes kohaldatakse direktiivi 2012/27/EL artikli 8 lõiget 4, ning nendes ettevõtetes aastal X-3 ja X-2 tehtud energiaauditite arv;
 - g) kohaldatud riiklik primaarenergiategur elektri puhul;
 - h) uute ja renoveeritud liginullenergiahoonete arv ja põrandapind aastatel X-2 ja X-1, **vajaduse korral statistilise valimi põhjal**, nagu on määratletud direktiivi 2010/31/EL artiklis 9;
 - i) link veebisaidile, kus on esitatud direktiivi 2012/27/EL artikli 18 lõike 1 punktis c osutatud loetelu olemasolevatest energiateenuseosutajatest või vastav liides.
-

LIIDU BIOENERGIA SÄÄSTLIKKUSE ARUANNE

Biomassist toodetud energiat käsitlev ELi bioenergia säästlikkuse aruanne, mille komisjon võtab iga kahe aastata tagant vastu koos energialiidu olukorda käsitleva aruandega vastavalt artikli 29 lõike 2 punktile d, sisaldab vähemalt järgmist teavet:

- a) erinevate biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste suhteline keskkonnakasu ja -kulu, liidu impordipoliitika mõju neile, mõju varustuskindlusele ning kodumaise toodangu ja impordi vahel tasakaalustatud lähenemisviisi saavutamise võimalused;
- b) biomassi tootmise ja kasutamise mõju liidu ja kolmandate riikide säästlikkusele, sh mõju elurikkusele;
- c) andmed ja analüüsid, milles käsitletakse praegust ja prognoositavat säästliku biomassi pakkumist ja nõudlust selle järele, sh mõju, mida suurenev nõudlus biomassi järele avaldab biomassi kasutavatele sektoritele;
- d) [ettepanekuga COM(2016) 767 uuesti sõnastatud direktiivi 2009/28/EÜ] IX lisas loetletud lähteainetest valmistatud biokütuste tehniline arendamine, kättesaadavus ja säästlikkus, sealhulgas hinnang toiduks või loomasöödaks mõeldud toodete biokütustega asendamise mõju kohta, võttes vajalikul määral arvesse direktiiviga 2008/98/EÜ kehtestatud jäätmehierarhia põhimõtteid ja biomassi astmelisuse põhimõtet, võttes arvesse piirkondlikke ja kohalikke majanduslikke ja tehnilisi asjaolusid, pinnases leiduva süsinikuvaru ning pinnase ning ökosüsteemide kvaliteedi vajalikul tasemel hoidmist;
- e) teave kõigi tootmisviisidega seotud kaudset maakasutuse muutust käsitlevate olemasolevate teadusuuringute tulemuste kohta ja nende analüüs, sealhulgas hinnang selle kohta, kas on võimalik vähendada maakasutuse kaudsest muutusest tulenevate heitkoguste hinnanguliste väärtuste määramise aluseks oleva analüüsi juures täheldatud ebakindlust ning kas on võimalik arvesse võtta liidu poliitika, näiteks keskkonna-, kliima- ja põllumajanduspoliitika võimalikku mõju; ning

- f) seoses nii kolmandate riikide kui ka liikmesriikidega, kes on liidus tarbitavate biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste oluliseks allikaks, riiklikud meetmed, mida on võetud [ettepanekuga COM(2016) 767 uuesti sõnastatud direktiivi 2009/28/EÜ] artikli 26 lõigetes 2 kuni 7 osutatud säästvuskriteeriumide ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumide täitmiseks, et kaitsta pinnast, vett ja õhku.

Biomassi kasutamisega saavutatavat kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamist käsitlevas aruandes kasutab komisjon liikmesriikide poolt kooskõlas VII lisa 1. osa punktiga b teatatud koguseid, sealhulgas maakasutuse kaudsest muutusest tulenevate hinnanguliste heitkoguste esialgseid keskmiseid väärtusi ja nende ulatust, võttes aluseks [ettepanekuga COM(2016) 767 uuesti sõnastatud direktiivi 2009/28/EÜ] VIII lisas sätestatud tundlikkusanalüüsi. Komisjon teeb maakasutuse kaudsest muutusest tulenevate hinnanguliste heitkoguste esialgse keskmise väärtuse ja tundlikkusanalüüsi alusel leitud ulatuse üldsusele kättesaadavaks. Lisaks hindab komisjon, kas ja kuidas muutuks otsese heitkoguste vähenemise prognoos, kui ühendtooteid võetaks arvesse asendusmeetodi abil.

**VABATAHTLIKUD KAVAD, MILLE KOHTA KOMISJON ON VASTU VÕTNUD
OTSUSE VASTAVALT [ETTEPANEKUGA COM(2016) 767 UUESTI SÕNASTATUD
DIREKTIIVI 2009/28/EÜ] ARTIKLI 27 LÕIKELE 4**

Selliseid vabatahtlikke kavasid, mille kohta komisjon on vastu võtnud otsuse vastavalt [ettepanekuga COM(2016) 767 uuesti sõnastatud direktiivi 2009/28/EÜ] artikli 27 lõikele 4, käsitlev aruanne, mille komisjon võtab iga kahe aasta tagant vastu koos energialiidu olukorda käsitleva aruandega vastavalt artikli 29 lõike 2 punktile e, sisaldab vähemalt järgmist teavet:

- a) auditite sõltumatus, meetod ja sagedus, seoses sellega, mis on esitatud asjaomase kavaga seotud dokumentides kava komisjoni poolt heakskiitmise ajal, ning seoses valdkonna parimate tavadega;
- b) nõuetele mittevastavuste tuvastamise ja nende menetlemise meetodite olemasolu ning nende kohaldamise kogemused ja läbipaistvus, pöörates erilist tähelepanu kava osaliste poolt toime pandud või väidetavalt toime pandud tõsiste rikkumiste menetlemisele;
- c) läbipaistvus, eelkõige kava kättesaadavus, toorainete päritoluriikide või -piirkondade asjakohastes keeltesse tõlgitud tekstide olemasolu ning sertifitseeritud ettevõtjate loetelu ja asjaomaste sertifikaatide ja auditaruannete kättesaadavus;
- d) sidusrühmade kaasamine, eelkõige konsulteerimine põlis- ja kohalike kogukondadega enne otsuse tegemist kava koostamise ja läbivaatamise ning auditite läbiviimise ajal, ning vastus nende panustele;
- e) kava üldine töökindlus, eelkõige seoses eeskirjadega, mida kohaldatakse audiitorite ja asjaomase kavaga seotud asutuste akrediteerimise, kvalifitseerimise ja sõltumatuse suhtes;

- f) **kui see on kättesaadav**, kava ajakohastamine seoses turuga, sertifitseeritud lähteainete ja biokütuste kogus päritoluriikide ja liikide kaupa, osalejate arv;
- g) sellise süsteemi rakendamise lihtsus ja tõhusus, mille abil teostatakse järelevalvet kavas osalejatele säästlikkuse kriteeriumidele vastavuse kohta antavate tõendite üle ja mis on mõeldud pettuse vältimiseks, eelkõige võimalike pettusjuhtumite ja muu eeskirjade eiramise avastamiseks, menetlemiseks ja edasiseks uurimiseks, ning asjakohasel juhul avastatud pettuse või eeskirjade eiramise juhtumite arv,
- h) üksuste võimalused saada luba sertifitseerimisasutuste tunnustamiseks ja nende üle järelevalve tegemiseks;
- i) sertifitseerimisasutuste tunnustamise või akrediteerimise kriteeriumid;
- j) sertifitseerimisasutuste üle järelevalve tegemise eeskirjad;
- k) parimate tavade edendamise hõlbustamise või parandamise võimalused.

RIIKLIKUD INVENTUURISÜSTEEMID

Artiklis 30 osutatud teave hõlmab järgmist:

- a) andmed ja meetodid, mis on esitatud direktiivis 2003/87/EÜ sätestatud tegevusalade ja kätiste kohta ning mida kasutatakse kasvuhoonegaaside riiklike inventuuride koostamisel, et tagada kooskõla kasvuhoonegaaside heite kohta liidu heitkogustega kauplemise süsteemis ja kasvuhoonegaaside riiklikes inventuurides esitatud andmete vahel;
- b) **kui see on asjakohane**, vastavalt määruse (EL) nr 517/2014 artiklile 20 eri sektorite jaoks kehtestatud aruandlussüsteemide kaudu fluorigaaside kohta kogutud andmed, kasvuhoonegaaside riiklike inventuuride koostamiseks;
- c) heitkogused, lähteandmed ja metoodika, mille on kätised vastavalt määrusele (EÜ) nr 166/2006 esitanud kasvuhoonegaaside riiklike inventuuride koostamiseks;
- d) vastavalt määrusele (EÜ) nr 1099/2008 esitatud andmed;
- e) andmed, mis on kogutud maatükkide geograafilise jälgimise teel olemasolevate liidu ja liikmesriikide programmide ja uuringute, sh maakasutuse raamuringu LUCAS (*Land Use Cover Area frame Survey*) ning Maa seire Euroopa programmi Copernicus kontekstis.

VASTAVUSTABEL

Määrus (EL) nr 525/2013	Käesolev määrus
Artikkel 1	Artikli 1 lõige 1
Artikkel 2	-
Artikkel 3	-
Artikkel 4	Artikkel 14
Artikkel 5	Artikli 30 lõige 1; artikli 30 lõige 2; artikli 30 lõige 6; X lisa
Artikkel 6	Artikli 30 lõige 3; artikli 30 lõige 6
Artikkel 7	Artikli 23 lõige 2; artikli 23 lõige 3; artikli 23 lõige 5; artikli 23 lõige 6; III lisa
Artikkel 8	Artikli 23 lõike 1 punkt a; artikli 23 lõike 1 viimane lõik; artikli 23 lõige 6
Artikkel 9	Artikli 30 lõige 4; artikli 30 lõige 5
Artikkel 10	Artikkel 33
Artikkel 11	-
Artikkel 12	Artikkel 32
Artikkel 13	Artikli 16 lõike 1 punkt a; artikli 16 lõige 3; artikli 16 lõige 4; IV lisa
Artikkel 14	Artikli 16 lõike 1 punkt b; artikli 16 lõige 2; artikli 16 lõige 3; artikli 16 lõige 4; V lisa
Artikkel 15	Artikli 17 lõige 1; VI lisa 1. osa
Artikkel 16	Artikli 17 lõike 2 punkt a; VI lisa 2. osa
Artikkel 17	Artikli 17 lõike 2 punkt b; artikli 17 lõige 3; artikli 17 lõige 4; VI lisa 3. osa
Artikkel 18	Artikli 15 lõike 2 punkt e; artikli 15 lõike 2 teine lõik
Artikkel 19	-
Artikkel 20	-
Artikkel 21	Artikli 25 lõike 1 punkt c; artikli 25 lõige 4; artikli 25 lõige 7
Artikkel 22	-
Artikkel 23	Artikli 34 lõike 1 punkt d; artikli 34 lõike 1 punkt e; artikli 34 lõike 1 punkt f; artikli 34 lõike 1 punkt g; artikli 34 lõike 1 punkt h
Artikkel 24	Artikkel 35
Artikkel 25	-

Artikkel 26	Artikkel 37
Artikkel 27	-
Artikkel 28	Artikkel 50
Artikkel 29	-
